

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Jens Chr: Friberg:
En
Urtekammer.

En Urtefrømmer.

En Urtefræmmer.

Oplevelser og Optegnelser

af

Jens Christopher Friberg,

fh. Oldermænd for Urtefræmmerlauget, Borgerkaptajn, Direktør ved fattigvæsenet,
Kirkeværge, en af Kjøbenhavns 32 Mænd.

Udgivet af

Sofus Elvius.

Aarhus Stiftsbogtrykkeri.

Min kjære Søn!

„Alt forny Erindringen af vore yngre Dage og at gjøre Dig en Present er idag formaalet for mit Ønske. Tag da kjære Eggert denne lille Bog og lad den være Dig ligesaa kjær, som en Sølv-Serfstilling var Dig for 14 Aar siden. For min Skyld under Du den en Plads i Din Boghylde, og skulde den ved Gjennemlæsningen more Dig, vil det ikke fortryde mig at have anvendt nogle ledige Timer paa Samme. Hvad Bogen ellers angaaer, da kan den ingen synderlig Interesse have, thi mit Liv er en Kjede af Hverdags Handlinger; Stilen er maadelig, men ogsaa det veed jeg, Du tilgiver, da den er tænkt og nedskreven paa engang og uden Concept.

I Tidens Løb, indtil denne Dag — 5. September 1808 —, er der foregaaet mange Forandringer med mig og dog synes jeg mig at være den Samme. Høihed og unyttig Ære er ikke falden i min Lod, men en god Samvittighed, mine Medborgeres Agtelse og mange fattiges Nøde og forbøn nyder jeg, og denne Dinding er for mig det høieste Gode i dette Liv. Men

i hvordan det end bliver, saa aflader jeg aldrig at takke Gud for hans Førelse med mig."

„Alt udgive sit Levnedsløb er en juurrig Ting og kan betragtes fra to forskjellige Synspunkter, enten af Forfængelighed eller af Vindesyge, ifald man for Penge lader et saadant Værk i Tryk udgive. Det sidste bliver ikke Tilfældet med disse Blade, da de ene og alene ere skrevne for dem, som efter min Død finde samme iblandt mine Bøger; det første vil min familie neppe tro, da de have kjendt mig fra en anden Side, og hvad deres Børn angaaer, kan det maasse hælde sig, at disse ikke engang gider læst et gammelt Manuskript, endskjøndt det gjelder en Fader eller Morfader. Nu da, hvorfor skriver jeg det? Jeg vil blive Sandheden tro og svare: fordi jeg har just nogle Timer ledige i de lange Aftener, — der er en saare lang Tid fra Kl. 5 til 10 — og skjøndt jeg har flere Embeder som Regnskabsfører, kan de dog ikke udfylde alle disse Timer. Mit Aftenselskab bestaaer i min Kone paa 67 Aar og min Søster paa 87 Aar, Enke efter Kapitain og Toldkasserer Petersen i Throndhjem, selv er jeg i det 74de. Vi tre sidde ved eet Eys: min Kone med lidt Strikketoi, for at sørge for Uldstrømper til sig og sin Mand, og min Søster, undertiden med sit Bomulds-Strikketoi, men i Aften med fint Linnedsyning til en Halskrave for sig selv. Alt se derpaa uden selv at have Beskjæftigelse er mig umuligt, derfor har jeg idag: den 5te Februarii 1821 ind-

rettet denne Bog for ved det samme Eys, som skinner for mine Damer, at lade disse Lmier komme for Eysset, dersom ikke Skifteretten i sin Tid behager iblandt andre Bøger og Papirer at slutte dem i en hvid Pose og bringe dem til Raadstuearkivet, hvilket dog skulde gjøre mig ondt."

*

*

Af mine Forældres tretten Børn er jeg det ellefte, jeg blev født 12. Mai 1747 paa Høistrup i Stevns.

Min fader Eggert Christian Friberg var født 13. Septbr. 1696 og Søn af Sognepræsten Hr. Niels Frandsen*) til Huseby og Else Villumsen, han blev meget ung sendt til Norge til Sørenskriver Christopher Brun i Guldbrandsdalen, der var ham beslægtet, der skal han have lidt meget ondt, hvorfor han ogsaa, da han blev voksen, begav sig til Danmark og af sin Morbroder antoges som Skriverkarl ved Demmetofte Kloster. Han lagde sig efter det Juridiske Studium og tog sin Examen, saa at han ved sin Morbroders Død blev af Prinsesse Sophie Hedevig kaldet og af Kong Frederik IV beskikket til forvalter sammesteds. 1750 havde han Bryllup med min Moder Kirstine Marie Randrup, en Datter af forpagter Fred. Jørgen-

*) „Han var en meget agtet og elst Mand, jaavel af sin Menighed som af sit Herkøb, Geheimeraad Eggert Christopher Knuth, hvorfor ogsaa denne paa sin Besøining lod Præstegaarden opbygge paa det Sted, hvor den nu ligger, og skænkede 2 til 3 fulde Gaardes Jord dertil, og lod den kalde „Friberg“, hvorefter alle mine Bedstefaders Børn toge Navn; Menigheden lod af Ærlighed hans Portræt male og ophænge i Kirken, hvor det endnu er seet hængende i min Levetid.“

sen Randrup paa Torpegaard. Hun var ham en kjærlig og god Kone i næsten 50 Aar og overlevede ham kun et halvt, thi Lyset sluktedes for hende Langfredag 13. April 1781.

Sit Embede forestod han med Berømmelse i en Del Aar, men da Priorinden af Gjerrighed lod sig forlede til at brænde Brændevin og lod dette udfjøre paa Hovmarken og forhandle til Bønderne, hvorved disse forsømte deres Pligter, blev min fader vred og flere Gange lod han, efter Embeds Pligt, disse Vogne opbringe og Varerne konfiskere. Priorindens forbitrelse gjorde, at hun stedse chikanerede ham og Slutningen blev, at han maatte modtage sin Dimission med 200 Rdl. aarlig Pension. Han fik derefter Høistrup i forpagtning, men der indtraf Kvægsyge, saa Kreaturerne døde. Høistrup forlod han 1748, da han havde forpagtet Alløstrup og der blev han i 9 Aar. Da han paa en Reise til Kjøbenhavn væltede og brækkede sit Ben, lod han sig føre ind til Holbæk og kom der under en feltskjærer, som ei forstod Kunsten, saa der gik Koldbrand i Saaret, han maatte saa reise hjem, hvor Benet blev affjat af feltskjærer Theiste, han fik da et Træben, der fuldkommen lignede det andet Ben, og kunde han efter Behag bære Strømper og Sko eller Støvler paa samme.

Legeaarene bortgik saa hurtigt paa Alløstrup, at det jeg husker deraf er for ubetydeligt til at læses, kun at min Svoger Student Rasmus Schnabel var min Præceptor. 1757 forlod min fader dette Sted og flyttede til Aunsegaard, og her begyndte mine Tanter

først at udvikles noget. Det Sted, vi forlod, var næsten en Udørken, ikkun en Kjøkkenhave og næsten en Mil til Skov, saa at jeg ikke kjendte et frugtræ, men i det høieste en Pil. Det var mig derfor ikke ukjært at forlade Egnen, og efter min Ufreise glemte jeg saavel Stedet som de glade eller sorrigfulde Timer, jeg havde tiibragt der. Jeg blev sendt forud med en af de Vogne, som førte Flyttegodset til Munsøegaard, og kom saaledes dertil før mine forældre. Gaarden ligger i en særdeles behagelig Egn, omgivet af to store Søer. For Enden af den ene Sø seer man en deilig Skov og bag den anden Kornmarker, der hæve sig opad for Øiet og støde op til en Bondeby Søbølle. Ved Kirken var en stor grøn Plads, der benyttedes til Blegdam, derved var en Bro, 10 til 12 Alen, hvorunder Vandet havde Ufløb fra den ene Sø til den anden. Veien gik herfra paa venstre Haand til Kjøbenhavn gjennem Bakker, Hulveie og Skove; ligesom saae man Skyttehuset, dette landlige Hus forskjønnede Ud-
sigten; et stort Overdrev med Bakker optaarnede sig bag samme, for mig var det et overordentlig sjønt Syn. Der var to jvære Staldbygninger, hvori 100 Kvæghoveder og 50 Heste kunde rummes. Efter at jeg havde faaet et Stykke Mad, varede det ikke længe før jeg fandt en Kjæp, som jeg ansaae for værdig til at være Ridehest; jeg søgte nu Baggarden som det bekvemteste Sted til at stille min Ridelyst. Det gik i Begyndelsen ret godt, men desværre, Drengen havde ikke lagt Mærke til en Mødding, hvorover der var Halm, saa at selv en gammel Mand ikke kunde tro

andet, end at det var Stenbro. Hr. Rytteren, som var i fuld Galop, red midt ud i den og maatte med Sorg krybe tilbage. Det værste var, at jeg blev vaad fra øverst til nederst, og saae ingen Leilighed til at blive tør til min fader, som jeg snart ventede, kom. Hvorledes det siden gik mig i denne Sag erindrer jeg ikke. — Søen tæt ved Gaarden gav mine Sødsfende og mig megen Fornøielse, men den var engang nær bleven min Grav. Min fader havde efter min indstændige Begjæring givet mig et Par Træsko just i den haardeste Vinter, da Søen var belagt med Is. Min Glæde var stor ved Modtagelsen, og aldrig saasnart havde jeg faaet dem, førend jeg vilde prøve dem paa Isen, min Søster Lise fik jeg med for at se de Manddomsgjæringer, jeg nu kunde udrette. Saa længe jeg holdt mig nær ved Land, var hun rolig, men jeg vovede mig længere ud og hverken hendes Bøn eller Formaning hjalp. Meget langt ude i Søen fandt jeg en Sten, paa denne bankede jeg saa længe med mine Træsko, at Søen aabnede sig og jeg gik ned. Lise vilde hjælpe mig, men kunde ikke. Hun løb da hjem og fortalte vor gamle Pige Mische det. Imidlertid arbejdede jeg med at gribe efter Isen, men hvor jeg fik fat gik den itu. Det var dog Guds Villie at jeg skulde reddes; en god Mand indskjød mig, at jeg skulde arbejde mig tilbage paa Ryggen for at naa Stenene. Det skete, og paa den Maade naaede jeg dem og kom til Lises sande Glæde hende imøde, da hun kom tilbage. At jeg var vaad fra yderst til

inderst gjorde mig ikke ondt, men at jeg havde mistet mine Træsko, smertede mig i lang Tid.

I Mai 1760 drog mine Forældre til Slagelse. Paa Veien hertil, en halv Mil førend vi naaede Byen, saae jeg dens tre høie Spir. Jeg havde endnu aldrig seet en Kjøbstad og kunde altsaa intet Begreb gjøre mig om det, jeg saae; da jeg kom til Byen blev jeg end mere forundret over de mange kjønne Huse, alle med Stentage. London eller Paris kunde nu ikke gjøre det Indtryk paa mig, som Slagelse dengang; men mit Øie havde i det høieste seet 4 a 5 Herregaarde og nogle Landsbykirker. Min faders Gaard, som laa i Bredgaden, var en af de smukkeste i Byen og ligesom St. Peders Kirke, den havde en høj Kjælder og Kvist over forhuset; fra Stuevinduerne var et smalt Stræde, som en Stentrappe var anlagt udi, der førte op til Kirken, som var bygget paa en temmelig høj Bakke. — Bredgaden, som vi boede i, er en af de smukkeste Gader, hvorigjennem Landeveien løber fra Smedegaden og Torvet til denne Gades Port, som man skal igjennem til Korsør. Da jeg kom ud af min faders Dør, gik jeg op ad Gaden tilhøire, hvor jeg først besaa Postgaarden, en temmelig stor Bygning, tæt derved Klostret, som paa den Tid var nylig oppudset og var meget kjent i mine Øine. Strax derved Bjergebygaden tilhøire; denne Gade har Port og Bom. Lidt høiere oppe kom Torvet paa venstre Haand, og her saae jeg en meget smuk Gaard med grønne Træer udenfor; det var Apotheket, som den Gang tilhørte Kammerraad, Borgmester Antoni Smith, Straaes for samme gik

Slotsgade, som paa den Tid havde mange smukke Bygninger samt Rytterstalden, thi et Rytterregiment laa i en meget lang Rarrække i Garnison i Slagelse. — Endelig kom tæt ved Porten en stor Gaard, og lige overfor den var en stor frugt- og Kjøkkenhave, hvilken Gaard og Have tilhørte min Svoger Kjøbmand Rasmus Schnabel, og hvori jeg har haft mange glade Timer. Denne Gaard var tæt ved den saakaldte Slottets Port, hvorfra gik en bred Vei lige op til Slottet Antvorskov, som paa de Tider var stort og havde et meget høit Taarn. — Paa Torvet fandt jeg Raadhuset meget kjønt, det indhegner St. Mikkels Kirke og præsenterer sig ligefor Bredgaden, imellem den og den latinske Skole, som ligeledes indhegner Kirkegaarden, var et lidet Stræde. Paa Torvet selv boede paa de tre Hjørner tre Kjøbmænd: Cappel, Poul og Andreas Zvelch; det var noget nyt for mig at se disse Butikker. Ved Siden af den sidste boede en Skoleholder Ring, som jiden blev mig en haard Mand. St. Mikkels Kirke, som foruden det store Taarn med et høit firkantet Spir var prydet med et smukt Spir midt paa Kirken selv, gav en skønne Anseelse til Smedegade, i hvilken Kjøbmand Augustinus Tack og Kjøbmand Poul Schnabel, min Svogers fader, boede. Udenfor Porten var en meget stor Plads, hvorpaa stod en eller to Veirmøller, hvilken Plads har været Exercerplads, og paa hvilken holdtes Hestemarked. fra Torvet gaaer Skovsøgade, men denne har ingen Huse, førend man kommer til, hvor en Port med Bom er anlagt. Her finder man Lille Antvorskov, en smuk

Bygning i fire Længer og dertil en Sjøen, stor Have. I denne Gade kunde endnu sees Ruderne af en stor Sognkirke, som for flere Aar siden har staaet her og var nævnet Frukirke.

Da min Fader var kommen lidt i Rolighed, blev hans Omfjerg at sætte mig i Skole, og blev Skoleholder Ring paa Smedegaden den Mand, hvis Skole jeg skulde besøge. Han havde mange Børn under Information, og da jeg kunde Pontoppidans forklaring aldeles udenad, blev jeg den øverste. Men min Skolemester var stedse i et andet Værelse og ikkun da, naar han vilde høre vore Lektier, gav han os sit Besøg. Det, jeg især burde have lært — skrive og regne — hjalp han mig aldrig med, desaaarsag var et halvt Aar bortgaaet, og jeg var ikke klogere, end da jeg kom til ham; han undskyldte sig hos min Fader med min Efterladenhed og med Dovenskab fra min Side, hvilket mine Forældre dog ikke vilde tro, og derfor antog en af Skolens Disciple, ved Navn Palle Sand*), hvilken havde ugentlig haft et Par Dages Kost i deres Hus. Denne blev nu min Lærer, og det blev besluttet, at jeg skulde lære Latin, dermed kom jeg saavidt, at jeg lærte Aurora og Donat udenad, men da disse vare lærte, havde min Fader ikke Evne til at købe flere Bøger, ligesom han fandt det over sine Kræfter at holde mig til Bogen. Det blev da besluttet at sætte mig i Lære hos en Detailhandler i Kjøbenhavn. Min Moder reiste selv dertil for at tale med sin

*) Palle Sand blev Student 1762, 24 Aar gammel, han dede som Proprietær i Jylland.

Søster søn Frederik Ursin, som da var Svend hos Urtefræmmer Joh. Mohr i Frederiksberggade ligefor Mikkelsbryggersgade.

Min Moder tog mig ind med til Kjøbenhavn, hvor jeg efter min fætter Ursins Rekommodation blev præsenteret for Urtefræmmer Jens Walbohm paa Hjørnet af Læsegaden og Admiralgaden. Denne Mand lovede at tage mig, naar jeg blev konfirmeret. Glad reiste vi da hjem igjen, og nu belovede jeg mig paa at gaa til Præsten, og da Hr. Ørsted ved St. Peders Kirke, i hvilket Sogn min Fader boede, var død og der ingen Konfirmation blev holdt, maatte han adressere sig til St. Mikkels Kirke, hvor jeg af Sognepræsten, Hr. Stampe*), blev antagen. Han var ikke alene en lærd, men endog en god Guds Mand, der vidste at hibringe sine Børn Religionen paa en kraftig og grundig Maade. Ogsaa foiede han min fader i at fremskynde Konfirmationen og strax derpaa at meddele mig Sakramentet, paa det jeg ikke skulde opsjætte min Reise. Min fader havde forud bedet mig, at jeg vilde svare Præsten høit og tydeligt, saa at han kunde høre det, hvilket jeg lovede ham. Foruden mig var ifkun een Dreng og 7 Piger paa Kirkegulvet, og da jeg havde læst Pontoppidans forklaring — som næsten forklarer alle Religionens Grundsætninger — 108 Gange udenad, saa var det mig ingen Kunst at besvare Præstens Spørgsmaal.

Efter denne Handling, den sidste og vigtigste i mine

*) Franz Chejstrup Stampe var Broder til den bekjendte Retslærde, Statsminister Hencif Stampe.

forældres Hus, lavede jeg mig til at reise til Kjøbenhavn. Om Morgenen Kl. 5 var jeg reisefærdig. Min Fader laa endnu; jeg gik da ind til hans Seng for at hyde ham farvel. „Gud velsigne Dig, min Son, og vær lykkelig!“ sagde han og gav mig 4 Skilling med de Ord: om jeg skulde blive tørstig paa Veien, kunde jeg bruge dem; endelig tillagde han: „Kommer din Carnallie hjem igjen, skal jeg knække dit Halsben!“ Jeg forsikrede ham nei.

Da jeg kom ud, modtog min Moder mig med en god Madpose, og med hjærlige Formaninger ledsagede hun mig til vor Port, hvor hun blev staaende og saae efter mig, som med stærke Skridt gik op ad Bredgaden til Slotsgaden, hvor jeg traf Else Bødker med sin Son Mathias i Færd med at tillave Dognen med Smørelse; thi den var læsset Dagen forud med Varer fra Kjøbmændene samt mit Flyttegods, som bestod i et jernbaandet, firkantet Skrin med al min Habengut. Det var Lørdag Morgen Kl. 6, at jeg kjørte med denne vakre Dame, en liden stumpet Kone, iført store Støvler, og ovenpaa hendes Skindpels, der gik saa langt ned, at den tillige bedækkede hendes korte Skjorter, iførte hun sig en gammel grøn Bais Overkjole, som i de Tider kaldtes Reisekjoler. — Klokken var ikke ringet 11, da vi allerede havde naaet Krebs-huset, altsaa $2\frac{1}{2}$ Mil i 5 Timer. Her holdt vi udenfor Kroen, og Mathias kom til mig og spurgte om Monfr. Friberg vilde have noget at leve af; jeg takkede ham, tog mine 4 Skilling og bad om, at jeg maatte faa et Glas Øl, dette bragte han mig, men da jeg ikke

var vant til at tage saa stor en Dosis ad Gangen, drak jeg et Par Slurk, og Resten delte Mathias med sin Moder. Henimod Aften naaede vi Ordrupkroen ved Ringsted, der fjerte vi ind i Laden for at hvile et Par Timers Tid, saasnart min Kudsfl var gaaet forlod jeg Vognen for at se mig om efter en Sø, thi min Ambition tillod mig ikke at lade mine Geleidere se, at jeg drak Vand og at min Reisekapital var tilsat ved det første Krosted; jeg fandt hvad jeg søgte og min Hat var mig behjælpelig med at lædste mig, jeg forføiede mig derpaa til min Lade, fandt min Madpose og gjorde mig tilgode, sov derefter ind paa Vognen; inden Daggry begyndte var Karavanen ude af Laden og fortsatte Veien til Kjøbenhavn, i Østet Kro gjorde vi Holdt for at tage Frokost, ved min Hats Hjælp nød jeg baade Kaffe og The, derfra fjerte vi igjennem Roestilde, i Laden ved Hedehusene spiste jeg til Middag af min Madpose.

Kl. 9 $\frac{1}{2}$ den 4de Oktober om Aftenen var jeg i min kjære Moster Randrup^{*)} Hus paa Hjørnet af Dingaardsstræde og Nellikegangen, og da jeg ikke havde Penge gav jeg Mathias min Madpose, hvorudi det Halve var løvnet. Min Moster tilligemed hendes Søn, Student Randrup, og hendes gamle fader Ober-Kornmaaler Laur. Schalck tog venlig mod mig, gav mig Noget at spise og Kl. 10 $\frac{1}{2}$ førte Randrup mig til min Principal. Denne var ikke hjemme, men

*) Hun havde været gift med en Broder til Fribojgs Moder, Niels Randrup, Sognepræst til Lyderslev og Frøsløv, død 1752, Sønnen Frederik Randrup blev Sognepræst til Bregninge og Bjergsted.

Drengen Søren Møller, som Nytaarsdagen derefter blev Svend, tog imod mig og med Anstand fortalte mig, at jeg nu maatte finde mig i at være, hvad en Dreng bør være. Han lærte mig strax at tage Vægt-skaalene i Haand, samt viste mig de Skuffer, som mest bruges, lod mig endnu samme Aften veie $\frac{1}{8}$ Pd. Kandis m. m. Kl. 11 slet kom min Husbond og Madame hjem fra en Visit hos hans Broder, Hønd. Walbohm, som boede ved Nyhavn og var Urtekræmmer. Disse toge meget venlig imod mig, hvilket gav mig Mod. Boden blev nu strax lukket, og jeg fulgte med Søren op paa hans Kammer og sov rolig ved hans Side til Kl. 6 om Morgenen, da Dægteren trak i en Snor, som var gjort fast ved hans Arm. Til Ulykke var Dægteren fuld og trak saaledes i Snoren, at han trak Søren ud af Sengen; han bandede og skjældte Dægteren ud ud af Vinduet, hvilket gjorde en saadan Allarm, at jeg vaagnede i megen Alteration, men da jeg hørte, hvad der var skeet, lo jeg ved mig selv, men det turde jeg ikke lade ham see.

Saa snart vi var i Klæderne, viste Søren mig mit Morgenarbeide, som bestod i at oplukke Vinduesflodderne for to fag til begge Gaderne; vel var de øverste Skodder for en Dreng paa $14\frac{1}{2}$ Aar og liden af Vært, et besværligt Arbeide, men jeg fandt mig saavel derudi som i at høre Sukker o. s. v. fra Byen og hjem, stedse tænkende paa min Faders sidste Ord til mig, da jeg forlod hans Hus. Et halvt Aar maatte jeg staa paa Prøve og blev saaledes ikke indstreven førend Paaaffe 1762. Imidlertid løb Tiden hurtig for

mig; thi jeg fik i ordentlig Tid god Mad og Drikke. Efter to Aars Forløb fik før omtalte Søren Møller en Tjeneste i Norge, og jeg maatte nu forestaa Butikken alene; dette var mig ukjært, da det gjorde Skaar i min Udgang, skjøndt jeg dog maatte hente de fleste Varer i Byen, men jeg maatte komme snarere hjem; thi naar jeg var ude, skulde Husbonden selv staa i Boden, og da han var en gammel og meget knarvorn Mand, kunde han ikke omgaaes Pigerne saa godt som jeg, og det gjorde mig stedse ondt, naar vi tabte vor Næring eller Noget af den. Jeg havde af Møller lært at spøge og omgaaes mildt med Pigerne og venstfabelig med hver anden, men Walbohm, som havde tjent i de gode Tider, da man svarede folk: Vil J ikke have det, kan J lade det ligge, — var ikke passende i en Urtebod nu. Imidlertid var det ikke saa godt at være Dreng paa de Tider som nuomstunder. Jeg var indskreven paa 7 Aar, i hvilken Tid min Husbond skulde give mig baade uldne og linnede Klæder samt Sko og Strømper. Jeg modtog strax en ny brun Vadmel's Kasseking, som, naar den var slidt nok paa den ene Side blev vendt og for at have noget at gaa med saalange fik jeg en dito ny; med Buxer blev jeg maadelig aflagt; da jeg itkun fik eet Par sorte Skindbuxer aarlig, som jeg selv maatte rimpe sammen om Aftenen. Af Søndags-Klædninger bekom jeg i de 7½ Aar to: den første — efter tre Aars Forløb — en gammel blaa Stoffes, som Husbond havde brugt og kasseret nogle Aar før, dertil et Par gamle, sorte Ems Buxer. Denne Klædning,

holdt mig i tre Aar, da jeg fik en gammel brun Klædes Klædning, som havde været to Gange vendt; den kom til at passe mig godt, men til Ulykke var den Side, som nu kom ud saa plettet, at jeg vel kunde bruge den, men ikke til min Fornøielse. — Deraf seer man, at det ikke betydede meget, naar en Mand holdt sin Dreng med Alt, især da til en saadan Kasseking, brugtes 6 Alen; en Alen brunt farvet Vadmel kostede i de Tider 24 à 28 Sk., og var det meget fint 30 à 32 Sk., et Par Sko, hvoraf jeg brugte 1 à 2 Par aarlig, kostede 7 à 8 Mk. o. s. v.

Imidlertid var jeg glad og vel tilmode i den Tid, jeg var Dreng, skjøndt mine Frihedstimer ikke vare flere end hveranden Søndag i Kirke fra 9 til 11 og derfra hjem i Boden. Aarlig en Gang i Dyrehaven fra Morgen til Aften, de første tre Aar med Herfskabet selv, hvor jeg da bag paa Karethen gjorde Tjenerens Pligt, og spiste tilligemed min Husbonds Svogers Dreng — siden Urtekræmmer Jens Lund paa Kultorvet — ved et lidet aparte Bord i samme Stue af den Mad, de selv fik. I Skoven (et Aar i Kollerkolle, et Aar ved Brede og et Aar ved Bellevue) fornøiede vi os med Smaapigerne fra Klædekræmmer Høde Hans Bruns Hus, da Madam Brun var min Madames Søster. Ogsaa deres Dreng stode bag paa Karethen; vi vare altsaa fire Dreng, som spiste ved det lille Bord, men ved Spadseren i Skoven droge vi stedse de tre Piger til os og vi forstode at more dem og de os, — de Gamle havde vigtigere Bestjæftigelser for.

I de fire sidste Aar fik vi Dreng Lov at tage

paa vor egen Haand i Dyrehaven. Dertil gaves os almindelig 1 Rdlr. med den Advarsel: at fare ordentlig afsted og ikke leie Ridehest ved Kilden o. s. v. Om Morgenen mødtes vi da ved Nørreport, og naar vi vare samlede afforderede vi med den første den bedste Bonde at kjøre os til Kilden. For hele Dagen tog han 6 à 7 Mk. for Vognen, men han levede da godt med os; thi vi frokosterede først ved Kilden, og bestilte derefter Middagsmad i Bellevue eller Klampenborg, gik saa tilbage igjen og saae Kunster af Einedansere 2c. Bonden maatte følge os til Taffels og nød af de samme Retter som vi og drak derefter Kaffe og The med os. — Det er dog vist, at de tre første Aar, da jeg tog ud med Principalerne, morede jeg mig langt bedre end i de fire sidste, da jeg gik paa egen Haand.

Mine Læreaar løb meget hastig, da jeg begyndte dem forekom de mig som en Eviighed og ved Udgangen var det som en Drøm, hvilken, naar man om Morgenen vaagner op og estertænker, er forbi. Det var mig en sand Fornøielse, at min Broder, Niels Friberg, var som Student her i Byen, han logerede i i St. Fiolstræde 3—4 Aar, naar jeg kom til ham var det om Søndagen under Prædikenen, at jeg kunde paa nogle Minutter løbe fra Kirken for at gjøre ham en Visit, men da han almindelig moraliserede for mig og viste det urigtige i en saadan selvtagen Frihed, begriber nu Enhver, at jeg gjorde det sjeldent. Ogsaa undertiden fik jeg Tilladelse at gaa i Aftensang, og da besøgte jeg Møster Randrup og blev trafteret med Kaffe. Det var altsaa det Hus, hvorudi jeg nød noget,

min Principals undtaget. Mine Glæder havde jeg ved mine daglige forretninger, dog en Dreng vil have noget mere, ogsaa jeg var ikke fornøiet og derfor tog jeg mig Frihed, naar jeg paa den Tid af Dagen, da Dagparaden skulde opstilles paa Slotspladsen, skulde gaa i Byen, at gjøre en Vending der. Det var mig en saadan Glæde at se disse Generaler o. a., vistnok var fornøielsen uskyldig, men jeg stjal dog Tiden fra min Husbond, og uagtet jeg søgte ved at løbe at indvinde den forsmittede Tid, saa finder jeg dog nu, at jeg handlede urigtigt. I min Læretid var det, at det brændte for mine Forældre; en Nat, da de laa i den dybeste Søvn, fandt Mordbrændere Behag i at sætte Ild paa Huset i Gjørlov, hvorhen de vare flyttede for at bo hos min Faders Ven og Læge Theiste. Neppe var min Moder kommen ud af Sengen og havde fundet min Faders Træben og faaet ham næsten nøgen ud, førend alting brændte i Værelset. Jeg erindrer endnu, hvor ondt det gjorde mig, at jeg var saa uformuende ikke at kunne komme dem til Hjælp. Lovet være Gud, som hjalp dem.

Alt der her i Byen gaves fortjeneste, især for det Laug, jeg var bleven Dreng i, tilstaaer jeg. Tager jeg ikke meget feil, bestod Interessenternes Antal af 58 Mænd, men de begyndte allerede da at fordærve det for Efterkommerne, idet de fleste antog to Dreng, for at spare Svendelønnen. Ikkun saa af Kræmmerne ordinerede selv deres Varer. Urtekræmmerne Nic. Tidemann, Jens Reimardt, Andr. Møller og Gewerdt Titken vare især Leverandører for de andre. Andr.

Rahr og Peter Casse vare især søgte af Farvere og Malere. Strax efter min Ankomst hertil blev Cor. Bertelsen stor Leverandør, derefter kom snart Kirckhof, som bar Navnet „Sødebroder“, men hans Handel var saadan, at hvad han ordinerede til 18, folgte han for 15. Dette gav Brødrene Jacobsen, som begyndte 1768, Anledning til, saasnart han fik Varer paa Toldboden, at kjøbe samme af ham til saadanne Priser, at de haade sparede Told og Fragt; herved bleve de rige Folk og lagde Grundvold til en stor Handel, men Kirckhof blev forarmet og var efter 2 à 5 Fallitter glad ved at blive Vært paa Komediehus-Salen. — Der var i Begyndelsen, da jeg kom til min Husbond, ingen Mangel paa kurant Mønt: Dukater, Kroner, Rigsorter, Ti-, Otte- og Co-Skillinger validerede meget stærkt; ifkun En- og Halv-Skillinger gav man Opgjæld paa for at bruge dem i Detailhandel. Men i Aaret 1765 eller 64 begyndte fem-Rigsdaler-Sedler, og saa begyndte Dukaterne at mindste; et Par Aar derefter var det altsaa nødvendig at give os Rigsdaler-Sedler, men disse vare ikke saasnart satte i Circulation for Kroner, Co-Marker, Rigsorter etc. ogsaa mindstede, og omjæder blev Smaamønten mindre eller færre til Aaret 1771 eller 72, da de store Kobber-Enestestfillinger kom i Brug.

Det mærkværdige i Dagens Historie, som jeg kan mindes, kort efter jeg kom til Byen var, at vore Tropper samledes i Holsien for at forsvare os imod Russerne. Den Snak dette forvoldte i Butikken var til ikke liden Morstab for mig, især da Svenden Søren Møller politiserede

meget, og der kom Personer til os baade fra Slottet og Kollegierne, der vidste meget og gjerne gad politisere med ham, ogsaa om den preussiske Krig og om det Held, som den store Frederik havde, og den Bravour, han viste imod sine mange Fjender. Hvor glædedrukne var ikke Folk, naar han havde vundet en Seir! Men efter at Møller havde forladt os, ophørte næsten al Politifisering.

14de Januar 1766 døde Frederik den femte, hvilket gav stor Forandring i Regjeringen. Overhofmarskalk Adam Gottlob Moltke, der var hans Nidling og efter den almindelige Snaf Regent, blev strax meddelt Afsted, som var en sand Glæde for Landet og Staden. Man var vred paa Moltke, fordi man troede, at han tilligemed Geheimeraad Vilh. v. d. Osten vedligeholdte Kongen i den Vane at bruge Spiritus, thi i Stedet for Thevand brugte Kongen spirituøse varme Drikke om Morgenene, man sagde for Sundheds Skyld, men Virkningen var, at han gjordes uskiftet til Arbeide, ja, at han aldrig kunde lade sig se af sit Folk, som saa inderlig elskede og beklagede ham. Hele Staden blev nu iført Sørgeflør. Ingen Tjener saaes uden sort Liberi og Silkebaand af saadanne Kulører, som deres Stadsliberi havde, hang ned ad Ryggen fra Skulderen. Alle Herstabskareter vare overtrukne med sort Bai. De kongelige Heidukker, Trompetere og Paukere, som hver Middag blæste Kongen og hans Mænd til Taffels, aflagde deres med rigt Sølv belagte Skarlagensklæder og fik Sort med røde Silkebaand. Enhver honnet anset Borger og familie var

i dyb Sorg med flor om Armen etc. etc., men i Hjertet glædede man sig, fordi det Moltke'ske Regimente havde Ende. — Kongen blev lagt paa Parade-Seng i en meget stor Sal ud til Slotspladsen, sort betrukket men oplyst af en Mængde Dørllys. Det var et herligt Syn midt i den dybe Sorg; man saae Rigets Regalier ved hans Side, blaa og hvide Riddere*) omgave Kisten, dog saaledes, at man tydeligt kunne tage Eget med Alt i Øiesyn. Det var alle og enhver, som var nogenlunde anstændig klædt, tilladt at komme. Jeg var der 3 a 4 Gange og blev dog ikke fjed deraf. Imedens han saaledes havde ladet sig skue et Par Uger, blev imedens indrettet castrum doloris for ham i Slotskirken. Den bestod af en meget stor forhøining 10 à 12 Trin, hvorpaa Kisten med den afdøde Konge stod, alt var overtrukket med Sort; nedenfor det nederste Trin stod de 3 Sølvløver.

Den Kunstner, som havde projekteret castrum doloris, hed Jardin; han var en Italiener eller en Fransmand**), ligesom alle Kunstnere i de Dage skulde være Udlændinge, helst franske, dog ogsaa tyske; naar han blot ikke var dansk eller norsk kunde han bruges i Kongens Tjeneste. Jardin havde nok ikke efter Kunstens eller Arkitekturens Regler gjort sine Sager rigtig;

*) Blaa Riddere var Riddere af Elefanten, hvide Riddere Storkors af Dannebrog.

**) Nicolas Henry Jardin var født i Frankrig 1720 og blev indkaldt hertil 1754 for at opføre Marmor kirken, blev samtidig Professor ved Kunstakademiet og Hofbygmester. Han forlod Danmark 1771 og døde i Paris 1799.

thi der kom mangfoldige Skamskrifter ud i den Anledning. Jeg kan endnu erindre Slutningen af det værste, og det var saaledes, efter at alt det urigtige i hans Arbejde var opregnet:

Jardin! hvad vil sligt sige,
 Du hele Verden viset har,
 Du franske Stympen var en Nar
 for Dannemarkes Rige.

Den gode Jardin blev vred, men sine Penge modtog han, dog varede det ikke længe, før han reiste ud af Riget.

Det var 1ste Mai 1767 at Christian VII.s Krøning blev foretaget i Christiansborg Slotskirke. Alle Boder bleve lukkede den Dag Kl. 9 Morgen, og derfor fik jeg Lov til at gaa ud for at se paa, hvad der passerede. Jeg adresserede mig til Slotspladsen, hvor Livvagten var posteret for at holde Orden, da jeg til mit Held kjendte en Del af de Folk, tillod man mig at komme indenfor Kredsen, og nu gik jeg op til den store Port, og da Skildvagterne der ogsaa kjendte mig, fordi deres Kaptain boede i vort Hus, fik jeg ikke alene Tilladelse til at staa hos dem, men de hjalp mig endog selv op i en af Nischerne ved Porten, hvor der dengang var anbragt meget høie Figurer; der var jeg saa vel posteret som nogen. Det første, jeg bestuede, var en stor Bro af Brædder, lagt fra Porten ud paa Pladsen og hen til den Port ved Høibro, hvor man gik ind til Kirken. Denne Bro med Gelænder paa begge Sider var betrukket med rødt Klæde og saae

kongelig ud. Jeg kunde nu ogsaa se de paa begge Sider af Broen anbragte Rækker af Krigsfolk, men især saae jeg aldeles tydelig det glimrende kongelige Optog. Kongen med Krone paa Hovedet, Septeret i den høire Haand op til samme Skulder og Rigsæblet i den venstre. Foran ham og bagefter gif en Del af Rigets fornemste og vigtigste Mænd. Af 4 eller 6 af de fornemste blev baaret en rød fløiels Himmel, rigt broderet med Guld. Dronning Mathilde med sin prægtige Krone og fulgt af hendes adelige Damer. Saasnart de kronede Personer vare komne tilbage, blev Broen givet til Pris for Pøbelen, og længe varede det ikke, førend man saa Klædet rent afpillet og derpaa Bræder med Tilbehør baaret bort i smaa Stykker, saa at Slotspladsen var aldeles ryddeliggjort. I Graven var paa hver Side af Holmens Bro lagt en Kongebaad, som tillige med alle de andre Skibe i Havnen slagede, og om Aftenen bleve de behængte med Lygter, som udgjorde Kongens og Dronningens Navne i Chiffre. Hele Byen var illumineret.

Christian afskedigede strax de mange Trompetere og Paukere, som forhen havde blæst udenfor Slotsporten, hver Gang Kongen gif til Taffels, Middag og Aften, og iblandt mange andre Forandringer var den, at Tasset nu blev tidligere ansat end i hans Faders Tid. I Kjøkkenet blev Alt mere indskrænket end forhen, især blev ved Kongens Kouvert sat en Flaske Vand og en Flaske Vin. Man sagde, at han benyttede kun den første, men sjelden den anden. Meget morede man sig over, at de, som vare ansatte til Taffel,

maatte møde præcis, i Stedet for at de forhen kom, som de vilde, naar de vilde nøies med de sidste Retter; thi Skaalerne, som bleve drukne ved Bordet, begyndte først ved den tredie Ret Mad. Christian spiste meget hurtigt, og saasnart han havde lagt sin Ske, maatte de Andre gjøre det samme, hvorfor ogsaa de, som vare ansatte til Taffel, enten først spiste hjemme eller vare belavede paa at spise, naar de kom hjem igjen. — Den 28de Januar om Natten blev jeg oprækket af en stærk Skydning fra Volden; det betød: vor gode Konge Frederik den Sjettes fødsel. Alle Mennesker bleve glade og muntre, og mangfoldige tyede til Slotspladsen for at høre paa Musik fra Altanen; jeg lod mig nøie med i Loftslugen, som var tæt ved min Kammerdør, at være Tilhører og beskue de mange folk, som løb paa Gaden.

Endelig kom den 31te December 1768, og denne Aften blev jeg kaldet ind for at spise med Herskabet til Aften. Min Principal fortalte mig nu, at uagtet jeg efter min Lærekontrakt endnu havde et fjerdingaar tilbage at tjene som Dreng, vilde han dog til Bevis for at han var fornøiet med min Opførsel fra i Morgen af gjøre mig til Svend, og til den Ende gratulerede han mig og ønskede mig al Held i Fremtiden. Min Svendeflædning med videre kunde jeg tage op med mig i Aften eller lade det bie til i Morgen tidlig; det laa samlet oppe i Storstuen. Madamen, hvis Ndeest jeg stedse havde haft i min Lære, gratulerede mig ogsaa, og efter at de begge havde givet mig nogle advarende Læreregler for Eftertiden, fik jeg Ordre

Kl. 10^{1/2} at lukke Bodden, og dermed var min Drengestjeneste forbi: Gud være lovet! som lod det lykkes for mig! han friede mig for Fristelser og frelste mig fra det Onde!

Den 1ste Januar 1769 stod jeg tidlig op og tændte Lys for at beseer min Svendestads. Den bestod udi en fin kanelbrun Klædes Kjole, Vest og Buxer, Klædet kjøbt for 4 Rdlr. Alenen, som paa den Tid var den høieste Pris, man gav for Klæde. 6 fine Kraver, 6 Par Ærmer med Manskietter, 6 Halsbind, 6 nye Hørlærreds-Skjorter, 6 Halsklude, 1 Par Silkestrømper og 1 Par nye omteerte Sko, saa og en liden Sølv-Kammerkaarde, et Garniture Sølvspænder og et lidet Sølv-Bindspænde, endvidere en brunagtig Kasseking af fint Vadmel til 2 Mk. 4 Sk. pr. Alen, et Par sorte Skindbuxer samt 1 Par hvide Uldstrømper. Det var mig en sand Glæde at se denne Rigdom, men jeg skyndte mig at blive paaklædt, lod hente Handsker og gav for første Gang 24 Sk. for at lade mig frisere. Efter denne halve Times Tortur var jeg snart i Klæderne og glemte ikke at sætte Kaarden i Gehængen, tog saa til min nye Hat og forsoiede mig nu ned til min Principal og hans Kone for at aflægge min Tak for deres Godhed og vise dem min Person. De tog meget artig imod mig, og Manden gav mig 4 Rdlr. i Ottestillinger og 1 Rdlr. i Toffillinger. Ved den Leilighed forandrede han sit i min Læretid brugte fortrolige „Du“ til „J“, Madamen sit „J“ til „Han“, Jomfruen sit „Han“ til „De“ og den 56 Aars Pige, som havde tj. nt der, længe førend jeg kom, forandrede

ligesom Madamen sit „J“ til „Han“. Nu forføiede jeg mig paa Gaden, ikke glemmende at se til min Kaarde, som fortalte mig, at jeg i Dag var en anderledes Karl end igaar, da jeg maatte feie min Husbonds Rendesten. I disse stolte Tanker gik jeg igjennem Caregade og Ulvegade til Nellikegangen; der mødte mig det første Uheld i min Svendestand, idet jeg lige udenfor min Mesters Dør gled paa en Isklump og faldt i hendes Rendesten; til min Lykke staaede jeg mine smukke hvide Strømper og fik ifkun en liden Plet paa det høire Burelaar. Jeg skyndte mig at ringe paa Gadedøren, og opluftet af Pigen spurgte jeg om min Bedstefader og Møster, men hun faldt i Staver ved i saa pyntet en Herre at se lille Jens, som ellers pleiede at vise sig i en brun Vadmel's Kasseking med et Sortlærreds forklæde hæftet op til den ene Side; thi paa den Tid var det Skik, at Urtefræmmerdrengene altid gik saaledes, naar de gik Ærinder i Byen. Nu kom Møster Randrup for ret at see og berømme min Paaklædning og saa for at give mig en liden Lovtale for min gode Opførsel som Dreng. Derfra skyndte jeg mig ud til Frederiks Hospital for at vise mig for min Broder Niels, som laa der som Candidat. Hos ham fandt jeg mange medicinske Candidater. Alle toge vel imod mig som en Broder af deres Ven og øieblikkelig Trafteur. Jeg fandt dette Selskab behageligt og forblev jeg der til Spisetid, da jeg indfandt mig hos min Husbonde; om Eftermiddagen gik jeg til Urtefræmmer Reuthers for at drikke Kaffe og derfra til mit Søskendebarn Urtefræmmer

Urjin, som tillige med Konen og Børnene toge den-
 skabeligt imod mig. Der forsløg jeg Tiden til Kl. 10^{1/2}
 Aften. Næste Dag sagde min Principal mig, at jeg
 som et ungt Menneske burde komme hjem Kl. 10, da
 han ikke vidste, hvad jeg længere havde at biev ude
 efter. Med Anstændighed sagde jeg ham, hvem min
 Familie var og at jeg ikke havde andre Steder at gaa,
 hvorfor han maatte tillade, at jeg hveranden Søndag,
 naar min Tour faldt, maatte nogenledes rette mig efter
 Selstabet jeg var udi, dertil taug han og næste Søn-
 dag kom jeg ikke hjem førend Kl. 11, da Boden alt
 var lukket. Siden holdt jeg den Tour, og der blev
 ikke talt mere i den Anledning.

Jeg trængte til en daglig Søndagsklædning for
 ikke at opslide min Svendeklædning, og jeg fik Til-
 ladelse til at tage den paa Regning hos Klædefræmmer
 Bruhn, som handlede paa Kontrabog med os; det blev
 grønt Klæde til 15 Mrk. til Kjole og Vest, samt sort
 Manschester til Buxer; men da jeg gjerne ønskede et
 moderne Snit, lod jeg min sl. Broders Skrædder sy
 den; thi min Svendeklædning var ikke moderne nok.
 Den, som syede den, heed Mehl, og den Mand blev
 ved at arbejde for mig til 1804, da jeg hjalp haade
 ham og hans Kone i Dartou.

Som Svend gif det mig vel; kun gav min Hus-
 bond mig for liden Løn: det første Aar 25 Rdl.,
 hvoraf jeg skulde betale min grønne Klædning og 6
 Rdl. til Skræderløn etc. Jeg fandt altsaa, da Aaret
 var omme, at jeg var ligesaa fattig, som da jeg be-
 gyndte; jeg udlod mig dermed til min sl. Broder, som

fandt, at jeg flæte Uret, men vi taug til St. Hansdag, da sagde jeg Walbohm, at jeg ikke kunde tjene for den Løn; thi jeg maatte som Svend og Menneſke af god familie idetmindſte være anſtændig klædt, og de daglige Klæder koſtede mere end Lønnen. Der var en Enke paa Falſter, ſom havde tilbudt mig Kondition for 50 Rdl. aarlig Løn, og hun vilde endog lægge 10 Rdl. til. Den gode Mand, ſom nødig vilde af med mig, ſagde da, at han vilde raade mig aldeles af med at tage til Falſter og at han i Aar vilde give mig 50 Rdl. i Løn og 10 Rdl. i Nytaar. Dermed var jeg tilfreds, dog med det Vilkaar, at jeg maatte tage imod en Under-Kollektion i Talletteriet, hvilket han bevilligede. Jeg anſaae mig nu lykkeligere, end hvis han havde tilſtaaet mig 70 til 80 Rdl. aarlig, ſkjønt jeg ikkun havde 2 Procent af de indkollektede Penge, men da der gaves to Trækninger i den ene og en Trækning i den anden Uge, og jeg til hver Trækning havde 70 til 80 Rdl. og undertiden 100 Rdl. i Kollektion, ſaa fandt jeg derved min gode Regning. Men da Nytaar kom, ſagde han mig, at han ſelv havde Lyſt til at paatage ſig Kollektionen, og han vilde give mig 20 Rdl. for den; hvor ugjerne jeg gjorde det, tilſtod jeg ham det dog, ſaa at min Løn. blev 60 Rdl., ſaa længe jeg var i hans Tjenefte.

Det første Aar, jeg var bleven Svend, udbad jeg mig Tilladelse til at reise hjem til Slagelſe. Jeg reiſte med en forpagtervogn for 1 Rdl. til mine Forældres Hus, ſom dengang var paa Slotsgade nær ved Porten. Jeg traf min Moder ene i Stuen, anſtillede mig frem-

med for hende og hilste hende fra sin Søn i Kjøbenhavn. Hun betragtede mig noget nøiere og gjorde det Udraab: „Jens, det er Dig!“ Da jeg tilstod det, blev hun glad og omarmede mig som den kjærligste Moder. Jeg spurgte om min Fader. „Han er i Haven,“ sagde hun, „gaa, lille Jens, og lad os se, om han kan kjende Dig.“ Da jeg kom ud til ham, blev jeg særdeles artig behandlet af ham ved at bringe Efterretning fra hans Søn i Kjøbenhavn. Han spurgte med Varme om mig; men inden jeg fik Svaret frem, kom Mamma til og sagde: „Fader, kunde Du kjende Jens?“ Nu faldt han mig om Halsen og gav mig det første Kys, jeg nogen Tid veed at have faaet af ham. Vort lidet Selskab var i Tanterne de lykkeligste Menneſker paa den Tid. De mange Spørgsmaal, jeg fik, besvarede jeg alle til Fornøielse. Jeg erindrede ogsaa min Fader om de sidste Ord, han talte til mig ved Afskeden. Han kunde just ikke erindre, hvad han havde sagt, men var overbevist om, at ethvert Ord var godt ment, og at disse var sagt for at give mig Anledning til desto nøiere at tage mig iagt for ikke at forsee mig i min Tjeneste, hvorved min Husbond skulde faa Aarsag at jende mig hjem igjen. Næste Dag var det Søndag. Om Formiddagen gik jeg med min Fader i den Kirke, hvor jeg havde staaet til Konfirmation; det var mig en særdeles kjær og eftertænk-som Gang. Om Eftermiddagen var vi bedet hen i Bredgaden, hvor jeg havde den Fornøielse at spille Styrvolt med begge mine Forældre og Jomfru Engelfe Ørsted, som siden blev gift med Kaptain og farver

Møller paa Vestergade i Kjøbenhavn; hun døde som Enke den 22. Oktbr. 1822. *)

De familier jeg besøgte, var de samme, som jeg hveranden Helligdag delede mig imellem. Urteframmer Reuter havde tre Døttre, hvoraf den mellemste, Sophie, i mine Øine var den kjønneste og ogsaa den fornuftigste, og i dette Hus fandt jeg den behageligste Omgang. Om Sommeren spadserede vi i Kongens Have og paa Volden, og om Vinteren spillede Kommerspil, hvori Alle tog Del, men om Julen blev leget Jul. Jær traf jeg angænere Omgang hos Reuter: foruden mange Studerende, hvoriblandt jeg erindrer mig to Schönbergere (**), Sekretær Just Henr. Berg og hans dydige Kjæreste, Jomfru Bodil Marie Læssøe, min inderlig elskede Broder, Doctor med. Niels Friberg og flere. Ofte hørte jeg Niels og Berg spille paa Klaver, ja undertiden med fire Hænder, det vil sige: de spillede begge paa engang! dog skiftede de undertiden med Sophie. Skjøndt jeg ikke forstod mig paa Musik, syntes jeg dog godt derom. Men det er vel paa Tiden, jeg holder op med mine Glædes- og Moralskshistorier, som dog ikke betyde meget.

*) Hun var en Datter af Christian Ørsted, Sognepræst til St. Peders Kirke og Hospitalet i Slagelse samt Slotspræst til Amtvorskov. Mehlenichlæger, der boede hos hende i Kjøbenhavn, omtalte hende ofte meget rosende og skriver i sine Erindringer: „med hans Christian og Anders Sandøe Ørsted spiste jeg til Middag hos deres fæder, Madam Møller, og der jadede de unge Lærde og skjøne Mander omkringede af en hob Borgersfolk, som undertiden erindrede os meget levende om Personerne i Holbergs Comedier.“

***) Bent Schönberg, f. 1748 † 1789, var Cand. theol. og Informator ved „den kongelige Belønningskole“, Broderen Gottlob Schönberg, f. 1752 † 1833, blev Sognepræst til Espe og Pantinge i Sjen.

Det Statsnytt, som indtraf i disse mine Svendear, var Kongens Hjemkomst fra hans Udenlandsreise. Det, man i Almindelighed havde havt at udsætte paa Dronning Mathilde i hans Fraværelse, var, at hun havde redet offentlig paa Gaderne, hvilket de fine Fruentimmer ansaae for at være uanstændigt; iøvrigt fandt man intet at lægge hende til Last, end ikke det mindste. Om Kongens Reiseroute og hans Modtagelse, hvor han kom hen, talte man daglig og glædede sig ved, at han blev saa vel modtagen. Iffun blev man misfornøiet med det Svar: han skal have faaet af Kongen af Preussen, da han lod melde, at han ønskede at gjøre ham en Visit, da han paa sin Reise var ham saa nær, blev Svaret at Kongen af Preussens Lande vare altfor indskrænkede til at modtage en saa stor Konge som Christian den Syvende, men man ønskede ham en lykkelig Reise. — Hans Hjemkomst var behagelig for alle, men denne Glæde varede ikke længe, thi det Struenske Regimente var for haardt. Dog var det snart forbi, 17. Januar 1792 var hans Regjering endt. — Struense og Brandts Execution paa Østerfælled var jeg Øienvidne til.*)

I Sommeren 1773 døde min Principals Broder, Urtekræmmer Henr. Walbohm i Nyhavn. Dette Døds-

*) Et andet Øienvidne skriver: „næsten alle Stadens Indvaanere af begge Kjøn og alle Aldre vare strømmede ud til Østerfælled til Vogns, til Hej og til fods; de saa, som vare blevne hjenne, mest svagelige og aldrende, har forsikret, at naar man gaar ud gjennem Vinduerne, skulde man tro, at der havde været Pejt i Staden, og at dens Indbyggere vare uddøde.

fald gav ham Anledning til at spørge mig, om jeg — ifald han fik Lyst til at købe dennes Sted — da vilde købe hans nuværende Hus. Jeg takkede ham og antog med fornøielse hans Tilbud om at modtage hans Sted tilleie eller tilkjøbs efter hans egen Bestemmelse. Dagen kom, da Stedet skulde sælges, og han lod det sælge, men glemte baade sig selv og mig. Da han kom hjem fra Auktionen, spurgte jeg, om jeg maatte gratulere? „Nei,“ svarede han, „Arvingerne købte det til saa høi Pris, at jeg fandt det urigtigt at være dem imod.“ Der laa mit Haab, og i al Anstændighed kunde jeg ikke undlade at sige ham, at hans Handling var ikke saa aldeles rigtig. Nu sagde han mig, at der var to Urtekræmmersteder ledige, nemlig Madame Lambrechts i Frederiksberggade og Kuhlmanns paa Hjernet af Siol- og Skidenstræde. Jeg bad ham nu om at maatte tale med min Broder i den Sag, hvilket han ei negtede mig. Snart var jeg paa store Kjøbmagergade tæt ved Trinitatis Kirke, hvor min Broder da boede. Han blev ganske vred for Walbohms Troløshed, men ved at betænke sig noget, troede han dog, at det ikke skulde blive saa umuligt for mig selv at blive Mand, skjøndt han vidste, at jeg ikke eiede noget. Det første, jeg havde at gjøre, var at tage Madam Lambrechts Sted i Giesbyn. Det skete; men hvad jeg kunde slutte mig til var, at den første Betingelse var at ægte enten Moderen eller Datteren. Denne Accord holdt jeg ikke af, og min Broder var af samme Tanker. Nu blev Resultatet, at han næste Dag vilde besøge Auktionen over Kuhlmanns Hus og

høre Conditionerne. Det blev ikke solgt, da Arvingerne bød min Broder over; han bad da om en ny Auktion. Mere end 2500 Rdl. kunde ikke blive staaende i første Prioritet; imidlertid talte han med Kammerraad Jac. Bornemann til Ædelgave, og denne gav ham forfiktring om 400 Rdl. i anden Prioritet. Nu havde han da Resourser og saaledes gik han og Sekretær Berg den 10. Septbr. til Auktionsstedet og blev endelig den Høistbydende, og Huset ham tilslaaet paa mine Vegne for 2940 Rdl. D. C. Jeg kan ikke sige, jeg blev glad ved den Tidende, en snurrig Betænkksomhed overfaldt mig, dog fattede jeg Mod og haabede, at Gud vilde hjælpe mig.

Søndagen derefter gik min Broder og jeg hen at besee Kjøbmandsskabet. Huset var ifkun indrettet med een Skorsten og et Kjøkken, saa kun een familie kunne bebo det. Vi bleve enige om, at jeg som Huseier skulde have første Etage, som bestod af Boutikken, to Værelser, Kjøkken og Spisekammer; min Broder derimod skulde bebo anden Etage tilligemed min Søster. Huset blev nu ryddeliggjort for mig, og 4. Oktober, just samme Dag som jeg for 12 Aar siden var kommen i min Tjeneste forlod jeg den og gik nu til mit eget Hus. Jeg fandt det tomt; dog havde Hr. Walbohm kjøbt mig nogle Sengelæder paa hans afdøde Broders Auktion; deraf redte jeg mig en Seng paa Gulvet, hvorudi jeg fandt god Hvile. Næste Morgen befandt jeg mig som Herre i Huset, blottet for alt; jeg besaae min Eiendom fra øverst til nederst. Paa Taget fandt jeg idelige Abninger og Huller, paa

Løftet og i Værelserne intet uden Snabs, især var Boutifken og Kjælderens saa opfyldt hermed, at det første, jeg foretog mig var at skaffe mig en Kjærring til at rengjøre Huset, Boutifken og Kjælderens kunde jeg selv muge og rengjøre.

Jeg fæstede en Pige og fik min Søster Sophie Hedevig til at logere i mit Hus for at tage sig af Husholdningen. Hun var født 19. Septbr. 1755, da hun i Ungdommen blev angreben af ondartede Kopper og mistede det ene Øie, var hun derefter meget svage- lig, hvorfor min Fader troede at gjøre hende en Tjeneste ved 1762 at købe en Seng til hende i Vartov. I Slutningen af November flyttede min Broder ind til mig; det blev vedtaget, at han skulde bo hos mig og betale 2 Rdl. ugentlig for Kost og Logi. Jeg var i den Tid ikke ledig, men nu kom det mere vigtige Spørgsmaal: hvorledes begynder Du din Handel. Min Karakter som Svend vidste jeg var hele Lauget be- kjendt til min fordel. Dette gav mig Mod til at adressere mig til Artekrammer Chr. Jacobsen paa Vandkonsten om at nyde Kredit for 2 à 500 Rdl. at afdrage efter Bekvemhed. Artekrammer Reuter var min Ven og en Stedsøn af en af mine Farbrødre; han overlod mig ogsaa Varer for henved 200 Rdl. og gav mig Rekommandation til Kjøbmand Peter Henr. Jür- gensen i Hamborg og J. N. Meymann i Lybæk, paa hvilke Steder man med temmelig god fordel kunde handle. Jeg skrev til Pibefabrikant Brinchmann i Amsterdam, der var en Ungdomsven fra Nyborg af min Broder Doktor Friberg, om Tobakspiber. Eige-

ledes skrev jeg til Petersen og Juel i Amsterdam om Varer og udbad mig Kredit paa 3 Maaneder. Den 1ste November fik jeg en Dreng, Peter Petersen, som jeg øvede i at gjøre Kræmmerhuse, og som hjalp mig med at udpakke Varer, at rive farve og at male min Bod. Selv havde jeg som Dreng og Svend lært at rive farve, fuge Olie etc. — Men imedens jeg sørgede for denne, læste jeg og til min Examen; Bogen havde jeg kjøbt af Laugsbudet for 2 Rdl. Denne indeholdt: hvorfra Varerne skulle fordelagtigst forskrives, Derlerne trækkes m. m.; jeg troer den var lige saa hensigtsmæssig, som den nu anordnede ny Examen, men den var ikke saa kostbar og gav ei saa meget i Oldermændens Lomme. Mine mange andre Bessjæftigelser gjorde, at jeg ikke kunde vente mig Laud, hvilket dog ikke var det værste; min Broder, som havde lovet at skaffe mig Penge at klare Lauget med, og selv ingen havde, red ud til Wedelgave for der ogsaa at faa disse Penge, men kom hjem med uforrettet Sag. Nu tog han sin Tilflugt til Grosferer Cramer, og denne lovede da, at naar jeg Kl. 5 vilde komme til ham paa Rybergs Kontor, skulde de være til Tjeneste. Med megen Glæde adlød jeg og var præcis, men ligesaa præcis modtog jeg de 80 Rdl. af Cramer, som med megen Godhed gratulerede mig. Nu var jeg ikke seen, men skyndte mig til Oldermænden Kierrumgaard paa Hjørnet af Gothers- og Grønnegade, der venstabelig tog imod de 80 Rdl., som var Gebyret til Lauget og Magistraten. Den 10. November blev nu bestemt til den høitidelige Examen. Jeg mødte og

maatte opholde mig i et lidet Værelse, til alle de høie Herrer af Sessionen, samt Raadmanden var forsamlet; omfider, da de havde sat sig ved et rundt Bord, blev jeg indkaldt og af Hr. Oldermænden overhørt; men jeg maa tilstaa, at jeg ikke fortjente Laudabilis. Dels af en Slags Frygt for de mange gamle Parykker, dels fordi jeg mere havde arbeidet end læst, kunde jeg kun svare lidt, men maatte lade Oldermænden hjælpe mig til Rette, saa at jeg dog kom godt derfra, og han forsikkrede mig om sin Tilfredshed. Da dette var overstaaet, blev jeg inviteret til at sidde ved Bordet hos de gode Herrer. Med megen Undseelse gjorde jeg det; en gammel værdig Mand, Isekræmmer Møller paa Amagertorv, som jeg tilligemed Reuter og Walbohm havde inviteret, blev min Sidemand, og da han forstod saa pænt at encouragere mig, og de gode bedagede Mænd viste mig, at de kunde drikke et godt Glas Vin, blev jeg tilsidst munter og talte med, ja min Glæde blev saa stor, at da vi Kl. henimod 8 reiste os, syntes jeg, det var for tidlig.

Næste Morgen den 11. Novbr. aabnede jeg min Bod. Kl. 8 kom en Karet for at kjøre mig til Oldermænden, som fulgte mig til Magistraten for at aflægge Ed. Dette var snart gjort, og Klokkeren var lidet over ni, da jeg igjen var i mit Hus, klædte mig om og var nu virkelig Urtekræmmer. Den Dag solgte jeg for 10 à 12 Rdl., skjøndt paa den Tid var den Skif ikke indført, at Bekjendte skulde komme og give Handsel. — Det første Fjerdingaar var temmelig trubbelt for mig, da jeg de fleste Dage ikkun solgte for 5 à 6 Rdl.,

herfra undtaget den Handel, jeg kunde have fra Landet eller fra mine Venner i Byen; dog var jeg ved godt Mod og slog stedse min Lid til Forsynets Styrelse. Mit Haab skuffede mig ei heller, thi strax efter Nytaar 1774 tog min Handel saaledes til, at jeg avancerede fra 5 à 6 til 10 à 22 Rdl. daglig. Nu blev jeg glad; thi jeg saae, at Gud velsignede mit Arbeide, og at jeg ikke alene kunde svare Hver sit, men have Haab om at ernære en Familie; dog turde jeg endnu ikke tænke paa at adressere mig til Noget, saalænge anden Prioritet i mit Hus ei var betalt. I dette Aar kom Søster Maren til mig og tog sig af Husholdningen, men allerede i Oktober Maaned gjorde min Broder og jeg hendes Bryllup med Brygger Hamborg paa Nørregade, hvorefter Sophie igjen tiltraadte sin gamle Plads; min Søstersøn Poul Schnabel kom i Lære hos mig, vi vare altsaa 6 Mennesker. 1775 kom min Svoger, Kaptain (senere Toldkasserer i Trondhjem) Petersen til og tog Logi hos min Broder og spiste hos mig; han maatte betale 1 Rdl. ugentlig for Logi og Vadst. Vi levede enige og vor huslige Glæde blev ingen Tid afbrudt. Dant fra Barnsben til Tarvelighed forstod min Søster at lave tarvelig og god Mad, og vi andre at tage til Takke. — Men ihvor godt det end gik mig, begyndte jeg dog at savne Noget. Naar jeg ikke var i Selskab, blev jeg hypocondriisk og surseende, min fl. Broder, som mærkede det, gjorde sig Umage for at hævne det; de fleste Aftener var han ude, men naar han var hjemme, spillede han gjerne Skaf med mig, og saa bad han oftere Venner til sig

paa en Ret varm Mad. Disse Selskaber bestod i Almindelig af de store Jurister, som i min Tid har været ved de vigtigste Embeder i Staten, saasom Schow, Nørregaard, Fridsch og flere,*) naar jeg derimod bad Venner, var det Reuter, Schjørring og Berg. Det var os en Glæde at besøge vor Svoger Hamborg paa Nørregade Nr. 49, især var hans smukke Have os om Sommeraftenen en behagelig Tidsfordriv.

I Aaret 1776 samledes vi i Julen hos Reuter. — Vi begyndte at lege Julelege, men til Slutningen blev jeg misfornøiet; thi ved at indløse Panterne vilde Sophie ikke opfylde den Pligt, der blev hende paalagt i Henseende til mig; dette fornærmede mig, da jeg troede der at have gjort min Lykke, skjøndt jeg aldrig havde talt til hende uden med Gienstrog. Desaarsag gik jeg strax fra Eegen til Spillebordet, hvor jeg bad min Broder at ophøre, naar Beterne vare ude; han søiede mig, og Klokken var lidt over ti, da vi gik fra den Tid var jeg ifkun een Gang i dette Hus siden. Pigen døde Sommeren derpaa. Resten af denne Vinter fordrev jeg ved at gaa paa Komædie, hvor jeg forhen aldrig var kommen, uden ved sjeldne Leiligheder. Det, som især traf mig derhen, var Fru Caroline Walthers ypperlige Sang; den fortryllede mig, skjøndt jeg hverken kjendte Musik eller nogen Grund for Sangens Skjønhed; især hørte jeg hende gjerne i „Azor og Zemire“,

*) Christen Schow blev Konferentsraad og Deputeret i Kancelliet, Laur. Nørregaard Generalauditor for Søetaten og Deputeret i Admiralitetskollegiet og Mads Fridsch Konferentsraad og Højesteretsassessor.

hvilket Stykke jeg saa den Vinter i det mindste sex Gange; Mage til hendes Sang har jeg aldrig hørt udføre siden hendes Afreise, som den Gang ikke var langt borte; dette blev ogsaa bekræftet af Kjendere.

Min Broder mindede mig om, at jeg burde opføge mig en Kone, ikkuns ei den, som engang havde viist mig Ringeagt; derved vilde mit tungsindige Liv faa en god Forandring. 1777 Skærtorsdag gik jeg over Gaden til min Gjenbo, Arkivarius Horn i Rente-kammeret, just førend vi skulde gaa tilbords, og sagde ham, hvem jeg var; — thi skjønt vi havde været Gjenboer i fire Aar, og jeg flere Gange havde talt med hans Datter, ja endog engang staaet fadder baade med hende og med hendes Moder, saa kjendte han mig ikke; — og at mine Omstændigheder vare saaledes, at jeg kunde forsørge en Kone, hvilken jeg nu ønskede mig, men helst fra hans Hus. Dette fandt Manden ganske forunderligt og forsikkrede mig, at han dertil maatte give mig et bestemt Nei, da han stedse havde været bange for Handelsstanden, og da han kun havde den eneste Datter, var han saa meget mere forpligtet til at se paa hendes Vel, — skulde der ellers være nogen Ting han kunde tjene mig i, vilde han med Fornøielse gjøre det. Derfor takkede jeg, tog min „Kurv“ og gik. Da jeg kom hjem og fortalte min Broder det Passerede, mente han, at naar Pigen elskede mig, kunde jeg næste Gang være vis paa min Seir. Denne Aften havde min Broder budt fremmede, og vi morede os efter Sædvane med Musik. NB.: Sang af gode Viser ved Bordet og holdt ud til Kl. 12 om

Natten. „Det var ikke rigtigt,“ sagde min Broder, da de fremmede vare gaaede, „hvad mener Du Din Margrethe Sophie har tænkt?“ „Det skal jeg sige Dig i Morgen Aften,“ svarede jeg.

Næste Aften ved den Tid, jeg pleiede at komme hjem, traf jeg hende alene og beklagede mig over, at mit Verinde til hendes Fader havde faaet saa slet et Udfald, men hun var af den Formening, at jeg skulde komme en Gang endnu; hun vilde imidlertid lægge sin Skilling i Lauget. Hendes Fader, sagde hun, var hjemme anden Paasfedag under Aftensang. Jeg adlød hendes Ord, og Kl. 2 $\frac{1}{2}$ slet kom jeg; den skjælmste Tøs luffede mig selv op og lo mig ud, fordi jeg var noget forknytt, imidlertid skjød jeg Hjertet op i Livet, gik ind og fik baade Papa og Mama i Tale. Efter vel udrettet Verinde, til hvilket jeg føiede en Bøn, om mit Bryllup maatte ske til førstkommende Michaëli, sagde Manden: „Ja, De har en dygtig Talsmand i Sie. Hendes Moder med mig var ikke for at det skulde ske, men hun ønsker det, og altsaa vil vi ikke være derimod.“ Hun blev indkaldt, og forældrene ønskede os til Lykke. Glæden viste sig i vore Øine, men da de kjære Gamle med begge deres Børn skulde i Visitter, tog jeg farvel med dem og lod mig nøie med, at min Kjæreste fulgte mig ned til Gadedøren. — Dagen efter besøgte jeg min Kjæreste og hendes forældre og spiste et Smørrebrød til Aften. Derefter aftalte jeg med hende, at jeg hver Søgne-Aften vilde besøge hende paa hendes Kammer, efter at jeg havde spist til Aften hjemme. Denne Gang gjorde

jeg mig til Erinde at invitere de Gamle med begge Børnene til Kaffe og The næste Dag, hvilket og stete. Til Fornøielse for mig fandt de saavel Huset som Alt, hvad de saae deri, baade ordentlig og efter deres Smag. Dette glædede især min Sie, som derved vandt en liden Seir over sin Moder, der havde været hende meget imod i Henseende til forbindelsen med mig. Hendes Broder, Hans Jøer Horn, som endnu ei var Student, men iøvrigt et vittigt uden al Næsvished muntert Menneske, var glad, fordi han i dette Hus kunde vente sig mangen glad Dag, som og siden gif i Opfyldelse. Dagen gled snart, — dengang var det dog Skif, at man kom Kl. 5 $\frac{1}{2}$ stet i Visitter og gif hjem Kl. 10 $\frac{1}{2}$ eller i det seneste Kl. 11 stet, — og Kl. 10 $\frac{1}{2}$ gif de hjem efter først at have nydt Aftensmad m. m. Min Margrethe Sophia var født her i Byen den 12. September 1756. Hendes farfader Hans Joachim Horn havde været Silke- og Klædekræmmer, men var tilsidst Forvalter ved Kræmmerens Vareoplag paa Christianshavn. Hendes fader Hans Jochum Horn var født 1719 her i Byen; han havde været ansat som Skriverdreng i Norge, men kom tilbage her til Kjøbenhavn og ind i Rentekammerarkivet under Kammerraad Jochum Richard Pauli. Her arbeide han i mange Aar indtil han omsider selv blev Arkivarius og virkelig Kammerraad, i Aaret 1754 blev hans Bryllup med Karen Bachevold høitideligholdt og Vielsen forrettet i Vinhandler, Kaptain Lunds Gaard paa Kjøbmagergade, just i samme Gaard, hvori vi efter Bombardementet søgte og fandt Tilflugt i vore ulykkelige Dage.

1776 blev jeg ansat i Kvarteret som Kollektmand og havde ved flere Leiligheder Kollecter at ombære indtil 1782, da den sidste jeg ombar var for den nye Kirke paa St. Thomas i Vestindien. — I Sommeren 1777 lod Kaptainen for Klædebo Kompagni, Brygger P. H. Lassen, mig kalde og spurgte mig, om jeg havde Lyst til at indgaa som Korporal i hans Kompagni. Paa Svaret: at jeg vel dog ikke kunde stedse være fri og altsaa lige saa godt kunde tage imod det nu som senere, naar det saaledes maatte behage Kaptainen, svarede denne: „Det er mig overmaade kjært; thi tvungne Folk vil jeg nødigt have, og da jeg dog har en Slags Ordre til at foreslaa en anden end Dem, vil jeg dog vise Vedkommende, at jeg selv er Chef og ikke lader mig lede.“ Han forsikkrede mig derpaa om sin Agtelse og sit Venstab. Et Par Dage efter fik jeg Korsgeværret*) og afslagde derefter Eden hos Stadshauptmand Trelde paa Nørregade.

Endelig kom den 5die September, den Dag min Lykke saa uadstillelig bandt mig til min retskafne og brave Kone. — Om Aftenen Kl. 6 tog min Broder og jeg hjemme fra til Bryllupshuset, som var hos en Trafter Winther paa Hjørnet af Lille Kongensgade og Kongens Nytorv. Strax efter, at vi vare ankomne, kom Bruden med sine forældre og sin Broder og strax efter alle de Indbudte. Stiftsprovst Jac. Hvid kom Kl. 7 præcis, og strax efter blev Dielsen af ham forettet. Hans Thema var: Kast Din

*) Partijan, hvormed Befalingsmændene dengang var bevæbnede.

Omhu paa Herren, han vil visselig forsørge, dette udførte han kort og opbyggeligt til alle de Tilstedeværendes Fornøielse. En smuk Musik geleidede den da brugelige Brude-Psalme:

I Jesu Navn
Bør al vor Gjerning stee,

før og efter Talen. Da Brudestamlerne vare borttagne og Gratulationer aflagt, bleve vi i samme Værelse og lod Chevaud ombære til os, hvorefter Præsten tog Afsted. Klokkeren henimod 10 gik vi tilbords i en meget stor Sal, der var brillant oplyst og Bordet dækket med 38 Kouverts, var særdeles smagfuldt pyntet. Jeg troer, der var 8 à 10 forskjellige Retter, for ikke at sige flere, men jeg veed nok, at der var mange for mange baade for min Kone og mig, der saaledes maatte pines med at sidde ved Bordet til Kl. 2. Ved dette Brudebord spiste jeg første Gang Is, men var nær bleven fjeret med den første Skfuld, thi jeg troede, at den skulde spises som anden almindelig Mad; havde jeg ikke havt min Brud ved Siden, var jeg neppe kommen godt derfra. Kl. 3 om Natten kom vi hjem, og alle Huse fra øverst i Kvisten til nederst i Kjælderen, saavel i begge Fiolstræderne, som Skidenstrædet vare illuminerede, ja endog i Kamikestrædet og Pederhvidtfeldsstrædet vare Huse, især i Kjælderne, illuminerede. At jeg har fortalt dette Bryllup saa vidtløftigt, er for at vise, hvor unyttigt man tænkte i den Tid, og hvorledes man ødslede med Guds Gaver. Havde mine Svigerforældre bedt nogle

af de nærmeste Venner til Vielsen og mættet dem og os med 3 à 4 Retter Mad, kunde de have givet mig 2 à 500 Rdr. til min Handels fortsættelse, hvilket paa de Tider havde været mig særdeles kjærkomment. Klædedragten paa den Tid var ligesaa overdaadig som Traktementerne; min Brudgomsklædning var det fineste Celadon-Klæde med rosenrødt Taftes foer, hvorudi et Garniture med Guld og folie, broderede Knapper og Knæbaand, som kostede 16 Rdr., — ellers gives ogsaa til 20 à 50 Rdl., og derover efter Omstændighederne. Brudens Kjole var hvidt figureret Silketøi med en Garnering, som havde kostet 50 Rdl., og til anden Dagen havde hun en blaa Atlafles Kjole, hvis Garnering kuns var til 10 Rdl. Anden-Dags-Brylluppet stod vel i mit Hus, men paa min Svigerfaders Bekostning. Vi vare atter de nærmeste Venner samlede til Middag, omtrent 10 à 12 Par. Denne Dag slap Chapeau'erne for at bære Kaarde og Stadsklædning som til første Dag, og Damerne havde ogsaa mindre Poscher paa Hosterne. Efter denne Stads var det Skik, at Brud og Brudgom skulde holde sig inde i fuld Pynt i 8 Dage, — vi brugte kun to — for at tage imod Visitter og derefter i fuld Pomp med Kaarde og Chapeaubas kjøre om til saavel Bryllupsgjæster som alle de, der havde givet Gratulationer. Jeg fulgte min Kone tre eller fire Steder den første Dag, men siden maatte min Kone afgjøre det øvrige, — det forstaaer sig med Tjener bag paa Vognen. Ja, kjære Børn! J har Ret til at le af vore Narrestreger, men maaske om halvtreds-sindstyve Aar kan J opleve det

lige saa galt. Memnestens Tanker forandres. — Da nu de kjære Bryllupsgjæster havde givet Vederlag og hver givet sin Ret varme Mad til Aften i Anledning af Brylluppet, mine Søskende havde forladt mit Hus, fik vi Ro og levede glade i vor Enlighed.

Foruden min Kones Familie: Justitsraadinde Marie Bruen, f. Horn, Rentestriver Henr. J. Drachardt, Søsteren Arkivar Hans Christoffer Horn, havde jeg den fornøielse at blive bekendt med Justitsraad Munk, og Kancelliraad, Registrator, senere Justitsraad Hans Knudsen, begge gode familier, som med udmærket Redelighed og Venskab omgiffes os; alle hellige Dage vare vi alle samlede, alternativt hos en af ovennævnte familier, men det var ikke af de kostbare Selskaber. Vi drak Kaffe og The, samt til Aften spiste Smørrebrød og Kage, hvortil vore Drikkevarer bestode i en Snaps og dagligt Øl eller til megen Høitid et Glas Punch; de Gamles Morstak bestod i Ovadrille til 20 for en Skilling og for nogle Styrvold 1 St. og 2 St. De Unge spadserede, sang eller legede Jul efter Aarets Tid og deres Luner. Disse vare de lykkelige og glade Dage i vort Liv; for mig bleve de end mere forsedede den 15de August 1778, da min Kone blev forløst med min gode uforglemmelige Karen Georgine. Aaret efter den 17de Marts 1779 indfandt Sorgen sig. Min gode og retskafne Broder, Dr. med. Niels Friberg nedlagde paa denne Dag sin Vandringstav blandt os. Jeg veed ikke, om min Kone eller jeg tog os det nærmest, men det var haardt for os begge, men det var Guds Kald, og vi maatte tie. Jøvrigt

vidste vi ikke af Sorg, vore Forældres og Venners oprigtige Deltagelse forsødede vor Kummer, men især gav min Kone mig den 8. Decbr. j. A. et nyt Pant paa sin Kjærlighed, da hun gav mig min kjære Kristine Marie og saaledes forglemte vi da nogenledes vort Tab.

I Aaret 1779 vare vi samlede med mine Svigerforældre, Arkivar Horn, hos den gamle, værdige Præst Henr. Fred Pram i Slagslunde, hvor den jædvantlige muntre Tone herskede, og min Kone havde sin lille Gine med. Jeg ledsagede dem derud, men var der kun en Nat, og 8 Dage efter havde jeg dem igjen. Efter deres Hjemkomst fortalte min Kone mig, at Christen Pram*) var aldeles paa Knæene, og hun frygtede for, at han blev nødsaget til at tage hjem til Forældrene og i saa Fald forjømme sine Studeringer. Skjøndt jeg kun kjendte saare lidet til ham — fra mine Svigerforældres Hus — syntes jeg dog det var Uret, at han nu skulde forlade den Løbebane, han havde begyndt. Jeg forestillede hende da, at vi havde et Værelse ledigt i Huset, om hun vilde tillade mig, at jeg tilbød ham samme. Hun betænkte sig ikke længe og tilstod, at hun intet havde derimod. Samme Dag gik vi ud paa Bakkegaarden, hvor Pram logerede hos Rahbek, hvor vi gav os i Snak med ham om adskillige Ting og fortalte ham, at vi gik i Frederiksberg-have, men han maatte give os Chevand først. Dette

*) Digteren Christen Benrichsen Pram var født 4. Septbr. 1756 i Gulbrandsdalen i Norge, hvor hans Fader dengang var Præst; han døde som Etatsraad i Vestindien 25. Novbr. 1821.

fik vi, og imidlertid spurgte jeg ham om, hvorfor han logerede der, og om han ikke hellere vilde logere i Byen? Svaret var, at han ikke kunde være i Byen, da han intet Logi kunde faa, fordi han Intet havde at betale med. Paa mit Spørgsmaal om han vilde logere paa et Værelse, som stod ledigt hos mig, vilde jeg give ham Credit, og om han vilde gjøre mig den Tjeneste at tage Kosten ved vort eget Bord, vilde jeg ligeledes give ham saa lang Credit, som han behøvede. Han smdsede lidt ved mit Tilbud og sagde derpaa: „Nei! jeg vilde ingen Skjelm være, thi jeg maatte vente at bedrage Dem for hver Skilling, jeg blev skyldig.“ Min Formening var modsat, og jeg fik ogsaa min Kone til at bruge nogen Overtalelse, som gjorde, at han lovede næste Dag at sige os Besset. Han holdt Ord: Værelset stod ham vel an, og han sagde, at han vilde være vel tilfreds med Kosten; men det stod ham for Hovedet, at han ikke vidste, hvorfra Betalingen skulde komme. Jeg foreslog ham nu en meget ringe Betaling ugentlig med Løfte om aldrig at kræve ham, dog, da jeg vidste, at han arbejdede for Theatret, saa kunde han efter Godbefindende betale Afdrag, naar saadan Betaling derfra indtraf. Dermed var han fornøiet, og endnu samme Aften flyttede han ind. Altting var vel med ham, men jeg mærkede, at en Jødedreng — jeg troer Soldin — kom ofte til ham, især naar han havde faaet Penge fra Theatret. Dette gav mig Anledning til at bede ham om en Smule Fortrolighed i denne Henseende. „Med Glæde,“ svarede han mig, „denne Tyvekragt har snydt mig

mange Penge fra, og Ulykken er, at han veed, naar jeg faar Penge, saa kommer han, og da jeg ikke kan betale ham Alt, saa affriver han, hvad han faar, dels som Afdrag og dels som Renter." Jeg bad ham da om jeg maatte være hans Kommissionær hos denne Mand, eller rettere Dreng, og naar han da vilde opgive, hvad Gjælden var, skulde vi snart blive færdige med ham. „Min sande Gjæld er," sagde Pram, 100 Rdl., men han paaftaar, at min Gjæld til ham er henimod 200 Rdl.; i Morgen kommer han, vil Du saa tale med ham, kan Du vel sige, at jeg er paa Landet." Han leverede mig næste Morgen 50 Rdl. og gik ind i et andet Værelse, da Jøden kom. Jeg gik op til ham paa Prams Værelse og fortalte ham, at Pram var paa Landet, og muligt ikke saa hastigt kom tilbage, men om han vilde sige mig sit Erinde, skulde jeg forrette det. Nu sagde han, at han havde Penge tilgode og var stævnet til i Dag for at faa dem. „Ja," sagde jeg, „vil De sige mig hvormeget, saa skal jeg betale samme." „Det er omtrent 200 Rdl.," var Svaret. Jeg greb nu hurtig Ordet: „Nei," sagde jeg, „De har ikke engang et Hundrede Rdl. tilgode, men naar De giver mig Kvittering for 100 Rdl., og for at alt Deres Mellempværende med Pram til Dato er afgjort og betalt, skal De strax faa Pengene; i andet fald maa De bie til hans Hjemkomst fra Landet." Efter lang Betænkning, og da han hørte, at Pram ikke kom hjem før maaske henimod Julen, modtog han Pengene og gav fuld Kvittering. Min Ven var nu vel fornøiet med min udrettede Kommission, men at

jeg selv havde tillagt 50 Rdl. fandt han urigtigt, da han ikke vidste, hvornaar han kunde betale mig dem. Jeg bad ham være rolig dermed, og inden det nye Aar kom, var ikke alene disse, men saavel hans Kost som Logis saa nogenlunde betalt. I 5—4 Aar lo-gerede han hos mig, i hvilken Tid han var utrættelig i sine Studeringer. I det andet Aar efter at han var kommen i bort Hus, blev han fuldmægtig i Økonomi- og Kommerce-Collegiet, og noget derefter fik han Titel af Sekretair. Foruden Collegial-Tidenden, som han udgav, arbejdede han med Rahbek og udgav „Minerva“, et bekjendt godt Værk, hvortil vore bedste Skribenter gav Bidrag, med meget mere, som jeg ikke kan erindre. Omtrent i fire Aar boede han hos mig, og var saa heldig, da han flyttede fra os, at han kunde gifte sig med en Jomfru Marie Magd. Erichsen, der havde været Kommerjomfru hos Baron Voltens Svigerføn. Begge disse værdige folk vare, saalænge de levede, min jal. Kones og mine sande Venner.

I 1780 mistede jeg min gamle Fader. Vel rørte den sønlige følelse mit Hjerte ved denne Tidende, men hans Alder af over 84 Aar gav mig den trøstende Tanke, at hans Død var ham en Vinding. Jeg reiste til Slagelse for at sørge for hans Jordefærd. Ved min Ankomst fandt jeg min gamle Moder syg og senge-liggende, men af Glæde over at se mig sprang hun op af Sengen og talde saa længe med mig, at hun af Mathed faldt ned i den igjen. Nu saae jeg først, at hun havde gjort sig stærk, aldrig havde jeg fore-stillet mig, at min Nærværelse kunde tilveiebringe en

saadan Glæde, som den jeg saae min Moder følte ved min Komme. Det er Salighed paa Jorden at se folk glade, men dobbelt Salighed, naar man selv er Aarsag til Glæden. Min yngste Søster Cathrine var den eneste Trøst, ogsaa hendes eneste Raadgiver, da Slagelse Indvaanere paa den Tid ikke vare af de Tjenstfærdigste. — Aaret efter (1781) var et Sorrigs-Aar, Skjærtorsdag døde min eiegode og inderlig elskede Svigerfader, Kammerraad Horn. Hans Død gif mig nær, efter at jeg havde mistet min salig Broder, var han bleven mig den første Ven og Fortrolige, han gav sunde Raad og hans Venskab var ubetalelig. Dagen efter, Langfredag, døde min kjære Moder i Slagelse.

Mine øvrige Børn [se Side 48—49] vare:

Eggert Christian, født 15. Septbr. 1782,
 Hans Jochum Horn, født 17. Juli 1784,
 Nicoline Iverine Johanne, født 8. April 1786,
 Johanne Iverine, født 7. Juli 1787,
 Marie Henriette, født 15. Juli 1789,
 Niels Frederik, født 27. Juni 1791,
 Jenfine Sophie, født 31. Juli 1793,
 Cecilie Christiane, født 2. Aug. 1795,
 Petrine Margrethe, født 15. Juli 1797.

I Aaret 1781 var det, at en Del medicinske og andre Studenter indrettede et privat Theater i Adelgade. De vare alle af god familie og havde godt Bekjendtskab, hvorved de fik Assistance med Penge etc. Min Kones Broder var imellem dem, som gjorde Indretningen, og snarere var denne ikke færdig, førend de inviterede deres familier til at se dem spille. Og

saa min Kone og jeg bleve budne af Horn, og det, vi saae saavel af Theatrets Indretning som det opførte Spil, overgik af forventning. De fleste af Tilskuerne var Profesjores ved Akademiet, dog var der ogsaa en Del Søofficerer og kongelige Embedsmænd, men meget faa Borgerlige. Der blev proponeret, at de Nærværende skulde tage Del i dette Selskab, og alle de Tilstedeværende tegnede sig strax som Interessenter, og enhver familie hvervede af deres Venner til at lade sig proponere; ikkun Officerer af Landetaten vare undtagne for at komme paa Valg. En Lovkommission blev udvalgt samm: Aften og Embedsmænd ansatte. Otte Dage efter blev Lovene fremlagte og approberede; hveranden Uge blev spillet, og hveranden Uge indvoteret nye Medlemmer. Selskabet var snart komplet. I Begyndelsen havde man kun en Dame til at spille; de øvrige Dameroller blev givne af forklædte Mandfolk, men snart blev man vaer, at det bedste af Spillet derved gik bort, og for at oprette denne Mangel paa lagde man Damerne at spille, hver Dame idetmindste een Gang i Løbet af Vinteren. Dermed vare disse vel fornøiede; og den Undseelse, som før havde fundet Sted, faldt nu bort, og den fornemste med de mindre fornemme viste sig nu. Lokalet vi havde i Udalgade var den øverste Etage, en Sal paa 7 à 8 Fag, hvorudi hele Theatret var indrettet. Paa Loftet var med hovelede Brædder indrettet et stort Værelse med Borde og Bænke, hvorudi man kunde, naar Noget ønskede det, faa kold Mad til Aftenspisning, men da Selskabet blev større og fandt, at disse Leiligheder ikke

vare saa bekvemme, som man ønskede, leiedes tredie Etage i Uvlsgaarden i Landemærket, hvor ligeledes en Sal blev brugt til Theater, en Sal i Sidehuset til Sal og en tredie i Baghuset til Spisning. Hver fjortende Dag blev der spillet en Komædie, og derefter gif man tilbords. Stedse gaves kold Steg, en Skinke eller røget Ørebryst, Smør, hollandsk Øst og Brød, hvilket i Førstningen blev leveret af Familierne, hver sin Aften, men senere paatog en Mand af Selskabet sig at levere det og det saa billigt, at Ingen kunde have Noget hverken imod Godheden eller Prisen at erindre. En anden leverede Punsch, The og Brændevin. Ruddet besørgede Vin i $\frac{1}{2}$ Pots flaster til samme Pris, som Vintapperne solgte den for i deres Kjældere. Naar Spisningen var forbi, dansedes til Kl. 12 eller i det seneste 1, da man efter Lovene skiltes ad. Dette Selskab kostede et helt Aar 24 à 30 Rdl. for en familie med Børn og for en af de spillende Medlemmer 10 à 12 Rdl. aarlig, de Musicerende betalte Intet. Man havde for disse Penge: 14 Komædier, lige saa mange Baller og Aftensmaaltider; man havde ikke nødvendig at kjøre, uden Veiret bød det, og det var næsten en Lov, at ingen maatte pynte sig. Derfor herskede ogsaa den skønne og simple Harmoni i Selskabet, og derjom en enkelt Gang En lod sig mærke med at ville være fornemmere end en anden, var man vis paa, at en saadan næste Aften maatte søge sit eget Selskab. Jeg med min familie var i dette Selskab, fra det begyndte og til det ophørte, som var mange Aar; aldrig har jeg kunnet bifalde dem, der troer, at i et saadant Selskab

herstør Uorden. Før og under Spillet kan det ikke ste. Damerne har deres Paafældningsværelser for sig, hvor stedse en af de ældre var tilstede, for at hjælpe de Spillende med deres Pynt, og Chapeau'erne har deres Lokale for sig. Efter at de vare paafældte havde Enhver nok med at overse den Rolle de i forestaaende Akt havde at udføre; saasnart Stykket var ude bleve de Spillende tilligemed de paa Parterret værende kaldt tilbords, hvorefter Balsalen var aaben, til man skulde kjøre hjem.

I disse Aaringer var det, den nordamerikanske Krig gik for sig. Danmark vandt meget ved sin Handel saalænge Krigen stod paa, men da Freden sluttedes, fælte de fleste et Tryk, som var betydeligt. Jeg tør vel sige, at c. 50 Grosferere i Kjøbenhavn gik fallit. Tabet strakte sig endog til de mindre Kjøbmænd, jeg for min Del tabte c. 800 Rdl. paa indkjøbte Varer. 1 Pd. Smør, som før freden kostede 1 Rdl., faldt ned til 2 Mk. og saaledes de fleste Victualier.

1784 blev jeg forstander ved frue Kirkes Pleie-commission, hvilket Embede jeg forestod til Novbr. 1789. Jeg var som forstander med til at indrette frue Arbejdshus og var ogsaa villig tillige med den anordnede Commission til at forskrive mig til at betale 100 Rdl. jaafremt denne Indretning skulde mislykkes.

Aaret 1794 var mærkværdig, da det prægtige Christiansborg Slot blev et Rov for den ødelæggende Ild; ifkun Murene bleve tilligemed begge Staldbygningerne staaende. Ilden kom fra Prinds Frederiks

Værelser og gik rundt til alt var fortæret; Skaden var uberegnelig og den Skræk, som samme forvoldte over den hele Stad, lader sig neppe forklare. Næret efter om Eftermiddagen den 5te Juni paafom en Ildbrand. Nogle sagde, at den var paafat nede paa Gammelholm i den saakaldte „Dellehauge“. Det var en gyfselig Ild at se; den var ikke alene vidt udbredt, men den steg saa forfærdelig i Veiret, at man i et Mieblit saae det øverste af Arjenalet eller det Hus, hvorudi Seil til Flaaden forvares, at blive antændt, ogsaa Admiralitets-Bygningerne begyndte fra Taget at brænde, og da jeg gik ud fra Holmen, saae jeg flunckerne at antænde Udliaggerne og Gesimserne i Colstrup Bygning ved Kanalen. Jeg skyndte mig hjem; thi jeg var ansat som første inspektionshavende Officer ved Raadhuset for at modtage og affende de mødende Borgere til Ildstedet, men da jeg kom hjem og var iflædt Uniformen, maatte jeg dog op i min Loftsluge og saae der til min Sorg, at flunckerne allerede jvævede over Nicolai Kirketaarn, og at et af de imaa Taarne, som stod paa Kirken selv, allerede var i Brand. Jeg forsojede mig nu til min Post og befalede Kone og Børn i Guds Haand. Ilden vedblev saaledes at følge alle Gader op ad Vesterport til, at det ikke var muligt at faa den standset eller slukket før den 7de. De Rædsels-scener den forarsagede kan jeg ikke udtrykke. Med min familie, det vigtigste af vort Indbo og Varelageret flyttede vi ud til Blaagaardshave. I den første Port posterede vi alt, hvad vi eiede, hen imod Uften kom de mindste Børn op paa Gaarden. En af mine

Ungdomsvenner, Urtekræmmer Lund, Staffede os Gamle ind hos Weismand, som var Vært i „Enighedsborgen“. Denne lod midt paa Gulvet i en stor Sal lægge en Del af vore Sengeklæder, hvorpaa vi 10 Mennesker hvilede om Natten. Vore 3 Piger, Svenden, Drengen og Gaardskarlen holdt Vagt ved Tøiet i Haven. Tidlig om Morgenen var jeg hos dem og derfra ind i Byen. Jeg fandt begge mine Huse urørte af Jlden, ligesom alt min Kones Sølvtøi og bedste Gangklæder, som i Kurve var nedsat i Gaarden i en dyb Sandkjelder og hvorover jeg havde lagt Sand og Mursten, ligeledes fandtes i samme Stand som det af os var forladt.

Byen var imidlertid i de fleste gamle Kvarterer afbrændt, og det var gyseligt at se og at gaa iblandt Ruinerne, men at tænke sig de uendelig mange Husvilde er skrækkeligt. Det var nu en Lykke for en Del af disse, at Christiansborg Slot Aaret i Forveien var afbrændt i Slutningen af Sommeren; thi naaget der blev opsat mangfoldige Telte paa Nørrefælled til at modtage og rumme de Husvilde, saa var der dog saa mange aldeles forarmede eller ogsaa aldeles Uduelige eller Afstum af Mennesker, som ikke turde lade sig se for Menneskeheden, som krøb ind i Ruinerne af Christiansborg Slot. Man sagde, at flere hundrede Familier vare der plasserede; dog var deriblandt en Del gode familier af de simplere Klasser, ja endog af Haandværkere. Disse boede foran i Kjældervinduerne; thi et fag Vinduer var i Almindelighed nok for en Familie endog med Børn. Deres Kjøkken var strax ved Siden af Vinduet ind til, hvor der havde været Væ-

relser eller Gange; der togte de deres Æde og Drikke. Det nederste af Vinduesfaget var lukket med et Gardin af grovt Lærred, Brædder eller opstablede Mursten. Det var ikke alene Kjældervinduerne, men og første, ja en Del af anden Etage, hvis Vinduer vare saaledes heboede og langt ind i Slottet, hvor der kunde gives den mindste Leilighed, havde Mennesker — maaste kunde man sætte U for — forvaret sig. Disse havde almindelig et Barn eller et gammelt forarmet Menneske til at skaffe og bringe føde. Saaledes, jagde man, at der blev fundet mange, da Slottet, jeg troer 10 Aar efter dets Brand blev ryddeliggjort.

Nørrefælled saae ud som en By bygget af Telte; men denne By kunde kun bestaa, saalænge Sommeren varede. De Mænd, som kunde se Udveie, ryddede strax deres Grunde og begyndte at bygge; de mindre formuende byggede smaa Et-Etages Huse paa Slotspladsen, som blev dem anvist af Øvrigheden. Den hele Plads saae ud som en liden Kjøbstad og havde sine ordentlige Gader med paamalede Navne paa Hjørnerne. Eigeledes opbyggede et Interessentskab en Del Huse paa Pladsen imellem det vestindiske Kompagni og Toldboden, af hvilke de fleste endnu findes der, men de paa Slotspladsen bleve efter 6 a 7 Aars Forløb alle nedbrudte og solgte for vedkommende Eieres Regning. Det var ellers mærkeligt og et Bevis paa, at de Tider var i Velstand; thi 6 a 7 Aar efter Branden var næsten alt opbygget, og intet Spor af den saa store Ødelæggelse var mere at se.

Ved Auktion havde jeg i Foraaret kjøbt min

Nabo Thehandler Kruksøms Hus, men dette var saa forfaldent, at jeg maatte sætte en hel ny Brandmur og Gavl, ligesom jeg opførte et nyt Sidehus og satte en 5die Etage paa og var just, da Ilden opstod, kommen saavidt, at jeg kun havde Taget tilbage, der skulde have været reist et Par Dage efter, men nu da Ilden var forbi, bleve Tømmerfolkene saa kostbare, at de ikke vilde arbejde for Mesteren. Jeg havde Accort med denne og altsaa ham at holde mig til, men han var undskyldt, da han ingen Folk kunde saa.

I 1794 var jeg bleven valgt til Aldermand for Urte- og Jsenkræmmerlauget, i hvilket Embede jeg i Begyndelsen havde meget Bryderi baade med Erklæringen, da alle vilde være Urtekræmmere, og med Procesjer, da alle vilde handle med Urtekræmmervarer. I de første 2 a 3 Aar havde jeg vel 8 Sager for Høiestret og erindrer ikke at have tabt mere end een; siden blev det roligere. Og saa maatte jeg skriftlig i „Minerva“ forsvare Lauget imod Pibefabrikør Casse, der gjorde haarde Beskyldninger imod det. Men især maatte jeg paatage mig at skrive et temmeligt stort forsvarskrif^{*)} imod Professor Hamborg, der havde udgivet en Afhandling, hvorudi han søgte paa det Groveste at nedtrykke Lauget, og for at bestyrke sine Grunde, hentede han Data

*) „Gjendrivelse af de Beskyldninger og Indvendinger som Geheimeraad Stampe og Professor Hamborg have gjort imod Lauget, især med Hensyn til Urtekræmmerlauget“, Kbhvn. 1795 og „Aftvunget Svar paa Professor Hamborgs Pice: Bidrag til Lauges Historie“. Kbhvn. 1796.

saavel fra Geheimeraad Eurdorph som andre ansete Mænd. For mig som Lægmand var det just ikke saa ligefrem at gaa en saadan Mand imøde; vel kunde jeg besvare hans Personligheder, men naar han kom til at bevise Laugenes Skadelighed og hentede Grunde fra Eurdorph og andre ansete Mænd, var det mig ikke let. Dog her fandt jeg ogsaa paa Raad. Min Ven Pram, som just arbejdede i saadanne Sag, kom mig til Hjælp, og jeg besvarede nu Hamborg fyldestgjørende. Jeg overbeviste ham om, at om Eurdorph havde sagt, de ikke vore nyttige, saa havde en berømt fransk Skribent beviist deres Nytte; ja at man paa et Sted i Tyskland havde høvet Laugene og efter nogle Aars Forløb indrettet dem endnu stærkere end forhen, da Ophævelsen af dem havde vrist den største Skadelighed for Indvaanerne m. m. — Dette Embede overleverede jeg 1805 i min Ven, Kaptain, Urteframmer Hagaards*) Hænder. — 1795 blev jeg Værge for fruekirke og som følge deraf anden Kommitteret i Pleiekommissionen. — Det var som saadan, at jeg 1798 blev indkaldet i den da oprettede ny Direktion for Kjøbenhavns fattigvæsen. Dette var vel en hæderfuld Post, men som alle de andre, jeg før havde haft, uden nogen Indkomst, derimod forskaffede den meget Arbejde, da vi næsten hver Aften maatte samles i Dartou for at udarbejde de nye Love, som blev udarbejdede af Etatsraad og Geheimeraad Ove Malling. Disse Love vare

*) Borgerkaptain, senere Major Just Michael Hagaard, født 1757 død 1819, var Søder til Assessor Volger Halling Hagaard til Jyslingen.

endnu ikke fuld færdige, skjøndt vi vare 24 Direktører til Arbeidet, da den svære Vinter 1799 paakom. Dog vare Direktørerne udnævnte hver til sin Post; jeg var bleven Distrikts-Direktør, og altsaa, maatte jeg sørge for det mig Paalagte. Jeg erindrer mig endnu, at den overordentlig strenge Kulde, som endnu i Paastedagene regjerede, gjorde, at jeg, istedet for at gaa i Kirke, maatte løbe om til de fattige og se, hvorledes de havde det; hvo der ingen Sengklæder havde, maatte jeg staffe dem for Direktionens Regning, ligeledes Mad etc. Denne Vinter var den strengeste, jeg har kjendt. Sneen laa i det Aar endnu til Pintsedag saavel i Nyboder som paa Kongens Nytorv, hvor den var oplagt i to høie Bjerge med en Gang i Midten. Det var intet godt Tegn for den ny fattigdirektion, og Kronprinsen, vor nuværende Konge, der havde særdeles Medynk med de fattige, som led af Kulden, havde givet Direktionen stricte Ordre til at gjøre Alt for dem.

I samme Aar 2. August indgik jeg som Medlem iblandt Stadens 52 Mænd, i hvilket Collegium jeg havde den fornøielse at være Medarbejder paa 55te Aar.

1796 mistede jeg min Ungdoms Ven Urtekræmmer Jens Lund, da han afgik ved Døden. Det gif mig til Hjerter, thi han var en redelig Mand. Ved hans Død lykkedes det mig at faa min Søstersøn Frederik Schnabel til at faa hans efterladte Boutik i Frederiksborggade Nr. 90 til Leie og hvorved han, Gud være lovet, er bleven en brav og velstaaende Borger. — Det foregaaende Aar var min Svigerfaders gamle

Tante Justitsraadinde Bruun død. Hans Arvelod efter hende blev delt mellem min Hustrus Broder, Professor, Landfysikus Horn og mig, som hver modtog 2000 Rdl.; disse Penge hjalp mig ikke ubetydeligt i min Handel, ligesom de og gjorde mig den Nytte, at jeg blev istand til at give min Datter Karen Georgine, der blev gift med Klædehandler Henningsen, et stikkelig Udstyr, der beløb sig til omtrent 800 Rdl. D. C.

Min Handel gik som sædvanlig heldig, mine Folk kunde jeg nogenledes forlade mig paa, naar Børsen og Toldboden kaldte mig i Forretninger. Vor Leve- maade var simpel, dog med al Carvelighed anstændig. Min Svigermoder havde solgt sit Hus til Procurator Andersen og af de indkomne Penge forstrakte hun mig det Byggeriet havde kostet og flyttede ind i vort Sted. Efter at hun i nogle Aar havde boet der, accorderede hun sig i Huset hos os for sig og Pige; da Børnene toge til, maatte vi holde 2 Piger; desuden toge vi Maren, min Søster Caroline Schnabels yngste Datter i Huset for at gaa min gode Kone tilhaande. Af Lærere havde vi først Victor Hiort, som siden blev Biskop, en Søn af min gamle Ven og Slægting, forpagter, senere Herredsfoged Peder Hiort, men han var kun kort hos os, da min Ven Kammermusicus Niels Schjørring tilbød ham Tjeneste hos sine Børn. Efter Hiort kom min Søstersøn Eggert Christopher Schnabel — der antog Navnet Randrup efter sin Mormoder. Han var hos os indtil han blev Kapellan hos den gamle Pram i Slagslunde, hvorfra han blev kaldet til Præst i Taagerup og Thorslunde paa Eol-

land. Familiekredsen formerede sig saaledes efterhaanden; jeg var temmelig gjæstfri. Fra Landet kom ofte Venner og Handelsmænd, som vi inviterede til Bords, saa min Husholdning omjæder var stor, ja til en Tid 22 a 23 Mennesker daglig til Middag, dog hjælp Gud, saa at jeg — for at bruge min Svigermoders Ord — stod mig.

Skjærtorsdag 2den April 1801 sad jeg i Frue Kirke under Høimesjen og den halve Prædiken var ikke forbi førend Bombardementet begyndte. Præsten, Professor Bast, sluttede sin Tale med en andægtig Bøn til Gud om Befrielse fra og Hjælp imod vore Fjender. Som Kirkens Værge fulgtes jeg med de Demmer, der vare i vor Stol, op paa Vægtergangen i Taarnet, hvorfra man kunde se Nelsons Flaade, som var den der angreb. 2 Skibe gik efter hinanden ind mod Batterierne og affyrede deres Læg mod disse og mod de af vore Skibe, som vare lagte ud for at tage imod de fjendtlige; ligesom et af de engelske Skibe gik bort, kom et andet, saa at Kanonaden var uophørlig. Parkers Flaade laa nær ved Charlottenlund, som tildeels skjulte den; dog kunde man tydelig se en Del af Masterne og enkelte Skibsstrog. Neppe havde jeg været en halv Time i Vægtergangen førend Generalmarsch blev slaaet, altsaa maatte jeg forlade Taarnet og gaa hjem for at drage Anjformen paa og saa til Allarmpladsen paa Kongens Nytorv, hvor Borgerstabet havde Samling. Der stod vi og havde intet at bestille uden at se Vogne kjøre med Saarede til Søværsthuuset paa Christianshavn og tale med folk, som

kom fra Toldboden og fortalte, hvorledes det gik derude.

Ud paa Eftermiddagen ophørte Kanonaden, og nu sagde man, hvad siden blev bekræftet, at Nelsons Admiralstib og mange af hans Skibe vare stærkt medtagne, hvilket gav ham Anledning til — med sædvanlig Aandsnærværelse — at sende Parlamentær til Kronprinsen. Man siger, at efter at han havde stukket sit Parlamentærslag ud, blev der endnu skudt paa hans Skibe fra Batteriet Opintus, og det er mig siden forjikkret af Kaptain Lange*) som havde Kommandoen der, at næsten hvert Skud, han affyrede, faldt i de fjendtlige Skibe; men da det skal være imod Krigsbrug at øve Fjendtlighed efter at Parlamentærerne ere i Sigte, kom der Ordre til ham at ophøre med Skydningen indtil videre. Resultatet blev, at Kronprindsen (Frederik VI.) — uagtet Steen Bille havde tilbudt at angribe Nelsons Flaade med de Skibe, som laa udrustede og ikke havde været med i Slaget — sluttede Daabensstilstand og saaledes lagde Grund til den Fred, som de Engelse dog ikke længe lode os hæste Frugter af.

Til Nytaar 1804 glædede jeg mig ved at indskrive min fiære Søn Hans Jochum som Urtefræmmer-svend i Lauget.***) Han havde fortjent det, thi i de

*) Kaptain i det borgerlige Artilleri. Malermester Lars Poulsen Lange var født 1750 og døde 1801.

**) I Laugets Svendeprotokol er indført: „Jeg underskrevne Hans Jochum Horn Friberg, som har lært Urtefræmmandelen hos min fader Kaptain og Olbermand Friberg og af ham er forfremmet til Svend Dags Dato. efter

sidste 5 Aar havde han stedsse beobagtet min Handel som Dreng, men Glæden varede kort; jeg troede nu selv at have et Menneske i min Boutik og ved min Handel, som med Trost og Iver skulde varetage mine Bestjæftigelser saaledes, at jeg selv kunde fritages noget. Skjæbnen vilde det anderledes. Til Paaskehøitid, da han ikke med det gode kunde faa Drengen til at feie Støvet ned fra Boden og efter Sædvane pynte denne, blev han ivrig. Han drog da selv sin Kjole af, oplukkede alle Vinduerne i Boden og med en Støvefost feiede ned fra Loftet og Vinduer. Ved at have blottet sig, var bleven varm og havde paadraget sig Træk, blev han syg. Doctoren kom næste Dag og var bange for hans Liv, thi han begyndte at rase. Imidlertid dreiede Sygdommen flere Gange af, saa vi ofte havde godt Haab om ham, men ligejaa ofte tabte det igjen. Endelig efter 3 a 24 Ugers forløb en Nat, da hans Søster Hanne — nu fru Wulfsberg — vaagede hos ham, sagde han efter at have sovet noget: „O, Gud, hvor deiligt“, og strax efter opgav han sin Aand til sin himmelske Fader. Jeg behøver ikke at tale om den Sorg dette Dødsfald forvoldte mig. Han fortjente alles Kjærlighed og Agtelse; hans

at jeg forlængst har fyldt mit 19de Aar, indskrifer mig saaledes i Kraft af Kaugartiklerne, og som følge af samme forbinder mig til stedse at tjene bemeldte min Fader eller enhver anden, der min Tjeneste maatte være behøvende som en ærlig og tro Svend, altid at vise mig som ærefjær og retskaffen Svend, samt isøvrigt at rette mig efter ommeldte allernaadigst givne Kaugartikler. — Dette bekræftes ved min egenhændige Underkrift.

25. December 1805.

H. J. H. Friberg.

Delvillighed mod hans Moder og Søstende var saa stor, at han maatte undertiden heller tog et Rap af sin Fader, end han undlod at tjene denne.

Søborg, som paa samme Tid var Dreng, blev ligeledes syg af hidsig feber. Jeg var altsaa nu ene i Boutikken med Johan, som nylig var kommen til mig. En Morgen tidlig havde jeg bestilt et Fad Sukker hjem, som skulde aflades ved min Bod. Vi kunde ikke faa mange Arbeidsfolk til Hjælp, og altsaa maatte jeg efter Sædvane være med. Jeg paatog mig at stoppe Lederne, som med den ene Ende gik ind i Bodden, men til mit Uheld havde Kufften lagt den anden Ende for knapt ind under Fadet, saa den gled ned paa Gaden og vippede mig op til Loftet, hvorved et Søm gav mit Hoved et langt og dybt Hul, saa at Blodet løb mig forstrækkeligt langt ned paa Halsen. Imidlertid fik min Kone Pigen til Chirurg Rasm. Thonning, og han forbandt mig saaledes, at jeg efter 14 Dage forvandt den Skade; ikkun efterlod den sig en Plet i Hovedet, hvor intet Haar siden har villet vore. Det var paa den Tid af Aaret, at jeg maatte sørge for at faa gjort Poser og stødt Rismel m. v. En Aften havde jeg været paa den store Sal for at se til mit Mel, men da jeg kom fra Salen, tog jeg feil af Trappen faldt ned, og det ene Øie tærnede mod Spidsen af et Bordblad; en meget stor Hævelse fulgte paa. Med alt dette maatte jeg og var nødsaget at passe min Boutik og Handel, saa intet blev forsømt. — I Kjøbenhavns Ildbrand 1794 var Madam Schous Hus i St. Pederstræde brændt, saa hun antog mit

Tilbud om at bo i mit Hus i Fiolstræde paa 5. Etage, hvor hun blev til hun i 1804 blev baaren død derfra. Efter hende fik jeg 6000 Rdl., som jeg anlagde i Handelen. I 1805 havde jeg det Uheld, at Engelse-mændene opbragte Skibet „Haabet“, ført af Skipper Niels Andersen Munk, som for mig havde indladet fra Neblon & Comp. i Cette 2 Foustager Brændevin, 3475 Pd., 1 Fad fin Olie og en Balle Propper, som jeg maatte betale i Altona til Reinde med 492 Mark Banco, men aldrig saae jeg Varerne eller har faaet mindste Godtgjørelse derfor. Næste Aar 1806 havde jeg Brev fra Wulffen & Stub i Livorno, at de for min Regning havde affendt 2 Bætter Jantiske Corender, 1 Fad, 800 Pd. søde Mandler og 1 Pibe Calabri Olie betalt i Hamborg med 600 Rdl., men forsikret for 400 Rdl., hvorfor Præmie blev betalt af mig med 48 Rdl., men det gik med disse Varer som med de førstnævnte, jeg fik dem aldrig, uagtet jeg i August 1807 ristornerede dem paa Raadhuset, hvilket atter kostede 16 a 17 Rdl., saa kom der ikke andet ud deraf end at saavel Varerne som Assurancen vare tabte, thi det Kompagni, som havde assureret, gik fallit. Endelig 1820 fik jeg det igjen oprettede Kompagni til at ud-betale mig lidet over 60 Rdl. i Sedler, men Forord-ningen af 5. Januar 1813 var et Skjul for det, saa at det betalte en Rdl. dansk med en Rigsbankmark i Tegn.

I April 1807 døde min Svigermoder, Kammer-raadinde Karen Horn, født Bachevold. Det var en lykkelig Tid Gud kaldte hende paa.

Vi komme nu til en Periode, der er den skrækkeligste i mit Liv, ikke alene for mig og for Hovedstaden Kjøbenhavn, men endog for Fædrelandet og hvis Suitter ikke vil kunne forvindes i mange Aar og maaske aldrig. 1807 vil stedse være at skrive med sorte Tal i Danmarks Aarbøger. Allerede ved Nytaars Tider begyndte man at tale om, at England vilde paaføre os Krig. Breve fra Folk i London underrettede deres Venner her, men man troede det ikke, tværtimod var Regjeringen saa vis i sin Sag, da Foraaret kom, at man tog Regimenterne fra Kjøbenhavn og indkvarterede dem i Holsten, Jylland og Fyen, hvilket formodentlig skete for at varetage de franske og tyske Armeers Bevægelser, da de franske var i Nærheden. Endelig tog Engelsemandene Masken af, hans Flaade gik gjennem Sundet og lagde sig for Anker ved Vedbæk. Nu borttog han vore hjemkomne Skibe, saavel fra Udlandet som fra Provindsene. H. K. H. Kronprinsen (Frederik VI.), som laa i Fyen med en Del af Tropperne, vovede sig med et Koffardiskib fra Nyborg over Korsør her til Byen, strax efter de Engelses Ankomst. Nu fik Alting Mod og Liv, da man troede, at han vilde blive her og forsvare sin Residentsstad, men Dagen efter hørte man, at han alt var afreist igjen og havde medtaget Kongen, sin Fader. Denne Bortreise var nedslaaende for Indbyggerne og man spaaede sig intet godt. Imidlertid havde han dog givet Ordre, saavel om Regjeringsformen som om Stadens Defension. Man jagde, at Kongen paa Overfarten fra Sjælland til Fyen var forklædt som en Bondkone og at Kron-

prindsen var iført Matrosklæder, ogsaa blev det fortalt, at Engellmanden var ombord paa det Skib, de befandt dem paa og visiterede, men da det var et lidet ubetydeligt Skib, som gik ballastet hjem, lod de det fare. Andre vilde mene, at de Engellske vel var underrettet om de høie Personers Nærværelse paa Skibet, men uvidende om hvad der skulde ske med dem, vare de glade ved at lade dem fare. Nogle Dage efter Kongens Afreise blev af General Peymann forlangt Pas for Prinds Ferdinand og hans Søstre, hvilke strax blev meddelte af de Engellske. Nu var Krigen da erklæret.

Strax efter at Engellmændene havde lagt sig ved Vedhæk, prøvede de med to Barkasser at udfikbe deres Folk. Man fortalte, at de vare visse paa en betydelig Modstand og Folkene var beordret til i saa Tilfælde strax at vende tilbage til Skibene, men var der ingen Modstand, skulde de lægge Haanden paa Hatten for derved at give Signal at flere kunde komme efter. Dette skete, — og inden man vidste deraf vare flere Hundrede i Land. Folk fra Kjøbenhavn, som paa den Dag, — en Søndag Eftermiddag — efter Sædvane vare tagne ud til Dyrehaven, bleve nu bange og tyede hjem. Iblandt dem var en Kaptain Scheibe*), som da boede i Peter Hvittfeldtsstræde, denue red lige derudefra til Peymann og bad ham levere ham et Kompagni af Livvagten og nogle Landsoldater, saa vilde

*) Pensioneret Kaptain Christian Frederik Scheibe, der havde staaet ved Norffe Livregiment, var dengang 65 Aar gammel.

han inden Aften bringe 5 à 600 Engelse, der laa i Sloven ved Vedbæk for at udsøve en Rus, tilligemed en Del Heste, som vare slupne løse i Kornmarkerne. Men Peymann takkede ham, „det gjordes ikke nødvendig, lad dem kun komme i Land, jo flere der komme i Land, jo færre komme tilbage igjen!“

Samtidig med, at der skete Landgang i Vedbæk, gik ogsaa Englænderne i Land ved Kjøge, hvor General Castenschiold blev beordret at møde dem; der blev ogsaa holdt en Bataille, hvorfra vore Slap uden al Honor; mange, deriblandt nogle Officerer, bleve gjorte til fanger, men det blev betydet de Gemene, at de kunde gaa hjem hver til sit, da de ikke bleve ansete for værdige til at kaldes Krigsfanger. Nu marcherede de Engelse til Frederiksberg, hvor Generalen tog Hovedkvarter paa Slottet.

Imidlertid vare vi ikke uvirksomme her i Byen. Fra Landet blev indsendt en Del Landeværn for at være tilstede, naar det behøvedes, men de bleve ikke sat i Aktivitet; thi om Dagen laa de for det meste paa Gaden som andet Fæ og hvor de opholdt sig om Natten er mig ubekjendt. Derimod blev der anlagt et Batteri med 6 Kanoner ude ved Svanemøllen og der oprettet en liden Vagt m. m. Paa Ladegaardsveien blev en ridende Artillerist med en firepundig Kanon posteret lige imellem Farimagsveien og Stiftelsen, saaledes og paa Nørre-, Vester- og Østerbro. Borgerflabet, som tilligemed alle Svende og Læredrenge i den senere Tid daglig havde lært Vaabenøvelser paa Exercerpladsen ved Kongens Have, begyndte nu at

gjøre Garnisonsvagt. Guvernørens Bolia, hvorfra alle Befalinger skulde udgaa, blev anlagt i Hotellet tæt ved Hovedvagten. Alting var frygteligt og man skulde næsten tro, at det var Alvor. Tre Dage før det blev Alvor havde jeg Kaptains-Vagt paa Hovedvagten, thi min Kompagnichef, Vinhandler Joh. Jørg. Eund, var meldt syg. Men nu fandt man paa at give mig en anden forretning: jeg blev ikke alene som Næstkommanderende i Kompagniet beordret til at modtage en Bastion paa Volden, men endog til daglig at møde i Eunds Hus for at udbetale Penge til de fattige Borgere, Svende oa Drengene af Kompagniet, som var kommanderet med mig paa Volden.

Livjægerne bleve ofte detacherede ud for at forstyrre Anlægene af de fjendtlige Batterier; de havde flere Gange Skærmydsler og efter Sigende stedse med Hæder, især i Clasens Have udenfor Østerport viste de sig som ægte danske og tappre Mænd. — Endelig vilde den gamle Peymann en Gang vise, at han endnu havde Mod og Fyrighed. Han beordrede nu et almindeligt Udfald og sammenskrabede alt det Militære i Byen for at gjøre et General-Angreb paa Batterierne ved Østerport. Vore Soldater vare ogsaa virkelig i Haandgemæng med de Engelske; der faldt nogle paa begge Sider, ja Peymann fik endog selv et Streiffkud i venstre Ben; men da han saae, at Intet var at udrette, gav han Ordre til Hjemmarsch.

Et Par Dage efter det sidste Udfald kom Wellington selv til Byen, gældet af en af Peymanns Generaladjutanter. Jeg var just paa Hovedvagten og saae

ham kjøre ind i Regjerings-Hotellet. Hans Tilbud stete nu efter den ham givne Instrux: at skaane Byen for Bombardement, naar Flaaden blev ham udeleveret. Da dette ikke kunde ske, reiste han tilbage igjen, og nu blev der givet alvorlige Ordre til det militære Borgerstab. Jeg fik samme Dag Ordre til at besætte Bastionen ved Vesterport, men da jeg havde staaet der en halv Time, fik jeg Ordre til at forlade den og forføie mig med mit Mandskab til Helmers Bastion ved Enden af St. Pedersstræde. Kompagniet bestod af 100 gamle og 250 unge vaabendygtige og i de sidste 16 Dage exercerede Mennesker. Jeg maa tilstaa de vare alle besjælede af Mod, og deres Ønske var kun at møde Fjenden udenfor Volden. En Time efter at jeg var kommen der, fik jeg Underretning om, at en Sergent og 1 eller 2 Borgere af de, som havde afløst mig fra den første Post, vare dræbte af Kugler. Natten var rolig. Dagen efter kom en General Beck*) og skulde anwise mig de Positioner, jeg havde at tage; men de Spørgsmaal, jeg gjorde, og som syntes mig vigtige, blev besvaret med: Der maa man handle efter Konduite. Strax efter kom Major Tscherning**), af

*) Christian Frederik Beck, født 1742, af en indvandret tysk Slægt, har gjort sig bekendt ved sin raæ og uforstaaede Behandling af Dronning Caroline Mathilde efter Hofrevolutionen 1772. Han blev 1777 optaget i den danske Adelsstand og modtog mange Beviser paa den Guldbergske Regerings Anerkjendelse. Efter Kjøbenhavns Bombardement blev han tiltalt og idømt fængningsstraf for ikke at have udvist tilbørlig Konduite. Han døde 1813 som Generallieutenant. (Biografisk Lexikon).

**) Johan Frederik Tscherning, Premiermajor ved Kjøbenhavns Borgervæbning, født 1745 død 1808, var Svarbroder til Krigsminister, Oberst Tscherning.

ham fik jeg al den Oplysning jeg ønskede mig, og hvad jeg i ethvert Tilfælde havde at gøre. Saa blev jeg demitteret for den Dag med Ordre, at saasnart Generalmarschen blev slaaet, skulde jeg med det samme Mandskab — mellem 4 og 500 Mand — indfinde mig paa Bastionen. Jeg gik nu først hjem og derfra til Kaptain Eund for at udbetale Penge til de frivillige efter Sædvane. Henimod Aften gik Allarmtrommen, og jeg maatte afsted. De virkelige Borgere mødte alle og vare besjælede af Mod og Fyrighed, men af de Unge og frivillige mødte neppe de halve. Imidlertid havde jeg nok til at besætte Posterne, saavel paa Batteriet, som i Faussebraien. Denne var nede imellem Voldene, hvor jeg maatte sende en Underofficer med 12 à 15 Mand for at varetage, at ikke Fjenden der skulde rekognoscere. Nu blev det Alvor. Mine Poster vare neppe udsatte, før adskillige Bomber bleve indsendte fra Leiren, men længere ud paa Natten begyndte Raketter tillige at hvine i Luften. Disse gave et herligt Lys fra sig, men tillige en Lyd, som forenet med Kanonernes Torden var ligesaa skrækkelig som farlig. De gik alle over vort Batteri og langt ind i Byen, saa baade jeg og mit Mandskab stod temmelig sikkert og kunde med Forundring betragte, hvorledes Raketterne krydsede hinanden fra Østerport og Vesterport, Blaagaard og „Kølighed“. Det var en mørk Nat, men Ilden oplyste den, og baade Bomber og Raketter holdt ud i et væk hele Natten. Den første Ildbrand sporedes i Garderstalden og Hømagasinet bag Slottet. Kl. 5 om Morgen bad Sergent Johs

Dannefeldt sig permitteret paa en halv Time, og ved Gjenkomsten fortalte han mig, at han ogsaa havde været i mit Hus og at min Kone den Nat havde faaet 7 Bomber slukket, nogle af dem ved Hjælp af Brandfolkene, men at hun selv med sine folk havde slukket Resten, da hun først havde lært Kunsten. En Bombe havde nedslaaet en Del af Taget og splittet den ene Skorsten, en anden var gaaet gennem en af Pillerne i 3. Etage gennem et Skab og dalet ned i min sl. Svigermoders Seng, splittet alle Sengklæder og Møbler i det Værelse, knust Væggene ind til begge Sideværelserne, gaaet fra et af disse ned i den store Sal, derefter ned gennem Gulvet paa det lidet Loft over Boutiken og ud gennem et Vindue til Fiolstræde.

Kl. 9 om Morgenen kom den værdige Biskop Valle og holdt en Opmuntringstale til mine folk, samt erindrede dem om Forfædrenes Bedrifter m. m. Strax efter kom Major Tscherning og eftersaae, hvorledes Alt stod til. Jeg erindrer ikke at have seet andre Officerer paa Volden i de Dage. Jeg blev beordret tilligemed min Kommando at blive staaende, dog maatte jeg permittere Mandskab hjem paa en Times Tid. Henimod Middag kom Major C. E. U. Hummel paa Batteriet; han havde 5 eller 4 gode Mærser med, af hvilke blev sendt adskillige Kugler ud imod Fjenden, og saavidt mit Mandskab kunde see, traf han med dem flere iblandt Fjenderne foran ved Ladegaarden. Derimod stod en engelsk Jæger sammesteds og affjød sin Riffel, hvis Kugle faldt ned jevnfides en Borger, som stod ved det yderste Brystværn; han tog den op og

kom hen for at vise sine Medborgere den. Om Aftenen inden jeg var kommen til min Post, var der alt ankommen omtrent 100 Soldater; disse havde Ordre at forsvare den lange Linie imellem Bastionerne. Den Officeer, som var med, satte sig ind i et Skilderhus, som just stod ved min Post, men hans Mandskab lagde sig paa Kanten af Volden ind til Byen. Da der Intet var kommuniceret mig om denne Kommando, og han Intet foreviste mig, lod jeg dem sidde og ligge. Om Natten tracterede jeg efter Sædvane mit Mandskab med Brød og Brændevin, og ved den Leilighed lukkede jeg Skilderhusdøren op og spurgte, om han vilde have noget med. Han tog derimod, forfikkede, at det gjorde godt og sov ind igjen til Kl. 5, da han vaagnede, gif ud og tog sit Mandskab med. Jeg gav ingen Rapport om ham; thi i de Tider var der Andet at tænke paa. Bombardementet var den Nat stræffeliger end den forrige. Studiegaarden kom i Brand; „Blasen“ eller Cabinetscourerer Brummers Dørløbsfabrik afbrændte og i dette var et overordentlig stort Parti Døg. Med forundring saae jeg fra min Post denne Jld, hvorledes Døget i fuld flamme steg op og dalede ned igjen. Sandelig, for mine Øine var det som en Eystild, og jeg troede, det var Signal fra Spioner i Byen, indtil jeg blev nærmere underrettet. Klokker mellem 8 og 9 ronderede Major Tschering, og da han fandt Alt efter Ønske paa min Post, og saae, at Kaptain Peter Staal ogsaa var tilstede, gav han mig Tilladelse til at gaa hjem til henimod Aften, da jeg igjen skulde afløse Staal.

Ved min Hjemkomst fandt jeg min Kone og mine Børn alle vel, men Hjørnehuset var forfærdelig ramponeret. Da jeg stod og spiste frokost med dem, kom Justitsraad Pram, som — efter at have fortalt sin Skjæbne — spurgte, hvor min Kone og mine Børn vilde tage Tilflugt. Dette var ikke faldet os ind før, men da han med Alvorlighed forsikrede os, at næste Nat vilde blive værre end de to foregaaende, og at jeg som Mand og Fader ikke kunde forsvare at lade dem blive i mit Hus, som var Volden og Angrebspladsen saa nær, samt at en Vaabensstilstand paa 4 Timer var indgaaet, hvilken maatte benyttes til flugt, betænkte jeg mig ikke længe, men proponerede hende med Børnene og min gamle Søster at søge Betyggelse hos hendes Morbroders Kone, Madam Bachevold i Prinsessegade paa Christianshavn. Min Kone ordnede nu sit Hus; paa Børnene indsyede hun vore Penge, 3 à 400 Rdl, og gave dem saa meget Linned med, som de kunde bære. Selv tog hun Sølvtoi m. m. i sit forklæde og min store Debet-Bog, som hun saa ofte havde hørt mig sige, var det Vigtigste. Da Søster Bachevold havde en stor rummelig Stue overlod hun den med Fornøielse til dem og til to andre familier fra Kjøbenhavn, som ligeledes vare komne til hende.

Vaabensstilstanden var udløben Kl. 2 og nu begyndte Bomberne igjen at give sig tilkjende; da jeg havde Permission til Allarmtrommen rørtes, gik jeg efter Pengeudbetalingen atter hjem og gav mine Dreng, Simon Søeborg og Johannes Schiøtt, Ordre at indbære fra Pakkammeret til Kjælderen en Del

Skrivpapir, som jeg nylig havde faaet hjem fra Holland og tillige jagde dem, at om det var muligt at se nogen Ting reddet, skulde det være dette tilligemed en Kasse med over 200 Pd. Nelliker, 16 à 20 Pd. Muskatblommer og Kanel, som Alt var samlet i denne Kjælder; for de svære Varer som Olie, Eddike og Farver etc. var ingen Redning at tænke paa.

Efter Maaltidet, som bestod i Smørrebrød og en Snaps, kom en Tambur igjennem Gaden med Allarmtrommen, og jeg befalede mine Husfolk og mit Hus i Guds Haand og ilede gjennem St. Pederstræde til Helmers Batteri paa Volden. I Gaderne mødte mig mange Bomber og Kugler, men da jeg var vant til at see op i Luften efter den Direction, Raketten tog, saa hyttede jeg mig, og med mit sædvanlige Tanke-sprog „Hvem Gud vil bevare, er uden Fare“, kom jeg op paa Volden, hvor jeg afløste Kaptain Staal. Dog denne tog ikke imod Afløsningen, men forjikkede mig, at han havde Ordre til at blive den Nat. Jeg gik da ind i den lille Toldbetjent-Hytte for at tale med Lieutenant Conradt, *) som var Næstkommanderende. Men nu begyndte Rædsels-scenerne igjen for Alvor; nogle af Mandskabet, — hvoriblandt en Underofficer Christensen af Klædebo Kompagni, — havde sat sig paa noget Tømmer, som laa henne ved Møllen, mærkede nu, at Kuglerne ogsaa faldt paa Volden, og i samme Øieblik kom En og raabte, at bemeldte Chri-

*) Kobberjædet Jørgen Conradt, født 1771 død 1851, var fra 1836—1848 Stadthauptmand og Chef for Kjøbenhavns Borgervæbning.

stensen var blesseret. Der blev saa gjort de fornødne Anstalter til at lade ham bringe til Casarethet i Kronprindsensgade, hvor han efter 4 à 5 Maaneders Forløb er bleven helbredet. — Kl. imellem 12 og 1 kom Major Tscherning, som undrede sig over at se mig der. Da jeg sagde ham, at jeg var kommen efter Allarmtrommens Ordre, fortalte han, at denne havde været for Brandfolket, og spurgte mig, om jeg vilde gaa med ham. Da vi vare komne henimod Nørreport, saae jeg en Raket i Luften, som tog Retning imod os. Ved at holde ham tilbage i Armen, saa at vi begge bleve staaende, gif Skuddet forbi os, og vi vare befriede. Jeg troede nu, det var rigtigst at søge min Kone og mine Børn; thi hjem gad jeg ikke gaa, da jeg dog Intet kunde udrette der. Men det var en rædsom og gyfelig Nat, og den frygteligste Vandring noget Menneſte kan tænke sig. Bomber og Raketter krydsede hinanden og vare mig langt gyfeligere her end forhen paa Helmers Batteri. Men jeg forlod mig paa Herren og haabede, at det, naar jeg kom længere frem, vilde blive bedre; dog heri feilede jeg, thi saavel ved Holmens Kanal som Slotspladsen og Børsen vedblev den idelige Dundren i Luften og Lysen af Raketterne. Endog paa Christianshavn, hvor før ingen Kugler vare faldne, begyndte de nu at falde meget stærkt. Jeg mødte ikke et Menneſte paa Gaden; ifkun Ilden saae jeg og Kanonernes Torden hørte jeg; endelig kom jeg til Madam Bachevolds Gaard, hvor det Kjæreste jeg eiede, opholdt sig. Længe varede det, inden jeg kom ind, og da saae jeg mange

Mennesker ligge midt paa Gulvet i Sengflæder; men selv var jeg saa udmattet, at idet jeg satte mig paa en Stol, faldt mine Øine sammen af Søvn, saa jeg neppe kunde modtage min Kones og mine Børns Kjærtegn. Imidlertid forstrækkede mine Nttringer saavel Professor Schlegel som den anden familie, der havde taget Tilflugt der i Huset. Han gik ud for at recognoscere, hvorvidt de burde bie eller retirere ud til Taarnby paa Amager, og i al den Tid sad jeg paa Stolen og sov. Da Klokken var henimod Morgen, gik saavel min Kone og mine Børn som begge de andre familier og deres ædle Værtinde ud af Huset, og jeg fulgte med til Hjørnet af Store Torvegade. Min Kone hængte mig om Halsen og bad mig gaa med hende, men min Pligt holdt mig tilbage. Havde jeg paataget mig et Embede, — som endog af Staten blev belønnet med 100 Rdl. aarlig — som Stadskaptain, saa var det just nu, jeg burde vise mig værdig til at modtage en saadan Belønning. Den, som har en kjær Ægtefælle, vil bedst forstaa, hvad min Kone og mine Børn saavel som jeg følte ved denne Skilsmisje, som foregik under Eyden af Kanonerne. Nu søgte jeg Byen, og paa Knippelsbro mødte jeg en Mand, der fortalte mig, at Vor frue Taarn var i fuld Brand.

I August 1807 var efter Konsistoriets Begjæring 5 Sprøiter blevne leverede til Vor frue Kirke, deraf blev en plaseret i Taarnporten, en paa Vægtergangen og en to Trapper ovenover denne. Kirkens mange Vandkar, som jeg havde i Behold fra 1801,

bleve fordelte paa Vægtergangen og rundt i Taarnet og nede i Kirken, paa Hvælvingerne over Kirken blev det store Kobberkar fyldt med Vand, og paa Kirkegaarden blev anbragt 4 af de største Kar. Foruden de af Brandmajoren beskikkede Officerer og Brandfolk, havde jeg antaget 8 Mand til Vandbærere, beskikket Kirkens 3 Gravere til skiftevis at være tilstede ved Kirken baade Nat og Dag, og Kirkens Arkitekt Guione, blev af mig, imod en Douceur, givet et Slags Tilsyn i denne Henseende. Kirkens anden Værge, Doctor theol. C. Hornemann, var under Bombardementet bleven syg, og saasnart dette var til Ende, reiste han til Svankholm. Jeg maatte derfor, som Kirkens borgerlige Værge, alene paatage mig dens Tare. Allerede den 2. September om Aftenen slog 5 Bomber ned gjennem den midterste Hvælving i Kirken og ramponerede en Del af Pulpituret, Prædikestolen og en Del af Orgelet, men tændte ingen Ild, saa at de Dagthavende, Overgraver Nissen og Jens Simonsen, vedbleve deres Dagthold til den bestemte Afslutningstid, men Natten imellem den 4. og 5. Septbr. kom først Ild paa Vægtergangen, som blev slukket, men aarle i Morgenstunden satte en Brandraket sig fast oppe i Spiret strax nedenfor de 5 Kroner. Da det var umuligt for Brandfolket at komme saa høit op med Sprøiterne, og alt Haab om Redning var forsvunden, resolverede baade de og Taarnvægterne at redde sig. Da de kom ned til Taarnporten var samme saa spærret med Ild fra Nørregade, at de maatte gaa igjennem Kirken udaf Porten ved Studiegaarden. Spiret

faldt imellem 3 og 4 ud til Dyrkjøb og blev liggende paa Kirkegaarden, hvorved Kirkens fuldkomne Brand stete.

Klokken gik til 10, og jeg maatte til Lunds for at betale Penge til Mandskabet. Inden jeg gik ind i Gaarden faldt en Kugle meget nær ved mig, men den rørte mig ikke, men nogle Skridt fra mig, dog noget mere til Venstre, gik et Menneske; jeg saa ikke, at Kuglen ramte ham, men jeg saa ham løbe hen til Porten ved Porcellænsfabriken og herfra over til Lunds Gaard; her faldt han om paa Gaden og var og blev død. Man troede, han var død af Stræk; thi Ingen kunde se Spor af Kuglen paa ham. Kl. 11 $\frac{1}{2}$ kom min Dreng Johan fra Amager med Hilsen fra min Kone og Børn; hun befandt sig vel der og havde sendt Amagerens Vogn ind for at hente nogle Sengklæder ud til dem. Jeg gav ham Nøglen med til Urteboden og bad ham tage saa meget paa Vognen, som Amageren fandt at Hestene kunde trække, men lovede tillige om en halv Time at komme til ham, men desværre hele Compagniet indfandt sig for at hæve Penge, og uagtet jeg sagde hvad jeg skulde gaa efter, og at jeg ikke blev over et Kvarter hjemme, saa var der dog intet andet for mig at gjøre end at jeg maatte blive og betale til sidste Mand. Nu kom jeg hjem, men for sildig; Johan var borte, og efter at han var kommen ud med det første Læs, lod han Simon endnu kjøre ind efter et Læs, men denne havde glemt Boutiksnøglen i Johans Komme, saa han vel bragte min Kone nogle Sengklæder, men intet af mine Varer. Havde han havt den forstand enten at medtage Nøglen

til Boden eller ladet Døren opbrække, kunde han have reddet Varer for 2 à 3000 Rdl.; alt det jeg nu fik var en Sæk Kaffe paa 100 Pd. og omtrent 30 Pd. Kandis. Medens Simon var hjemme, var jeg paa Compagniets Allarmplads for at ordne Mandstabet til næste Dags Dagt.

Imidlertid var der kommet Jld hos en Bødker i Store Fiolstræde, som, da ingen Sprøiter var at faa, greb om sig paa begge Sider, saa at man saae den rene Ødelæggelse for sig. Denne Jld ødelagde Store Fiolstræde (undtagen Meilsøe's Hus paa Hj. af Skidentorvet) Rosengaarden, Nørrevold til Frederiksborggaden og denne Gade lige til Kultorvet (paa Farver Hans Eilers Hus nær, som blev reddet ved Farver, Kaptain Peter Staals Konduite) samt Pederhvidtsfeldtstrædet og en Del af Skidenstrædet. Vegge mine Huse bleve angrebne næsten paa een Gang, dog ikke førend ud paa Natten; thi Kl. 6 om Eftermiddagen var jeg hjemme og gik derfra ned til Henningsen, hvor jeg opholdt mig den Nat og sov paa en Pakke Klæde. Kl. 7 om Morgenen blev jeg vækket, og nu kom den glade Tidende, at en Vaabenstilstand var sluttet for 24 Timer, men man haabede det var et Forbud for nærmere forhandlinger. Med denne glade Trøst gik jeg til mit Hjem: det var styrtet ned til det øverste af første Etage i Skidenstræde, men i Fiolstræde til det øverste af Kjælderen, hvor Bjælker og Tagværk laa og brændte i fuld flamme. Der var Intet at udrette og jeg gik derfra med den Tanke: „Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet.“

Allt, hvad jeg i 54 Aar mejsommelig havde erhvervet, det havde jeg mistet, det lidet undtaget, som efter min Kones Foranstaltning var blevet reddet ved Amagerens Vogn og vort Sølvtoi og noget Linned, som Kaptain Aagaard ligeledes efter hendes Begjering havde faaet hensat i Helliggeistes Kirke. Jeg havde langtfra mistet Alt, naar ikke det militære Væsen havde betaget mig Tiden til at tænke paa mine egne Forretninger.

For at forhøre, hvad der var kommet fra Stadthauptmandskabet, gik jeg til Kaptain Lund, og ved den Leilighed erindrede jeg ham om vor Samtale under Bombardementet, at den af os, som beholdt sit Hus skulde modtage den med Familie, som mistede sit. Hans Svar var: „det haaber jeg Du er overbevist om og kjender saa meget til mig, at hvad Dag Du og Din Familie kommer, skal mit Hus staa aabent.“ Nogle Dage efter besøgte jeg min Fætter Benzou, som udspurgte mig, hvad jeg havde tænkt paa for mig selv. „Slet Intet,“ var Svaret, thi i 2 Dage har jeg slæbt for Kirken fra Morgen til Aften, og førend alt der er forvaret, tænker jeg ikke paa noget for mig selv. Dette ansaa han som en Eigegyldighed af mig, thi han vidste ikke den Aftale, jeg havde gjort med Lund, og jeg erindrer heller ikke om jeg ved denne Leilighed lod falde nogle Ord derom. Benzou gik da — mig uafvidende — til Lund og spurgte ham, om jeg ikke med Familie kunde bo hos ham, og om han ikke vilde tillade med Brædder at gjøre et Skillerum i

hans Vintjælder, saa jeg kunde have Urtebod i den ene Ende deraf, nærmest til Kannikestræde.

Ugen tilbragte jeg med at se til frue Kirke, hvis Værgemaal jeg ikke havde glemt stod under min Bestyrelse. Kobberet af Taget laa adspaltet paa Gaderne i Klosterstrædet og Nørregade. Dette fik jeg indbragt i Kirken af 10 à 12 Mand, som jeg antog mod Dagløn, og til at passe paa det saaledes sammenfæntede fik jeg af Stads-hauptmand Nylius overladt 4 à 6 Borgere, hvilke jeg dog ikkun beholdt 2 Gange 24 Timer, men i den Tid havde jeg ladet Tømmermester Wahl slaa Brædder for 2 Porte af Kirken og indrette Luffe for den 3die. Af hele store Sten blev sat mere end 200,000 i 2 meget store Hobe og et Par mindre Hobe med halve Sten, men endnu laa Gruset tilbage, dette var blandet med Klokkemetal etc. Da jeg først havde ladet pille alle de Stumper ud, som nogenlunde vare sigtbare, blev jeg nødsaget til at forbigaa de smaa Korn, der vare af Størrelse med Ærter. Jeg blev dadlet derfor i et offentlig Blad, men næste Dag svarede jeg i samme Blad, at jeg havde ladet en Tønde Grus sende til Guldsmed Hagen og fremlagde Kopi af hans attesterede Regning, at af denne Tønde Grus havde han ladet pille 7 Pd. smaat Metal, for hvilket han havde betalt dem, som havde arbejdet under hans Tilsyn, 2 Rdl.; endvidere fremlagde jeg en Attest fra Klokkestøber Gamst, at det høieste han vilde give for 1 Pd. af dette Metal var 12 St. Ved den Bekjendtgjørelse taug Avisindsenderen, da han formodentlig kunde begribe, at det ikke var fordelagtigt

at give 2 Rdl. ud for at faa 5 Mk. 4 Sk. igjen. Imidlertid har nok dette givet en Jøde Anledning til at komme til mig efter at jeg havde ladet bortkjøre 135 Læs Grus — hvilket kostede 50 Rdl. 3 Mk. 12 Sk. — og spurgte, om han maatte have Resten af det, der var ved Kirken, imod at han paa sin Beføstning lod det bortkjøre. Jeg kunde begribe, at Jøden vilde fortjene derved og lovede at ville forestille det for den anden Kirkeværge Professor Hornemann, dog ifkun paa den Betingelse, at han vilde betale 1 à 200 Rdl. derfor; det vilde og kunde han ikke, men derimod 20 Rdl., og det blev ham bevilget. — Det var et ubehageligt Syn, at alle de aabne Begravelser i Koret og paa Kirkegulvet vare opbrændte; man saae paa Bunden af Graven Mennesker i fuld Korpus med sammenfoldede Hænder overdraget med Afte, der lignede nybleget Linned, men saasnart man rørte derved, fløi det fra hinanden som Asner for Vinden; Grosferer Suhr lod Afte af sin Fædrenegrav sammenfæie i en liden Kiste, som siden blev nedsat i hans nykjøbte Gravsted. Biskop Balle havde 2 aabne Begravelser udi den ene paa nordre Side blev en Eigtiste, som stod indenfor Jerngitteret til Danneffjolds Begravelse, nedsat, da den tillige med Kapellet var flaaet i Stykker. Alle Jordbegravelser vare urørte, men naar undtages Adlernes og Løvenørns vare alle de aabne brændte.

Lund havde ifkun forbeholdt sig to Væreller til Gaden og et til Gaarden med Kjøkken etc. Resten var givet os til Disposition, saavel paa Kjøbmagergade som Skindergade. Her indrettede vi os saa godt vi kunde,

et Sengested med Omhæng fik jeg for billig Pris af Madam Bachevold, iøvrigt maatte min stakkels Kone til Marschandisere og Auktionsmænd, hvor hun købte det allerfornødne til Indbo for os og vore 5 hjemmewærende Børn. Jeg havde ikke mange Penge, thi dem jeg havde taget med mig fra Bombardementet, vare tilde's medgaaede. — Benzon og min Svigersøn Klædehandler Henningsen bleve enige om at være hinanden behjælpelige med at gjøre Indretning for mig. Skillerum tilligemed et nyt Gulv var snart færdig, Hylde m. v. bleve gjorte saavel i Kjælderens som paa Loftet. Urtekrammerne Grave, Hollesen og Lyngbye gav og laante mig Dist og Reoler. Nu var det Tid for mig at sørge for at faa Varer til min Handel. En stor Del fik jeg hos Benzon, min Credit var ikke svækket, fordi jeg havde mistet Alt, hvad jeg eiede ved Branden. — Varer i mit tabte Lager og Boutik beløb sig efter en Opgjørelse af min Svend Simon Sæborg og Johan Schmidt til 20,000 Rdl. — Af mine Venner Nagaard og Grave, af Eddikebryggere, Sæbefogere o. fl. fik jeg hvad jeg havde Brug for. 26. Septbr. eller 20 Dage efter Bombardementet aabnede jeg min ny Urtebod, vel forsynet med Varer. Min gamle redelige Ven Nagaard besøgte mig — som Oldemand for Lauget havde han medtaget 12 eller 16 af de ældste Kræmmere for at se min nye Indretning og gratulere mig. Min Kone var ikke ubelavet paa Visitter denne Dag, men havde dækket et stort Bord til en Snes Personer. Efter at de altsaa havde seet dem om i Boutikken, gif de op for at se Værelserne og tage

til Takke med en god frokost, som bestod af Kalvesteg, Stinke og Smørrebrød m. v.; det forstaaer sig, at enhver af disse mine Denner kjøbte en Ubetydelighed i Bøden for at give Handsel, men alle fik vel neppe for 15 à 20 Rdl., men da de vare bortgaaede, fandt jeg en Kapital af 560 Rdl. — Men især paaakom mig den Glæde, at factor Schou*) samme Dag kom til mig, efter at han havde beklaget mig og gratuleret til mit nye Etablissement, spurgte han, om han kunde gjøre mig en Tjeneste ved et Laan af 1000 Rdl., saa havde han medtaget dem og ønskede ikkun et simpelt Bevis for dem og 4 pCt. Renter, med Tilføiende, at de ikke skulde blive mig krævede førend jeg selv godvillig saae mig istand til at betale dem. Min Taknemlighed og Forundring var lige stor; jeg ansaa det som en himmelsendt Hjælp, og min Tak til Gud var ikke mindre end til Manden. Ugen før jeg lukkede op havde jeg en Leverance til de Engelske til Beløb 147 Rdl. 3 Mk., hvilken den virksomme Schmidt**) hos Henningsen forskaffede mig. Min Handel her var ikke mindre end den havde været i mit eget Hus før Bombardementet, hvilket igjen oplivede Modet og viste, at den, der forlader sig paa Herren, han bygger paa en god og varig Grund og hans Haab bliver ikke beskjæmmet.

*) Poul Johan Schou havde været factor for asiatisk Compagni i Frederiksnagor i Ostindien, var født 1748 og døde 1808.

**) Hans Heinrich Schmidt, Agent, Silke- og Klædekrammer, Kirkeværge, en af Københavns 32 Mænd, var født 1782 og døde 1838, gift med Maren Marie Holmblad.

I Juli 1808 fik jeg min Afsted fra det borgerlige Militære, efter at jeg fra 1773 havde tjent i det Sog og stedse med Tilfredshed fra mine Forefatters Side; det gjorde mig ondt, at jeg uforstyldt skulde udjages af Choret, ijer da jeg forhen havde været anset for en af de bedste Officerer. Vel havde Hans Majestæt sagt i Parolbefalingen, at jeg aarlig skulde nyde 100 Daler i Pension, men da der fœiedes den Clausul til, at det var: „i Betragtning af Alder og Uformuenhed“, ærgrede jeg mig saaledes, at jeg nær havde faaet en Sygdom paa Halsen. Mine Venner raadede mig til at tale med Kongen og bede ham befri mig for en Pension, der i Betragtning af Maaden, den var given paa, var mig mere til Byrde end til Nytte. Jeg fulgte dette Raad og skrev en Ansøgning, som jeg selv overleverede i Majestættens Haand. I denne sagde jeg ham, at jeg forlængst havde etableret en ny Handel, og da jeg i mange Aar havde corresponderet udenlands, saa vilde det komme mig til ubodelig Tab og Creditspilde, om nævnte Udtryk i Parolbefalingen, som læstes baade i Hamborg og andre Steder, uigjenkaldelig blev staaende. Hans Majestæt blev rørt, da jeg fortalte, at min Kone og mine 6 Børn saa godt som nøgne løb bort fra Jlden; han var endog saa naadig, at han svor ved sin Gud at have handlet efter Indstilling, og at han vilde gjøre for min Credits Opreisning, hvad der stod til ham. Da Dagen til forestillingen hos Hs. Majestæt kom, og vi Alle vare samlede i Kongens Forgemaal,

saae jeg Bülow falde Stadthauptmand Hallander*) til Side og hvissede med ham. Denne, som ikke kjendte mig, maatte nu af en anden Officer lade sig vise, hvor jeg stod, og gif derpaa til mig og hilste paa mig. Strax efter kom Bülow og bad mig følge sig hen til Vinduct. Jeg gjorde saa. Han havde da saa en Hilsen til mig fra Kongen, at dersom jeg ikke vilde renoncere paa de 100 Rdl., som vare mig tillagte i Pension, kunde han heller ikke tilbagefalde det, som engang var indført i Parolbefalingen. Mit Svar blev da: naar min Konge ikke kan handle anderledes, er jeg forneiet og ønsker at renoncere, men haaber, at Majestæten paa anden Maade vil godtgjøre mig mit uforstyldte Tab. Bülow gif strax ind til Kongen, og et Øieblik efter bleve vi alle 55 Over- og Under-officerer indladte i Kongens Cabinet og rangeret efter Anciennitet. Hallander fulgte med Kongen for at nævne Enhvers Navn, men paa mange Steder maatte han spørge: „Er det ikke — —?“ hvorpaa Vedkommende selv nævnte sit Navn. Dette var den sidste Gang, jeg bar Uniformen og takker Gud, at jeg kan leve uden den! Et Par Dage efter blev jeg underrettet om, at min gode Konge næste Dag ved Parolen havde givet Stadthauptmanden en Jrettesættelse, fordi han havde gjort en urigtig forestilling, da hverken min Alder eller Uformuenhed og min Opførsel i Tjenesten kunde have givet Anledning. I næste Parol-

*) Andreas Hallander, født 19. Marts 1755, var fra 1808 til sin Død 5. April 1828 Stadthauptmand og Chef for Kjøbenhavns Borgervæbning.

befaling læste man: „Da Stadskaptain Friborg ikke trænger til de ham tillagte 100 Rdl. i Pension, saa tilbageskaldes samme.“

Min gode Kone, som i Nødens Tid havde vist sig kjæf og søgt at trøste mig, fandt sig mere nedslaaet end jeg ved forholdene; hendes Bekvemhed var ikke her som i hendes forrige Hjem. Kjøkkenet nede i Kjælderen var mørkt, koldt og usundt, dog var hun taalmodig. 1810 begyndte jeg at lægge Grunden til min Gaard. Jeg maatte afgive $3\frac{1}{2}$ Alen af Bredden i Fiolstræde, hvorved Stedet blev alt for smalt, som jeg desværre senere har erfaret, og som endnu kan sees. — Men Commissionen til Gadernes Udvidelse vilde det saa. Vel bekom jeg 4 Rdl. for hver □ Alen af Hjørnehusets Grund og 5 Rdl. for □ Alenen af det andet Huses Grund, men uagtet disse Penge beløb sig til 4 à 500 Rigsdaler dansk Courant, maatte jeg hellere have givet lige saa mange til og beholdt min Grund, da jeg saa havde faaet en ordentlig Gaard, imod at jeg nu har Værelserne saa smalle, at ingen Bekvemmelighed findes i samme, imod det, jeg før havde i mine to gamle Huse, og de Penge jeg fik vare ikke engang nok til at nedrive de Mure, som endnu stode paa Grunden, og kunde være blevene staaende i den ny Bygning, men jeg skulde og maatte nedbryde dem lige til den nederste Grundsteen, der laae circa 4 Alen under Jordens Overflade. de bleve nu nedrevne og indrykkede $3\frac{1}{2}$ Alen. Med Nedrivningen blev jeg færdig til Udgangen af 1809, og allerede i Foraaret 1810 vare Kjælderbjælkerne lagte. Hele

Sommeren gif nu bort med at mure Resten, saa at Taget blev reist inden Vinteren, men nu kom Skorstenene og de indvendige Mure. Dette Arbeide blev fuldført Vinteren derpaa, saa at jeg allerede i Marts Maaned 1811 drog ind, først alene, i min nye Gaard, indtil jeg den sidste Dag i Maaneden modtog min gode Kone og hele Familien, til hvilken jeg saa godt som muligt havde gjort Indretning, ligesom min Boutik samme Dag blev aabnet her. Det var saaledes 3die Gang, at jeg etablerede mig. Dette Arbeide kostede mig efter Omskrivningsforhold ifølge Forordningen af 5te Juni 1813 Netto 15,000 Rigsdaler foruden alle de Rudera, som fandtes paa Grunden efter Bombardementet. — Byggeriet havde kostet mig mange mædige Timer og Bekymringer; medens Gaarden stod under Bygning maatte jeg udstaa mere Strabatie end nogen simpel Arbeidsmand. Den Paapasjenhed, der hører til ved saadant Arbeide, kan kun den forestille sig, som selv har bygget og dertil kom endnu, at alle Materialer af Sten, Kalk etc. næsten ikke vare at faa for Penge; dog Gud ske Lov jeg fik dem, blev færdig og Gaarden staaer der. — Nu troede jeg mig ret lykkelig, at jeg var kommen i Besiddelse af mit gamle Opholdssted eller rettere af den samme Jordlod, som i den længste Tid af mit Liv fra 1773 havde tilhørt mig; i det mindste var det jo en Glæde at eie og bo i sit eget Hus og selv være Herre i Stedet for at bo tilleie.

Men Lykken var ikke saa stor, som jeg havde ventet. Handelen blev belagt med svære Baand. I dette eller næstfølgende Aar (ca. 1812) blev lagt en

Afgift — jeg troer 10 Procent — paa alle de Varer, som man havde at handle med; endvidere skulde man kvartaliter angive for en nedsat Commission, hvad man havde solgt af enhver Sort Colonialvarer m. m. Dette var ganske vist trykkende for Detailhandlerne, men det, som mest trykkede mig og gav Anledning til, at jeg blev kjed af og uskiftet til at føre Handelen, var fornemmelig min Jver for Vor Kuekirke. Denne havde saa aldeles henført min Opmærksomhed paa sig, at jeg, stolende paa mine Handelsbetjente, næsten anvendte al, i det Mindste min vigtigste Tid paa den og dens fordel. Dette, men især ogsaa at den offentlige Credit aftog i saa høi Grad, bevirkede, at jeg besluttede i Haab til Forsynets Naade for mig at nedlægge den Handel, jeg med saa ulige Skjæbne havde ført siden 1775, altsaa i 40 Aar, og leiede nu min Boutik bort til Urtekræmmer Fred. Schaldemose for 400 Rdl. Solværdi aarlig foruden Skatter. Jeg lukkede Bøden og han flyttede ind i Novbr. 1815.

1811 blev jeg af den kongelige Commission for Vor frue Kirkes Gjenopbygelse antaget som Regnskabsfører og Materialforvalter ved Bygningen. — 1814 blev jeg ansat som Kasserer ved det „forenede Enke Understøttelses og Brudegave Selskab for alle Stænder“. Saaledes sørgede Gud for mig, at jeg ved redelig flid i et andet Kald kunde ernære mig og familie, men den haarde Skjæbne var endnu ikke kjed af at forfølge mig. 28de Marts 1816 var for mig en uforglemmelig Sorrigsdag, da det behagede Gud om Morgenens Kl. 8 at bortfalde til det Bedre min inder-

lig elskede og retskafne Kone. Jeg havde just den Dag forladt hende tidlig om Morgen, fordi vor Overpræsident i Kjøbenhavn Baron Frederik Udeler skulde bisættes i Helligaestes Kirke og Stadens 52 Mænd, eller en Del af dem, vare inviterede at følge i Suiten efter Eget. Da jeg altsaa Kl. 5 $\frac{1}{2}$ var paa Klædt, saae jeg ind i Sengen til hende, men det forekom mig, som hun laa i en rolig Søvn, hvilken jeg ikke vilde forstyrre og derfor befalede hende i Guds Haand og gif til ommeldte Begravelse. Der var et fornemt og stort følge, og førend Eig-Processionen blev der prægtig trakteret, saa at vi ikke førend Kl. 7 naaede Kirken. Før Talen blev de 2 første Vers af Psalmen Nr. 425 affjunge og efter Talen de to sidste. Ved Verset:

Maaske det er Dit Raad, at ene
Tilfidsst En af os færdes maa,
Ham dobbelt Styrke Du forlene,
Hint bedre Liv han tænke paa!
Hjst i vort rette Hjem, igjen
De Gode samles, Ven med Ven —

blev jeg saa inderlig rørt, at Vandet randt saa stridigt af mine Øine, at de Nærværende næsten alle saae paa mig. Jeg vil formode, at min kjære Kone har været i mine Tanker paa den Tid og maaske i samme Øieblik, da Graaden begyndte, har opgivet sin Aand. — 5. April nedsænkede vi hendes jordiske Levnninger i en Begravelse, jeg havde tilkjøbt mig paa frue nye Assistentkirkegaard; der haaber jeg, at mit Støv skal

samles med hendes, naar det engang behager Gud at falde mig herfra.

I dette Aar blev den nybyggede Metropolitan-skole færdig og af Hs. Maiestæt taget i Øiesyn; ifølge mit Regnskab begyndte Opførelsen 1811. fra Directionen for Universitetet og de lærde Skoler modtog jeg en Skrivelse af 5. Mai 1817, hvori stod: „for den Uleilighed, De har havt i Anledning af Opførelsen af Kjøbenhavns Cathedralsskoles nye Bygning, har det behaget Hans Maiestæt Kongen under 25. f. M. paa Directionens allerunderdanigste foresøiling, allernaadigst at bevilge Dem en Gratification af 1000 Rdl. N. D. fra den almindelige Skolefond.“

Det var trykkede Tider. Jeg seer af mine Bøger (1816), at 1 Savn Brænde kostede 52 Rdl., 1 Otting Sæbe 16 Rdl., 1 Læs Torv 10 Rdl., 1 ny Hat 21 Rdl., 1 Pd. Smør 1 Rdl., 1 Cd. Rug 24 Rdl., 1 Cd. Byg 12 Rdl., 1 Skjæppe Boghvedegryn $6\frac{1}{2}$ Rdl. og 1 do. Byggryn 5 Rdl., 1 Pd. hølstenst Ost 22 Sk. og 1 Pd. Ørefjød 24 Sk.

I 1818 havde jeg den fornøielse, at min yngste Søn Niels Fredrik etablerede sig, da Urtekræmmer Schaldemose flyttede fra mig, overlod jeg Niels Boutikken. — Mine Bøger vise, at Priserne paa Livsfor-nødenhederne vare faldne. Jeg seer ogsaa, at Specierne vare gaaede ned til 5 Rdl. pr. Stk.; i dette Aar har mine Indtægter oversteget Udgifterne med 71 Skilling, uagtet jeg havde afbetalt 500 Rd. paa min Gjæld. Det var mange Aar siden min Ballance havde havt saa godt et Udfald. Men uagtet dette,

var mit Humør siden min fl. Kones Død dog mørkt og tungt, især naar jeg befandt mig ene; om Formiddagen fra Kl. 6 Morgen til Middagsmaden kom paa Bordet, var jeg alene og saae ifkun den Pige, som bragte Themassinen paa og af Bordet om Morgenens. Jeg havde udholdt denne Enlighed om Formiddagen siden min Kones Død; thi ved Middagsbordet havde jeg jo min Søster og mine Børn, og om Eftermiddagen gav mine Forretninger for det meste Anledning til Udgang i Pakhuset, paa Kirken etc., og om Aftenen var jeg hos mine Børn ved Bordet og siden samlet til Sengetid. Men det var dog ikke muligt at udfylde det, jeg ved min inderligt elskede Kones Bortgang havde mistet, og hvorledes var det og muligt, at unge Mennesker i deres Alder kunde underholde en Mand paa over 70 Aar? Stedsje savnede jeg Noget, og dette Noget var en Veninde, som kunde dele Skjæbne med mig eller rettere tage Del i min Sorg og min Glæde.

Jeg fandt det da ei upassende at prøve Lykken, da Gud havde forundt mig et saa godt Hjelbred, men det maatte da ske uden at fornærme mine Børn, hvilket let kunde være blevet Tilfældet, især om jeg søgte et yngre Fruentimmer eller en Enke, som selv havde Børn. Jeg søgte ofte at forkaste disse Tanker og forestillede mig min Alder, men endelig besluttede jeg mig til — i Guds Navn og ikke uden Bøn til ham — at henvende mig til min nuværende Hustru Ane Margrethe Staal, Enke efter Borgerkaptain og Brygger C. f. Schulz. Hun var barnefødt her i Byen 18.

Mai 1755 — altsaa tre Aar ældre end min kjære Sophie havde været, om hun endnu levede paa den Tid — og indgik sit første Ægteskab 19. November 1785. De havde haft samme Uheld som jeg, at deres Gaard brændte for dem under Bombardementet, hvilket var Aarsag i, at de kom til at bo hos mig 1812. Han havde været Eier af en betydelig Kapital, men hvad der ikke tabtes ved Bombardementet blev tabt ved forordningen om Pengevæsenet, da han var usorgsamt nok til at lade sig flere Kapitaler indbetale i Kontant, som siden overgik fra 6 til 1. Imidlertid eiede hun dog endnu 12 à 15,000 Rdl. i kongelige og andre Obligationer, af hvis Renter de havde levet. Da hendes forrige Levemaade med hendes affjælede Mand var mig bekjendt, saa at jeg vidste, at hun hverken ved Gjæstebud eller Galanteri eller fjas nogen- sinde vilde forøde, hvad Gud vilde tildele mig, saa blev jeg bestyrket i den Tanke at tale til hende. Da jeg henvendte mig til hende, fandt hun vel, at vi begge havde en saa høi Alder, at hun mente, det var bedre at hver blev som man var, ligesom hun og frygtede for at hun derved kunde blive udsat for at lide Mangel i Alderdommen. Jeg fandt vel, at hun raisonerede rigtig, men naar vi Mandfolk først saa et forsat, give vi ikke saa let Slip derpaa, og saaledes gik det mig her, og for at lette hende Tanken om det sidste, og hun kunde være aldeles betrygget, foreslog jeg hende at oprette Ægteskabspaagt, hvorudi alle hendes Obligationer kunde anføres og disse paategnes som hende tilhørende. Jeg bad til Gud om Naade

og Velsignelse til dette vigtige Skridt og 5. April 1819 blev heranmet til Fuldbyrdelsen af vor Ægteforening efter at den omtalte Pagt var bragt i Rigtighed — skete Vielsen i mit Hus og i Overværelse af hendes nærmeste Venner og mine Børn.

Gud være lovet, vi ere paa begge Sider vel fornøiede og finder den største Glæde i vores simple og tarvelige Husholdning, og ligesom den indgangne Contract viser, at jeg ikke har attraaet min Kones Penge, saaledes har vi og aftalt, at vores Kjærlighed kun skal være for dette Liv, og at vi efter Døden vil, hver især, søge den, som efter Guds besluttede Raad har den største Ret til vores Taknemlighed og Kjærlighed. Med dette Løfte er vi begge tilfreds, og ligesom jeg aldrig ophøier min salig Kones Dyder for hende, saaledes lader hun mig heller aldrig høre noget om hendes fl. Mands Fuldkommenheder, og dog ere de derfor ikke glemte i vore Samtaler.

I dette Aar havde jeg en Hændelse, som let kunde have forstyrret mig; i Oktbr. en Morgen Kl. 8 blev jeg af en Politibetjent bedet om at møde paa Kammeret præcis Kl. 9. Jeg spurgte ham, hvad jeg skulde der, men han vidste det ikke og troede han det var en Sag Ministeren vilde tale med mig om, da han til den Tid ventedes der. Jeg mødte til bestemt Tid og blev indkaldt til Justitsminister Kaas*) og Politidirecteuren, Justitsraad Hvidberg. Den første spurgte mig, idet han foreviste

*) Geheimstatsminister Fred. Jul. Kaas, født 1758 død 1827, var tillige fra 1815 Chef for Kjøbenhavn's Polit.

mig et Brev med Udskrift til Provst Beyer *) i Egeslev-
 magle. Da jeg kjendte Udskriften hertil, svarede jeg,
 at Adressen var en Udskrift jeg selv havde formaaet
 Postcontrolleur Christoph. Hegedahl til at paafætte, det
 øvrige af samme var mig ligesaa ubekjendt som den
 Person, der havde bedet mig skaffe denne Adresse, lige-
 som jeg ikke vidste, hvem der havde skrevet Brevet.
 Hs. Excellence fortalte mig da, at det var et for-
 ræderisk Brev der formodedes at være sendt af N.
 Wulfsberg, med hvem han vidste, at jeg stod i Corre-
 spondance. Hvad forræderiet angik, forekom det mig
 underligt, at man dermed vilde henvende sig til en
 gammel værdig Mand, der havde været Præst i mere
 end 50 Aar, men hvad min Correspondance angik, da
 havde jeg intet Brev faaet fra ham siden August
 Maaned. Ministeren spurgte fremdeles om, hvorfor
 jeg havde paataget mig at skaffe Adressen og om jeg
 ikke kunde see det var en fordreiet Haand, at den øv-
 rige Udskrift var skreven med? Det første besvarede
 jeg med, at jeg stedsse havde været vant til at tjene
 min Næste, og derfor ikke havde taget i Betænkning at
 skaffe denne Adresse, især til en saadan Mand, som
 jeg fra min Ungdom havde kjendt, da jeg dog havde
 Erinde til Postcontrolleuren. At det var en fordreiet
 eller forvendt Haand, var mig ikke muligt at see; thi
 den var aldeles læselig; men da hans Excellence twiv-

*) Seyer Mahling Beyer, død 1840 i en Alder af næsten 100 Aar, var en
 meget bekjendt og anset Præst, der havde modtaget flere Beviser paa
 Regeringens Anerkjendelse, 1815 erholdt han Rana med Anisproviser, blev
 1815 Ridder af Dannebrog og 1855 Dannebrogsmænd.

lede om min Redelighed som dansk Borger, tilbød jeg ham at fremlægge alle de Breve, jeg i Nar havde faaet fra Wulfsberg og hans Broder, der er min Svigersøn. *) Resultatet blev, at en af Directeursens Betroede skulde følge hjem med mig. For ham aabnede jeg mit Chatol og foreviste ham først alle mine ubesvarede Breve, hvoriblandt et fra Byfogden, som blev ham overleveret; derefter fremkom jeg med en Paffe ældre Breve for dette Nar, som alle vare besvarede; af disse udsøgte han 16 à 20, som vare indløbne fra begge Wulfsberg; disse bleve lagte i en Couvert og forseglede med mit eget Signet.

12 à 16 Dage efter lod Ministeren mig kalde, han bad mig aabne Seglet paa Paffen, og derefter læb han selv alle Brevene hastig igjennem i min Overværelse, leverede mig dem derefter tilbage med den Undskyldning, at det gjorde ham ondt, at han havde mistænkt mig, men i Tider som disse maatte man være mistænkelig. Jeg gjorde ham en Compliment for hans bekjendte Narvaagenhed, og forlod hans Bolig, som jeg haaber aldrig mere at betræde.

1825 imellem 3. og 4. Februar var den store Oversvømmelse og Orkanstorm, der aurrettede gruelige Ødelæggelser i Høsten, Slesvig og paa Vestkanten af Jylland, hvorved mange Menneſter satte Livet til, men mange flere bleve ruinerede og mistede Hus og Gaard samt alt, hvad de eiede. Det blev strax befalet at lade

*) Friborgs Datter Johanne Iverine havde 7. Juni 1811 havt Bryllup med Byfoged paa Moss, senere Amtmand og Storthingsmand Giegers Winther Wulfsberg, f. 28. Oktbr. 1780 død 23. Septbr. 1846.

Collecter ombære overalt i Danmark. Her i Kjøbenhavn blev Stadens 52 Mand anmodede derom; sammen med Kaptain, Bogtrykker Andr. Seidelin indsamlede jeg i Rosenborg Kvarter 487 Rdl. 70 Sk. rede Sølv og 918 Rdl. 80 Sk. i Sedler og Tegn. Prins Christian (Christian VIII.) foreslog en Concert i Trinitatis Kirke af et Selskab af Dilettanter i forbindelse med det kongelige Kapel. Hans Maiestat gav strax sit Bifald og udnævnte en Commission af Prinsens Hofmarchal Grev Rantzau, Vor frue Kirkes og Trinitatis Kirkes Patroner og Værger Professor Hornemann, Etatsraad Thorlacius, Artekæmmer Ølste og mig. Han og jeg sørgede for alting Kirken vedkommende, Billetters Trykning, Pengenes Indkassering osv. Til 6te Marts var Concerten berammet og Kl. 7 modtog Ølste og jeg de kongelige Herskaber. Vi havde hver en Sarmet Stage med Vordlys, hvormed vi posterede os yderst i Kirkedøren for at gjøre Oplysningen fuldkommere. I Vaabenhuset stod begge Kirkepatronerne for at complimentere. Den rene Indtægt var 876 Rdl. 16 Sk. rede Sølv og 1595 Rdl. 78 Sk. Sedler og Tegn, 1 Guine og 1 dansk Ducat, som jeg bragte op i danske Cancelli, da Collegiet var samlet 14. Marts. Hovedresultatet af hele Indsamlingen var, at der i Kongeriget var indkommet . . . 135,585 Rdl. 80 Sk. i Hertugdømmerne 91,165 — 9¹/₅ — 226,550 Rdl. 89¹/₅ Sk. hvoraf der tilfaldt Jylland . . . 22,655 — 9 — og Hertugdømmerne 205,895 — 80¹/₅ —

Til de Skadelidte er udbetalt alt det Tabet var tageret for.

J Begyndelsen af April 1826 befandt jeg mig noget upasselig, dog vilde jeg ikke give mig førend 19. April, da jeg aldeles overvunden maatte gaa til Sengs med en svær forkjølelse og Nervefeber, inden Natten var min Bevidsthed borte og til 2. eller 3. Mai laa jeg saaledes hen, saa Etatsraad fenger turde ikke give noget Haab om mit Liv, den ene Dag, men den anden jagde han mig uden Fare. Det var forunderligt den Dag jeg kom til Forstandens Brug, thi jeg havde i al den Tid jeg laa ikke vidst, hvor jeg var, men jeg kan ikke fuldtakke den gode Gud, som saa hastig gjorde Forandringen, da jeg stadig troer, at den forlængelse af Livet er til mit og mine Medmenneskers Gavn, og jeg er fornøiet med Guds Villie, enten han lader mig blive her eller kalder mig til Hvile.

17. Februar 1851 skrev jeg til Formanden for de 52 Mænd:

Min tiltagende Alder af henved 84 Aar gjør mig usikkert til længere at deltage i de ærede Herrer's Deliberationer og derfor tillader jeg herved at udsiige mig af dette Collegium, hvoraf jeg nu paa 53te Aar har havt den fornøielse at være Medarbejder. — Jeg erindrer stedse det Venstaa mig er mødt af mine Herrer Medcollegaer og forjikkre det hele Collegium om min vedvarende Agtelse og Hengivenhed.

Ærbødigt
Friborg.

I 1852 den 25de Juni behagede det Gud at bortkalde fra mig min inderlig elskede og retsrafne Kone Anne Margrethe Staal. Hvad jeg følte ved hendes Død, kan jeg ikke udtrykke her, men i Betragtning af hendes Eidelser i de senere Aar og især i den sidste Tid havde jeg og alle hendes Venner Aarsag at takke Gud, som løste op for hende.

Næste Aar følte jeg mig forbunden til at opfylde et Ønske, jeg i mange Aar havde næret, nemlig at besøge mine Børn i Fyen. 14. Mai Morgen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ satte jeg mig paa Dagvognen tillige med min Dattersøn Georg Primon. Kl. 9 Aften vare vi i Slagelse og opholdt os der saa længe, at vi ikke førend Kloffen var slaaet I kom til Korsør, hvor vi fik en god Seng, Efter at Passet var paategnet, og Plads bestilt paa Dampskibet, som fører Postkæffen til Nyborg, gik vi ombord Kl. 10 og Kl. 12 naaede vi Land, hvor jeg havde den fornøielse at modtages af min Søn Eggert. Der besøgte vi min Søster søn Eggert Chr. Guldberg, som er Adjunkt ved den lærde Skole, og min fl. Kones Søster søn Kammerherre og Commandant Lützen. Nu kom Eggerts Vogn og vi kjørte de 5 Mil til hans Gaard Skovsgaard. Lørdag kjørte vi samlede til Saltinge.*) Derfra var Rejsen 9 eller 10 Mil til Middelfart; her kom vi Kl. 10 Mandag Aften, medens Passet blev paastrevet, søgte vi Baaden. Paa Vandet havde

*) Her bo:de Friborgs Sviger søn Justitsraad Henrik Stoltenberg Blom, der var Birkedommer og Skriver i Madsdell, Høsthus og Brabroelloseborg Birker, født 20. Februar 1788 i Drammen, død paa Juelsberg 6. Januar 1868.

vi et deiligt Skue, Maanen var ildrød, vi herte stærke Tordenfrald og kunde se Lynglint og Regn baade i fven og Jylland. Der var en halv Mil til Snoghei, hvor vi ankom efter en halv Times lykkelig Seilads. Aldrig saa snart vare vi inde af Kromandens Dør førend Skyregnen lod sig høre. Varten, som var en meget snaksom Mand, anmodede jeg om en halv Flaske Vin, men den kunde ikke faaes, men vel en halv Pægal. Jeg accorderede med Pigen, at hun vilde kalde paa os Kl. 4 og give os Kaffe og The i det jenste Kl. 4 $\frac{1}{2}$ slet. Kl. 6 $\frac{1}{4}$ jatte vi os paa Vognen og fjorte til Veile. Efter en Times Ophold der gik Reisen til Horsens, hvor jeg Kl. 1 holdt ved min Søsters*) Gadedør. Onsdag var det Prædikedag, vi gik i Kirke og jeg havde den fornøielse efter Prædiken at høre min første sl. Kones fætter Hr. Magnus Horn messe for Alteret og maa tilstaa, at jeg i Kjøbenhavn ikke kjender nogen, som gjør det bedre, sændt han er 80 Aar gammel. Fredag Aften Kl. 10 var vi i Snoghei, bestilte Baad til Middelfart til Kl. 5 Morgen, alting var lige saa prompte som da vi for 4 Dage siden havde været der. Kl. var ikke meget over 6, da vi vare i Middelfart og tilbagelagde saa 6 $\frac{1}{2}$ Mil til Odense. Min Eggert var alt kommen, men var gaaet i Byen for at sælge 4 Ottinger nykjernet Smør. Vi kom saaledes sildig til Vogns og Regnen trak op over vore Hoveder, men da det blev ret mørkt og vi ikke

*) Friborgs Søster Anne Carbrine, født 8. Aug. 1755, var Enke efter Livs- kirurg ved det russiske Hof i Horsens Jochum Schjædt, født 6. Decbr. 1750, død 10. Juni 1810.

kunde see en Haaud for os, overfaldt en styrtende Regn os, saa vi blev vaade fra yderst til inderst. Vel vare vi ikke langt fra en By, men alle Lys vare slukkede; vi kjørte da igjennem uden at være visse paa, om vi vare paa den rette Vei; dog en Timestid derefter vare vi paa Skovgaards Enemærker. Første Pintsedag var det fugtigt og koldt Veir, dog fulgtes Fader og Søn til Herringe Kirke; om Aftenen kom Præsten, Hr. Lund, og vi morede os ved en L'Hombre. Anden Pintsedag havde Eggert og jeg gjerne ønsket at komme i Espe Kirke hos Pastor Schenbergs, men Regnen og Kulden holdt os tilbage. Tidlig næste Morgen forlod vi dette for mig saa kjære Sted og rullede raft afsted til Nyborg og fik der opspurgt en Mand med 3 Damer, som ønskede at vi vilde deltage med dem i at le'e en Jagt for 11 Rdl., der oieblikkelig vilde føre os til Korsør. Det var en svær Kuling, saa at Skibet snart laa paa den ene, snart paa den anden Side, men i mindre end 2 Timer vare vi i Korsør. Vi bestilte strax en Vogn paa Rullen og efter nogen Betænkning ønskede de øvrige af vore Rejsesæller at være med; der blev da taget en dobbelt Vogn med 4 Sæder og forspændt med 5 Heste. 2 Timer efter vare vi i den By, hvor jeg har tilbragt 5 Aar af min sidste Barndom, har fornyet min Daabspagt med min Gud, og har begge mine forældre hvilende uden for Indgangen til den store Kirkedør; jeg søgte deres Grav, men fandt den ikke, jeg saae efter alt det, som ved min Afreise fra Byen 1761 havde været mig kjært, men fandt alt forandret og af ingen Interesse for mig. Morgen

derpaa Kl. 7 tog vi med Dagvognen. Kl. 7³/₄ Aften holdt vi i Gardergaarden og et Kvarter efter var jeg i mit Hus, hvor jeg fandt alt vel. Jeg havde saaledes fra 14. til 30. Mai været 17 Dage og 16 Nætter fra mit Hjem; det var første Gang, at jeg i 72 Aar havde været saa lang Tid fra Kjøbenhavn. Herrens Navn være lovet, at han førte mig saa vel frem og tilbage.

Mandag 11. Aug. 1834 kom Geheimeconferentsraad Rothe til mig. „Mit Ærinde,“ sagde han, „er snurrt nok. Jeg har som Præces i Directionen for Universitetet og de lærde Skoler overrakt Kongen en Ansøgning fra Consistorium, hvori De anbefales til at blive Ridder af Dannebrog. Som gammel Ven og Bekjendt vil jeg sige Dem, at De imorgen vil blive underrettet af General Bülow om at møde paa Onsdag i Kongens Palais.“ Som sagt skete det, og Onsdag den 15de kjerte jeg i en Wienvogn Kl. 10¹/₂ til Palaiset, hvor snart efter Cantsleren, Geheimeraad, Statsminister Møsting indfandt sig. Han tog venstabelig imod mig, ja erindrede mig endog om vort Kjendskab fra yngre Dage. Derefter blev han indfaldt til Kongen og 2 Minutter efter blev jeg af den vagthavende Adjutant betydet at træde ind. Hs. Majestæt tog imod mig med megen Mildhed og Naade, spurgte mig, hvor længe jeg havde været Værge for frue Kirke, og paa mit Svar 39 Aar sagde: „Det er en lang Tid, men nu skal jeg belønne Dem“, og lagde saa Ridderordenen i min Haand. Da jeg havde takket, sagde han: „De har jo været Militair,“ hvortil jeg

svarede: „Ja, Deres Maiestæt, men fik Afsted.“ „Ja, jeg crindrer det,“ sagde han og bukkede for mig, hvilket var Bevis paa, at jeg kunde gaa. Imidlertid havde jeg selv sat Ordenen i Knaphullet i Kongens Nærværelse, saa at jeg som virkelig Ridder kunde forlade Gemakket og med Tak ydmygt bukkede mig for og ønskede min Konge Guds Velsignelse og Naade.

Det havde været mig umuligt at gjætte Geheime-Conferentsraad Rothes Erinde, da han kom til mig, thi al Tanke om Belønning for mine Bestræbelser i dette Liv vare forsvundne; derimod tør jeg ikke nægte, at jeg i 1850 havde ventet det af Commissionen for Kirkens Gjenopbyggelse, som nu er flet gennem Consistorium og Directionen for Universitetet og de lærde Skoler. — Vere være Gud, som har givet mig Kraft til at forvalte Tjenesten saaledes, at jeg har fred i Hjertet, og Tak være Kongen at han giver mine Medborgere Bevis paa mine gode Bestræbelser. — Amen.

Friborg levede endnu over 5 Aar derefter. Han døde 22. Januar 1858, henved 91 Aar gammel.

Interessenter

i Urte- og Isenkræmmer- samt Sukkerbager-Compagniet
i Kjøbenhavn 1693—1814, samt Urtekræmmere, Isen-
kræmmere og Sukkerbager, der have taget Borgerskab
der inden Laugets Oprettelse.

- Aagaard, Just Michael*, 30. August 1779.
Aarestrup, Johan Hendrik, 29. April 1771.
Ahmüller, Caspar, 6. Mai 1709.
Alemstock, Jens Gregorius, 13. Oktbr. 1783.
Allerup, Hans Laurentius, 10. Novbr. 1797.
Alsteen, Johan, 8. Februar 1666.
Amundin, Hans, 16. April 1798.
Andersen, Seend, 19. Oktbr. 1698.
Arends, Christian Ferdinand, 14. Decbr. 1810.
Arrøe, Hans Christian, 8. Juli 1765.
Arresen, Frederik, 9. Februar 1684.
Auman, Johan, 10. Septbr. 1667.
Baad, Octavius Holman, 13. April 1761.
— *Peter*, 6. Decbr. 1717.
— *Peter Nicolai*, 21. Februar 1800.
Bagger, Andreas, 9. Septbr. 1812.
— *Bartholomæus*, 6. Marts 1786.
— *Jacob*, 9. Marts 1750.
— *John Heinrich*, 29. Juni 1807.
— *Peder Henrichsen*, 16. Marts 1761.
Bally Nicolay, 14. Novbr. 1712.
Bang, Christian, 12. Oktbr. 1785.
— *Iver*, 13. April 1761.
— *Iver Larsen*, 16. Septbr. 1776.

- Bang, Søren Hempel*, 29. Septbr. 1794.
- Barchager, Terchild Larsen*, 2. April 1753.
- Barslev, Math. Madsen*, 1. Oktbr. 1787.
- Barup, Christen*, 6. Mai 1748.
- Bartz, Johan Gottfr.*, 2. April 1788.
- Bech. Conrad Vilh.*, 20. April 1807.
- Bechel, Hans Hinrich*, 19. August 1668.
- Bechmann, Hans Christian*, 6. Septbr. 1784.
- Behman, Henrik*, 14. Januar 1684.
- Beck, Niels Wulff-*, 17. Juli 1769.
- Bendz, Morten*, 15. Januar 1812.
- Benting, Andreas Jens Christian*, 23. Juni 1788.
- Benzon, Eggert Christopher*, 23. Juni 1788.
- *Eggert Christopher*. 17. Februar 1813.
- *Peder Christian*, 6. Septbr 1784.
- Bevg, Jens*, 3. Oktbr. 1764.
- Bering, Frantz*, 4. Marts 1771.
- *Hans Jensen*, 8. Decbr. 1760.
- *Peter Jensen*, 16. Marts 1761.
- Bering, Peder Witus*, 10. April 1769.
- Berndrup, Jørgen*, 30. April 1684.
- Bernhorst, Wierich*, 21. April 1706.
- Bertelsen, Frederik*, 12. Marts 1792.
- *Lorentz*, 23. Juni 1760.
- Bielefeldt, Johan Herman*, 16. Marts 1744.
- Biering, Christen*, 20. Januar 1721.
- Biermann, Geert* (begr. 31. Juli 1669).
- Bierring, Jørgen Fred.*, 3. Juni 1814.
- Bindrup, Niels*, 14. August 1693.
- Bischoff, Samuel* (1689).
- Bohn, Rasmus*, 1. Novbr. 1790.
- Bolt, Jørgen Wolder*, 23. April 1798.
- Borup, Jens Lassen*, 10. Septbr. 1759.
- Boyesen, Seyer*, 23. Juni 1783.
- Bradrup, Iver*, 14. Novbr. 1718.
- Brandrup, Jürgen*, 11. August 1693.
- Brandt, Johan Henrik*, 11. Oktbr. 1779.
- Brasch, Henrik*, 22. Septbr. 1690.
- Brask, Christen Christensen*, 18. Novbr. 1761.

- Bredahl, Andreas Hansen*, 2. Januar 1741.
- Bredenberg, Niels*, 24. Oktbr. 1792.
- Brock, Fred. Chr.*, 20. April 1795.
- Brodersen, Sivert*, 24. Juli 1679.
- Brosse, Niels Nielsen*, 3. Juni 1772.
- Bruhn, Erik*, 8. Novbr. 1727.
— *Jens*, 3. Oktbr. 1764.
- Bruun, Laurits*, 7. Septbr. 1767.
- Brunow, Knud Jacob*, 26. Oktbr. 1739.
- Brøndlund, Jørgen Jacob*, 27. Mai 1737.
- Buch, Georg Frederik*, 26. Septbr. 1798.
— *Peter Nic. Valentin*, 28. Januar 1814.
- Bundson, Andreas*, 10. Septbr. 1731.
- Büchler, Johan Georg*, 14. Marts 1729.
- Bylund, Hans*, 21. Marts 1791.
- de Bähr, Hans Schack*, 17. Juni 1748.
- Bochmann, Hans*, 3. Juli 1693.
— *Jens*, 27. April 1722.
- Bøgvad, Johan Matthias*, 23. April 1803.
- Calovius, Jens*, 22. Juni 1803.
- Carlsen, Andreas*, 16. Septbr. 1767.
- Carstensen, Paul*, 7. Decbr. 1757.
- Casse, Carsten Peter*, 27. Mai 1767.
— *Carsten Peter*, 4. Mai 1796.
— *Christian*, 30. Juli 1770.
— *Johan*, 3. Juni 1772.
- Choert, Lauritz Jensen*, 27. Marts 1713.
- Christensen, Christen*, 13. Oktober 1783.
— *Jens*, 22. Marts 1790.
— *Jens*, 14. Septbr. 1803.
— *Jess*, 25. August 1766.
— *Niels*, 6. Oktbr. 1738.
- Christiansen (Paulsen), Tyge*, 1. Juli 1715.
- Clausen, Hans*, 16. April 1798.
- Colding, Frederik Peter*, 4. Juni 1792.
— *Tham Pedersen*, 2. April 1753.
- Collin, Peter Lotharius*, 16. April 1806.
- Cracowitz, Hans, Enke Elisabeth*, 9. Juli 1697.
- Crell, Johan Fred. Jacob*, 1. Septbr. 1800.
- Cronland, Jens*, 23. April 1725.
- Decker, Reynier*, 23. Novbr. 1733.
- Degn, Christian*, 23. August 1756.
— *Johan Christian*, 15. Novbr. 1784.

- Didrichsen, Carl Christian*, 22. Marts 1790.
- Ditzel, Bartholomæus*, 20. Mai 1795.
- Draguhn, Jochim David*, 8. Septbr. 1704.
- Dram, Erik Larsen*, 24. Septbr. 1709.
- Drejer, Jens Hendrichsen*, 21. Septbr. 1746.
- Dresing, Diderich*. 9. Juni 1706.
- Dricke, Hans Jørgen*. 27. November 1693.
- Duden, Alexander*, 23. April 1736.
- Due, Christian*, 6. Mai 1782.
- Ebbesen Claus*, 17. Mai 1773.
- Eberhardt, Frederik*, 23. September 1754.
- Eberleyn, Jørgen*, 21. Septbr. 1718.
- Ecarius Johan Daniel*, 8. August 1712.
- Edelberg, Frederik* (1689).
- Eegholm, Hans*, 5. Mai 1805.
- Eichler, Johan Peter*, 29. Jan. 1731.
- Eigen Peter*, 30. Aug. 1728.
- Engelken, Mads*, 4. Februar 1795.
- Enroldsen, Jens*, 31. Marts 1732.
- Essenbech, Hans Rasmussen* (1670).
- Ewertsen, Peter*, 29. Marts 1779.
- Eyten, Johan Lyder*, 22. Febr. 1768.
- Faber, Peder Povel*, 1. Marts 1786.
- Fabritius, Jodocus*, 26. Oktbr. 1739.
- Faith, Christian Fred.*, 5. Mai 1805.
- Falch, Christian*, 7. Septbr. 1744.
- Fedderson, Christian*, 3. Febr. 1727.
- Ferber, Hans Jensen*, 10. Aug. 1693.
- Ferløff, Hans Jensen*, 8. Febr. 1672.
- Fersleff, Thomas*, 8. Juni 1761.
- Ferslew, Otto*, 23. Septbr. 1776.
- Fiedler, Caspar Fred.*, 17. Mai 1773.
- *Christian Fred.*, 2. Juni 1797.
- Finchenhagen, Johan*, 14. Aug. 1693.
- Finchenhoff, Peter*, 17. Mai 1784.
- Fischer, Niels*, 15. Jan. 1812.
- Flensborg, Christian Jensen*, 26. April 1694.
- Flor, Peter*, 6. Juli 1768.
- Freese, Christian Paul*, 15. Juli 1744.
- *Johan Christian*, 23. Mai 1785.
- *Paul Jørgensen*, 9. Mai 1707.

- Friberg, Nicolai*, 9. Oktbr. 1812.
- Friberg, Jens Christopher*, 10. Novbr. 1773.
- Friderich, Tham*, 5. August 1743.
- Fridrichsen, Friedrich*, 17. Februar 1727.
- Fritscker, Johan Christopher*, 1. Marts 1786.
- From, Josva*, 15. Januar 1812.
- Frost, Fred. Lorentsen*, 7. Decbr. 1750.
- *Lauritz Lorentzen*, 11. Mai 1744.
- *Lorentz*, 21. Mai 1694.
- Fuhrmann, Christian*, 2. Decbr. 1715.
- Funck, Diderich Christian*, 23. August 1773.
- *Michael Hendrik*, 5. Marts 1770.
- Fundt, Hans Didrik*, 21. Mai 1694.
- Færck, Mads Nielsen*, 22. Marts 1790.
- Fens, Peter*, 8. August 1800.
- Føge, Herman*, 10. Septbr. 1731.
- Gabke, Peter*, 14. Jan. 1786.
- Gad, John*, 15. April 1782.
- Geelskercken, Frederik*, 24. Oktbr. 1729.
- *Jacob*, 21. Decbr. 1693.
- Gehrcke, Carl Henrik*, 31. Oktbr. 1785.
- Geisler, Hendrik Jordan*, 10. April 1780.
- *Johan Henrik*, 3. Juni 1814.
- Gentzmer, Peder*, 20. Novbr. 1690.
- German, Søren Pedersen*, 12. Decbr. 1688.
- Gertzen, Johan*, 31. Oktbr. 1742.
- Gicdde, Werner Hans Rud. Rosenkrantz*, 15. Jan. 1812.
- Gierløf, Gabriel*, 18. Oktbr. 1734.
- Giese, Jacob*, 6. Marts 1799.
- Giesse, Johan Christen*, 30. Marts 1768.
- Giessing, Jørgen*, 6. Oktbr. 1738.
- Gleerup, Hans*, 21. Febr. 1810.
- Graa, Gregers*, 8. Mai 1699.
- Grave, Nicolai Jacob*, 22. Marts 1790.
- Gregers, Nicolaus*, 7. Novbr. 1725.
- Gregersen, Adolph*, 13. Decbr. 1702.
- Grimethon, Hans Hanssen*, 10. Juli 1730.
- Grims, Hans Henriksen*, 27. Juli 1712.
- *Henrik Hansen*, 22. Februar 1692.
- *Henrik Hansen*, 22. Februar 1740.

- Grimstrup, Herman Hansen*, 9. August 1734.
- Guldbrandsen (Skarre), Ole*, 18. Novbr. 1801.
- Haber, Gottfried*, 8. Mai 1715.
- Haberland, Frantz Christian*, 17. Jan. 1707.
- Hagedorn, Andreas*, 19. Juli 1787.
- *Frederik*, 19. Juni 1786.
- Hahn, Georg*, 8. August 1768.
- *Vilhelm Nikolai*, 3. Oktbr. 1804.
- Hall, Jens Peter*, 19. Oktbr. 1810.
- Hallesen, Jørgen Daniel*, 9. Septbr. 1812.
- *Peder Gunder*, 10. April 1780.
- Hallensen, Johan* 22. Juni 1744.
- Hansen, Casper Fred.*, 18. April 1810.
- *Carsten*, 26. Mai 1794.
- *Christian*, 17. Septbr. 1798.
- *Falle Nissen*, 3. Juni 1814.
- *Hans* (1583).
- *Hans*, 23. April 1798.
- *Hans Jørgen*, 16. December 1795.
- *Henrik*, 24. August 1744.
- *Henrik*, 3. Jan. 1798.
- Hansen, Jens Christian*, 21. Oktbr. 1793.
- *Johan*, 5. Marts 1770.
- *Johannes*, 8. Juni 1810.
- *Johan Andreas*, 27. Juli 1796.
- *Jørgen*, 24. Oktober 1729.
- *Peter Frederik*, 27. Mai 1799.
- *Rolf Hoogkerck*, 6. Mai 1782.
- Hansteen, Henr. Pohlmann*, 27. April 1807.
- *Samuel*, 28. August 1699.
- Harboe, Nicolai Ludvig Quedens-*
sen, 16. Oktbr. 1799.
- Hare, Andreas Rasmussen*, 9. Oktbr. 1730.
- Hasten, Peter*, 26. Mai 1700.
- Hausbild, Christian*, 7. Mai 1770.
- *Gotfred*, 7. Juli 1794.
- Havemann, Ernst Fred.*, 20. Novbr. 1775.
- Heegaard, Mathias Ancher*, 17. August 1804.
- Heerfordt, Alexander*, 15. Decbr. 1760.
- Hegelund, Oluf Caspersen*, 8. Decbr. 1727.
- Heilschow, Jacob*, 1. Mai 1786.
- Heining, Ole*, 11. Mai 1795.
- Heinrichs, Andreas*, 5. August 1720.

- Hellesen, Claus Bernhard*, 11. Septbr. 1805.
- de Hemmer, Niels Kiær*, 27. August 1788.
- Hendrichsen, Engelbrecht* (1585).
- Henningsen, Frantz Jacob*, 11. Marts 1793
- Henrichsen, Asmus*, 6. August 1810.
- *Johannes*, 14. Marts 1803.
- Herforth, Ludv. Nicolai*, 5. Septbr. 1791.
- Herløw, Daniel Jensen*, 26. April 1797.
- *Knud Hansen*, 21. April 1760.
- Herrested, August Anthon*, 30. August 1779.
- Heüblein, Egidius*, 6. Mai 1701.
- *Hans Paul*, 21. Septbr. 1698.
- Heyring, Lars Mortensen*, 5. August 1720.
- Hind, Jonatan Lauridsen*, 24. Juli 1679.
- Hingelberg, Søren*, 27. Januar 1808.
- Hinrichsen, Thomas*, 25. Oktbr. 1780.
- Hobroe, Peter Christian*, 27. August 1788.
- Holm, Frederik Christian*, 23. Juni 1799.
- Holm, Hans Didrik*, 15. April 1799.
- *Jacob*, 24. Decbr. 1794.
- *Henrik*, 20. Juni 1786.
- *Niels Christian*, 11. Septbr. 1805.
- *Niels Eilschow*, 9. Marts 1803,
- *Ulrich*, 17. Novbr. 1802.
- Holman, Jens Anthoni*, 3. Novbr. 1751.
- Holst, Frederik Christian*, 15. Februar 1693.
- *Hans Jørgen*, 10. Decbr. 1691.
- *Niels Daniel*, 16. August 1813.
- *Peder Pedersen*, 23. Oktbr. 1699.
- Holt, David*, 15. August 1753.
- Horn, Reinholt*, 31. Oktbr. 1692.
- Hornemann, Lars Wilcken*, 1. Mai 1775.
- Hougaard, Jens Andreas*, 29. Mai 1811.
- Hviid, Isach Emmecke*, 25. Oktbr. 1780.
- *Peder Andreas*, 20. Novbr. 1775.
- Hyllested, Jacob*, 1. Mai 1775.
- Hylsted, Niels Jacobsen*, 9. Juni 1706.
- v. Hütten, Nicolaes*, 24. August 1716.

- Hückermann, Carl Gottlieb*, 12. Januar 1729.
- Høeg, Andreas Peter*, 3. Novbr. 1797.
- *Balthasar*, 25. Marts 1795.
- *Christian*, 12. Oktbr. 1785.
- *Hans Adolph*, 24. Novbr. 1790.
- *Jørgen*, 16. Oktbr 1799.
- Høncke, Hinrich*, 28. Mai. 1696.
- Høy, Peter*, 15. Januar 1812.
- Høyer, Henrik Carstensen*, 18. Oktbr. 1734.
- *Jacob Lyder*, 18. Juli 1804.
- *Johan Ottesen*, 18. August 1766.
- *Ulrik Christian*, 10. Mai 1790.
- Ibsen, Jacob*, 4. Februar 1756.
- Israel, Israel Lion*, 9. Oktbr. 1812.
- *Lion*, 6. Februar 1801.
- Jacobsen, Christen*, 5. Oktbr. 1767.
- *Henrik Ludvig*, 16. Marts 1804.
- *Jacob*, 17. Februar 1813.
- *Jørgen Andersen*, 17. April 1809.
- *Peder*. 10. Okter. 1770.
- *Rasmus*, 8. April 1689.
- Jahren, Herman Hermansen*, 27. Septbr. 1706.
- Jansen, Otho*, 4. Februar 1754.
- Jensen, Anders* (Østergade), (1668).
- *Eschel*, 9. Novbr. 1796.
- *Hans* (Springgade), (1689).
- *Morten*, 9. Mai 1692.
- *Peder* (Nytorv), (1689).
- *Peter*, 19. Juli 1799.
- *Rasmus*, 10. Marts 1681.
- Jessen, Andreas Henrik*, 5. Juni 1730.
- *Jens*, 1. Mai 1724.
- Johansen, Simon*, 25. Mai 1705.
- Jonasen, Hans Fleischer*, 17. Oktbr. 1781.
- Junge, Christen Hansen*, 13. Oktbr. 1783.
- Jürgensen, Philip Ernst*, 6. Marts 1741.
- Jæger, Claus Thomsen*, 8. Decbr. 1690.
- *Johannes*, 5. April 1713.
- Jørgensen, Henrich*, 5. Septbr. 1712.
- *Hans*, 18. Mai 1761.
- *Nicolai*, 26. Oktbr. 1772.
- *Rasmus Platou*, 28. Decbr. 1810.
- Kaal, Peter*, 7. Novbr. 1725.
- Kaalund, Christian Samuel*, 3. Novbr. 1755.
- Kafen, Henrik*, 22. Novbr. 1724.

- Karup, Laur. Frederiksen*, 7. Decbr. 1750.
— *Paul Frederik*, 15. April 1778.
- Kaufmann, Peter*, 3. Mai 1797.
- Kedemer, Hendrik* (1689).
- Kellinghuusen, Andreas*, 8. Februar 1666.
— *Daniel*, 10. Decbr. 1659.
— *Jochum*, 11. Decbr. 1730.
— *Peter*, 27. April 1722.
- Ketels, Lytgc*, 3. August 1733.
- Kier, Peter*, 27. Oktbr. 1800.
- Kierbye, Espen*, 2. Decbr. 1793.
- Kierrumgaard, Hans*, 2. April 1753.
— *Hans*, 30. April 1800.
- Kilman, Hans*, 31. Mai 1734.
- Kirckhof, Christian Vilhelm*, 7. Septbr. 1767.
— *Thomas Christian*, 26. Oktbr. 1693.
- Klein, Peter Gabriel*, 14. August 1786.
- Klerck, Gerhard Eggersen*, 31. Mai 1734.
- Kløcker, Abraham*, 2. April 1753.
— *Hans Jensen*, 8. April 1695.
- Kreis, Paul*, 12. Marts 1764.
- Kreyer, Lorenz*, 11. Januar 1659.
- Krick, Brun Jacobi*, 11. Mai 1711.
— *Christian*, 21. Marts 1676.
— *Nicolai*, 10. Novbr. 1692.
— *Simon* (1658).
— *Simon*, 24. April 1719.
- Krone, Gert Michelsen*, 17. August 1791.
- Kruse, Holger Rosenkrantz*, 4. Marts 1803.
- Krøyer, Jens*, 13. April 1744.
- Kuhlmann, Diderich Vilhelm*, 18. Oktbr. 1734
- Kurtz, Jochim*, 7. Oktbr. 1662.
— *Marcus*, 1. Septbr. 1681.
- Kückelien, Hans Hinrich*, 19. Februar 1720.
- Købke, Christian Fred.*, 4. Mai 1801.
— *Johan*, 20. August 1781,
— *Svend*, 3. Juli 1741.
- Köhlen, Johannes Rasmussen*, 14. Septbr. 1733.
- Kølmer, Valentin*, 31. Oktbr. 1694.
- Køster, Fred. Vill.*, 21. April 1760.
- Lacke, Hendrich*, 26. Mai 1673.
- Lambrecht, Henrik Vilh.*, 4. Februar 1756.
- Lange, Johan Frederik*, 7. Februar 1798.
- Larsen, Andreas*, 2. Marts 1791.

- Larsen, Asmus*, 31. Decbr. 1813.
- Lassen, Andreas*, 26. Mai 1777.
— *Jørgen*, 25. Juli 1740.
— *Niels Jacob*, 31. Marts 1783.
- Lauw, Jochum*, 11. Decbr. 1730.
- Lauritzen, Henrik*, 31. Decbr. 1813.
- Lehmann, Carl Frederik*, 19. Mai 1732.
— *Gottfred*, 24. Oktbr. 1729.
- Lexgaard, Peder Carstensen*, 3. Novbr. 1684.
- Lilballe, Niels Henrik*, 29. Juni 1807.
— *Peter Henrik*, 15. April 1799.
- Limkilde, Jørgen Jacob*, 12. Novbr. 1813.
- Lind, Carl Adolph*, 21. April 1760.
— *Christian Frederik*, 5. Decbr. 1785.
— *Jens Pauli*, 8. Juni 1810.
— *Peter*, 19. Novbr. 1764.
— *Peder Henrich*, 9. Oktbr. 1812.
- Linde, Lorentz*, 20. April 1712.
- Liunge, Christian*, 14. Juli 1762.
— *Jørgen Vilh.*, 26. Januar 1801.
- Liunge, Niels Hansen*, 16. Oktbr. 1786.
— *Peter Christian*, 24. Oktbr. 1806.
— *Peter Ogelbye*, 18. Novbr. 1761.
— *Paul Munkgaard*, 23. Oktbr. 1719.
— *Svend Frederik*, 17. Mai 1773.
- Lorentzen, Herman*, 27. Juli 1701.
— *Johan Albrecht*, 17. Juni 1748.
— *Lorentz*, 10. Septbr. 1731.
— *Lorentz*, 3. Novbr. 1797.
- Loria, Moses Isach*, 24. Mai 1813.
- Louns, Christen*, 3. Mai 1797.
- Lucoppidan, Hans Jørgen*, 21. Marts 1791.
- Lund, Christian. Hendrik*, 4. Juli 1740.
— *Børge Madsen*, 26. Septbr. 1740.
— *Frederik Hansen*, 25. August 1766.
— *Jens Gregorius*, 19. Oktbr. 1778.
— *Mads Mortensen*, 28. Oktbr. 1748.
— *Niels Andreas*, 8. Oktbr. 1798.
— *Niels Christian*, 27. Mai 1767.

- Lund, Peter Michelsen*, 30. April 1742.
— *Søren Jonasen*, 13. April 1803.
- Lyders, Johan*, 15. Juli 1689.
Lydersen, Henrich (1689).
Lylow, Henrik, 6. Marts 1752.
Lyngbye, Hans Jørgen, 23. April 1787.
Lysholt, Joh. Adolph Pipping, 16. Mai 1791.
- Lytzen, Hans Munch*, 29. Marts 1779.
- Mahler, Jens Soelgaard*, 30. Juni 1802.
- Malling, Jørgen Peter*, 31. Marts 1802.
- Man, Johan*, 10. August 1693.
- Mancin, Christian Emilius*, 19. Juni 1776.
- Maniche, Mathias*, 30. April 1742.
- Mariager, Severin*, 23. August 1756.
- Martensen, Geerd*, 25. Oktbr. 1780.
- Mauors, Joh. Ernst*, 23. Juni 1760.
- Meitting, Carl Leonhard*, 19. Juni 1752.
— *Johan Andreas*, 3. Novbr. 1755.
- Melbye, Johannes Muhl*, 9. Septbr. 1812.
- Mensching, Hans Jørgen*, 7. Decbr. 1680.
- Meyer, Gotfred Andreas*, 28. April 1805.
— *Jacob Albert*, 23. April 1787.
— *Johan Daniel*, 27. August 1770.
— *Johan Frederik*, 9. Novbr. 1796.
— *Johannes*, 19. Januar 1810.
— *Thomas Hartvig*, 2. Mai 1694.
- Modeweg, Johan Carl*, 12. Marts 1804.
- Mohr, Johan*, 30. Januar 1689.
— *Johan*, 6. Septbr. 1723.
— *Christian*, 5. Marts 1770.
— *Jørgen*, 25. Mai 1757.
- Mossin, Andreas*, Mai 1797.
— *Berthel*, 18. Mai 1761.
— *Georg Henrik*, 15. Decbr. 1790.
- Mulvad, Søren Lunge*, 26. Marts 1798.
- Mylius, Hans*, 25. Juni 1787.
- Müllen, Hans*, 3. Juni 1795.
- Müller, Hans Christian*, 21. Decbr. 1804.
— *Peter Frederik*, 17. August 1804.
- Müllich, Gregorius*, 3. Mai 1694.
— *Hans*, 12. Januar 1712.
— *Johan*, 12. Mai 1656.
— *Mathias*, 18. Jan. 1701.

- Märcker, Johan Georg*, 13. August 1668.
- Møller, Andreas*, 25. Mai 1757.
- *Andreas Christian*, 23. April 1792.
- *Christopher Nic.*, 14. April 1788.
- *Daniel Petersen*, 31. Decbr. 1813.
- *Ferdinand Anton*, 25. Oktbr. 1780.
- *Gottlieb Henrik*, 30. Novbr. 1801.
- *Hans*, 28. Novbr. 1703.
- *Johan Casper*, 2. April 1753.
- *Mathias*, 24. Mai 1813.
- *Olaf Michael*, 22. Septbr. 1755.
- *Povl Ditlevsen*, 22. Oktbr. 1736.
- *Peter Ogelbye*, 17. Mai 1773.
- *Søren Andreas*, 29. April 1771.
- *Thim Ratgen*, 5. Novbr. 1798.
- *Thomas Frederik*, 11. Mai 1803.
- Mølmarck, Johan Chr.*, 13. Mai 1765.
- Mørck, Jørgen*, 10. August 1803.
- Niemeyer, Carl Frederik*, 21. Marts 1763.
- Nielsen, Anders* (1613).
- Nielsen, Hans*, 21. Juli 1710.
- *Lorentz*, 11. April 1712.
- *Niels*, 9. Juli 1798.
- Nyegaard, Niels*, 31. Mai 1734.
- Nygaard, Hans Jensen*, 19. Februar 1720.
- Nunnenbergh, Casper*, 3. April 1699.
- Nøt, Niels Pedersen*, 23. April 1694.
- Olivarius, Hans Jacob*, 1. Oktbr. 1766.
- *Henrik*, 11. Februar 1793.
- *Laurits Biørn*, 26. Mai 1797.
- Ollmann, Johan Christopher*, 12. Oktbr. 1761.
- Orlob, Frederik*, 31. Oktbr. 1742.
- Ortmand, Lyder*, 22. Mai 1654.
- *Peter*, 26. April 1694.
- Otto, Jørgen*, 30. Novbr. 1705.
- *Peter*, 11. August 1693.
- Paulij, Anthon Casper*, 14. Septbr. 1733.
- *Johan Frederik*, 24. Januar 1763.
- Paulsen, Christian*, 13. April 1685.
- *Jacob*, 23. April 1694.
- Paszow, Joachim* (1588).
- Pay, Hans*, 24. Juni 1776.

- Pedersen, Hans Vilhelm*, 10. Septbr. 1798.
- *Carsten* (Vestergade) (1689).
 - *Hans* (1596).
 - *Jens* (1617).
 - *Knud* (1605).
 - *Niels* (1617).
 - *Niels*, 23. April 1694.
 - *Peder* (1634).
- Pedersen, Søren* (Østergade), (1689).
- Permin, Jochum Diderik* 16. Decbr. 1796.
- Petersen, Frederik Christian*, 25. Mai 1757.
- *Gotfried Adolph*, 28. Mai 1806.
 - *Hans*, 1. Septbr. 1681.
 - *Hans*, 30. Juni 1788.
 - *Jens*, 6. Marts 1786.
 - *Joachim*, 19. Oktbr. 1810.
 - *Jonas*, 9. Septbr. 1812.
 - *Peter*, 1. Mai 1786.
 - *Peter*, 10. April 1811.
 - *Peter Johannes*, 18. Januar 1779.
 - *Thomas*, 10. Decbr. 1659.
- Petri, Hans Didrik*, 2. Mai 1694.
- Pipgras, Herman Lorentz*, 22. Juni 1744.
- *Jørgen Schuvsen*, 1. Mai 1724.
- de Place, Edvard*, 15. Mæi 1801.
- *Ole Mouritz*, 11. August 1802.
- Plum, Frederik Christian*, 9. Septbr. 1812.
- Post, Jens Hansen*, 1. Oktbr. 1714.
- Poulsen, Andreas, Christian*, 29. Oktbr. 1806.
- Press, Christian Detlev*, 8. Novbr. 1799.
- *Johan Henrik*, 24. Septbr. 1799.
- Prom, Andreas Lorentz*, 4. Juli 1781.
- *Johannes Thomasen*, 8. Oktbr. 1798.
 - *Søren*, 24. April 1776
- Qvade, Jochum Fred.*, 14. Mai 1804.
- Rahr, Andreas Petersen*, 3. Novbr. 1755.
- Rasmussen, Hans*, 23. April 1694.
- *Hans*, 19. Februar 1687.
 - *Jacob*, 27. Septbr. 1693.
 - *Peter Falchenberg*, 29. Marts 1779.
 - *Rasmus* (Skindergade) (1689).
- Rauen, Herman*, 30. April 1694.
- *Jacob*, 7. Juni 1717.
- Raupach, Frederik Ludvig*, 28. Juli 1749.

- Ravn, Hans*, 23. Marts 1774.
v. Ræcken, Thomas Thomsen,
 7. Marts 1720.
Reimard, Jens Mathiesen, 30.
 April 1759.
Renter, Rasmus Pedersen, 10.
 Oktbr. 1740.
Riber, Hans, 26. Mai 1777.
Rieck, Jacob, 21. Juli 1721.
 — *Jochum*, 27. Septbr.
 1693.
 — *Johann*, 20. Marts 1712.
Riis, Claus, 31. Januar 1814.
Ring, Jacob, 20. Mai 1796.
Ringsted, Nicolai, 26. Novbr.
 1794.
Rintz, Jochum, 18. Decbr.
 1693.
Risting, Jens Nielsen, 25. Juni
 1813.
Ritter, Christopher, 22. Decbr.
 1779.
Rohde (Rohge), Hans Jochim,
 23. Januar 1712.
Rosenberg, Christian Thøgersen,
 26. April 1762.
Rosenstand, Ditlev Mehl, 9.
 Septbr. 1812.
Rottmann, Johan Philip, 23.
 Oktbr. 1730.
Rund, Gødske Hans, 6. Mai
 1795.
 — *Jens Hansen*, 16. Marts
 1744.
Rühder, Nicolai, 22. Januar
 1715.
- Røbe, Heinrich*, 12. Mai 1673.
 — *Rasmus*, 30. Marts
 1711.
Saabye, Peter Rasmussen, 14.
 Oktbr. 1812.
Sadolin, Johannes Andr., 30.
 August 1779.
Salling, Niels Sørensen, 23.
 Oktbr. 1661.
Salomonsen, Carl, 29. Mai
 1811.
 — *Marcus Moses*, 6. Febr.
 1801.
 — *Salomon Moses*, 2. Juli
 1806.
 — *Samuel Moses*, 20. Marts
 1799.
Samuelsen, Mauritz Christian,
 7. Septbr. 1706.
Sanne, Jens Johan, 25. Septbr.
 1809.
Sass, Christian Fried., 23.
 Juli 1714.
Saur, Johannes, 31. Oktbr.
 1785.
Schade, Envold Hansen, 6. Mai
 1748.
 — *Niels Hansen*, 21. Fe-
 bruar 1763.
Schaldemose, Fred. Abraham,
 12. Novbr. 1813.
 — *Hannibal Hendix*, 14.
 Decbr. 1810.
Schancke, Johannes, 12. Novbr.
 1813.

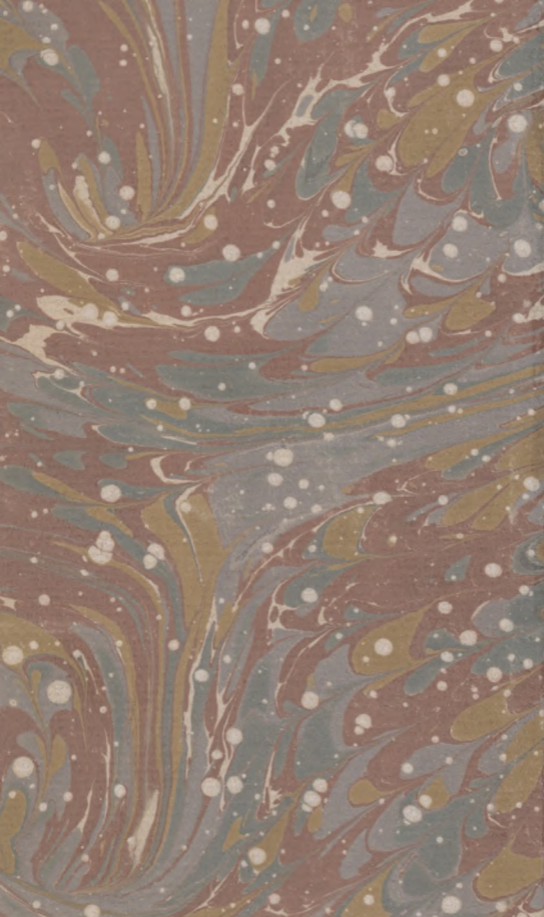
- Scharff, Henning Thomassen*
25. Juli 1712.
- Schebel, Herman.* 15. April
1793.
- Schinckel, Michael.* 19. August
1776.
- Schindeler, Christian.* 16. Decbr.
1689.
- Schiødt, Lauritz.* 6. Septbr.
1802.
- Schiøtt, Baltzer Paulsen.* 8.
Septbr. 1704.
— *Christian.* 10. Mai 1790.
— *Johannes Sørcnsen.* 22.
August 1792.
— *Lorentz Jacob.* 1. Mai
1775.
— *Niels.* 14. Februar 1735.
- Schiøtte, Jacob Nielsen.* 26.
Oktbr. 1739.
- Schlichtkrull, Christopher.* 10.
April 1758.
- Nicolai Christopher.* 26. April
1797.
- Schmidt, Berendt.* 1. Mai 1724.
— *Hans Christian.* 29. Mai
1811.
— *Jens Reimert.* 10. Ja-
nuar 1791.
— *Johan Henr.*, 28. Ja-
nuar 1814.
— *Nicolai Finche.* 4.
Septbr. 1786.
— *Peder Jensen.* 27. Marts
1709.
- Schmit, Christian Nielsen.* 23.
April 1798.
- Schnabel, Frederik.* 27. Juni
1796.
— *Poul.* 16. Juli 1787.
- Schnetler, Christian.* 23. April
1694.
- Schnitler, Lorentz.* 18. Juli
1685.
- Schorler, Johan.* 15. Decbr.
1690.
- Schou, Casten Hansen.* 8. Juli
1771.
— *Ole Christian.* 5. Fe-
bruar 1802.
- Schougaard, Jørgen Didrich.*
20. April 1807.
- Schoulund, Christian.* 18. April
1810.
- Schoustrup, Joh. Henr. Jensen.*
17. Februar 1813.
- Schrøder, Christian Albrecht.*
11. April 1712.
— *Claus.* 15. Septbr. 1710.
— *Giert Thomsens Enke*
Anna (1689).
— *Heinrich.* 14. Septbr.
1681.
— *Jobst Hinrich.* 24.
Oktbr. 1729.
— *Thomas.* 14. August
1693.
- Schultz, Christian Fred.*, 27.
Januar 1772.
- Schumacher, Christian.* 6.
Marts 1741.

- Schwan, Peder*, 14. August 1693.
 — *Peder*, 19. August 1668.
- Schwindt, Lars Pedersen*, 14. Marts 1729.
- Sechmann, Jørgen*, 22. Septbr. 1690.
- Seerup, Jørgen*, 12. Novbr. 1759.
 — *Peter Adolph*, 27. Februar 1799.
- Seest, Jens Jacobsen*, 7. Novbr. 1712.
- Sibeth, Peter Hinrich*, 27. Mai 1737.
- Simonsen, Peder*, 23. April 1725.
- Skyum, Erik Larsen*, 15. Januar 1812.
- Spanggaard, Jens*, 28. Juli 1749.
- Sprick, Ludolf*, 17. Januar 1701.
- Sprunck, Georg Alex.*, 20. April 1796.
- Stabel, Jonas Sebastian*, 27. Juni 1785.
- Stamm, Anders Christian*, 14. Septbr. 1804.
- Steckhagen, Jacob*, 18. Februar 1726.
- Steenberg, Peter*, 14. April 1788.
- Steenholt, Gregorius*, 18. Juli 1795.
 — *Thøger*, 2. Oktbr. 1801.
- Steinardt, Peter Salomon*, 6. Juli 1769.
- Stiefken Peter Koll*, 30. August 1779.
- Stiern, Peter*, 9. Marts 1750.
- Stolpe, Johan Henrik*, 30. Novbr. 1772.
- Storm, Andreas Lorentzen*, 4. Marts 1772.
- Struck, Johan Gotfr.*, 3. Januar 1798.
- Studt, Jost Frederik*, 27. August 1759.
- Stuhr, Eilert*, 2. Novbr. 1665.
 — *Philip Eilertsen*, 20. Januar 1721.
- Suhr, Johan Peter*, 14. Decbr. 1810.
- Sundbye, Hans Peter*, 29. April. 1808.
- Sundorph, Christian Severin*, 9. Septbr. 1812.
 — *Søren Christian*, 20. Januar 1779.
- Scane, Lauritz*, 18. Septbr. 1793.
 — *Peter*, 20. Oktbr. 1788.
- Sveimar, Hans West*, 31. Decbr. 1813.
- Svendsen, Rasmus*, 2. April 1695.
- Svendstrup, Hans Christian*, 8. Mai 1799.
- Syndergaard, Christen*, 20. Decbr. 1797.

- Sæbye, Johan Peter*, 15. Januar 1812.
- Sæborg, Simon Wedseltoft*, 6. August 1810.
- Sørensen, Fred. Madsen*, 24. Mai 1813.
- *Niels* (Kjøbmagergade), 1668.
- *Rasmus*, 31. Mai 1670.
- Thaarup, Niels Thomsen*, 24. August 1744.
- tho Bühren, Berendt*, 6. Decbr. 1670.
- Thomsen, Andreas*, 7. Decbr. 1750.
- *Giert* (1683).
- *Jens*, 18. Septbr. 1758.
- *Nicolai*, 8. Juni 1698.
- *Peter*, 16. Septbr. 1767.
- *Peter Christian*, 17. Februar 1777.
- *Thomas*, 30. Juli 1770.
- Thonning, Lorentz Rasmus*, 6. Februar 1801.
- Thorsmark, Jens Mogensen*, 10. Marts 1728.
- Thorstraten, Hinrich*, 5. August 1720.
- Throst, Arnoldus* (1588).
- Thuesen, Henrik*, 16. Februar 1795.
- Thura, Albert*, 5. Septbr. 1791.
- Thyme, Winand*, 16. Oktbr. 1734.
- Tidemann, Albrecht*, 13. Novbr. 1741.
- Tidemann, Nicolai*, 30. Mai 1747.
- *Ulrich*, 29. August 1714.
- Tiede, Claus*, 16. Decbr. 1680.
- Titchen, Giævert*, 13. Mai 1757.
- *Hendrik*, 28. Juni 1762.
- *Niels Giæfcertsen*, 9. Novbr. 1722.
- Tjørnelund, Hans Jacob*, 13. Oktbr. 1806.
- Top, Johan Adolph*, 6. August 1810.
- Tor-Smide, Thomas' Eake* (1689).
- Trinchius, Daniel*, 25. Novbr. 1689.
- Tromp, Daniel*, 27. Mai 1737.
- Tønnesen, Isack*, 30. April 1759.
- Taxen, Johan*, 13. Februar 1792.
- Ursin, Frederik*, 22. April 1765.
- Ustrup, William*, 29. Mai 1811.
- Wad, Niels*, 31. Oktbr. 1806.
- Wahl, Johannes Olsen*, 5. Novbr. 1798.
- Walbohm, Henr.*, 17. Mai 1731.
- *Jens*, 17. Decbr. 1742.
- *Jens Henrik*, 18. Oktbr. 1762.
- *Johan Hinrich*, 6. Mai 1709.
- Wegner, Vilhelm Henr.*, 3. Mai 1797.

- Weibel, Wolfgang Rhumann*, 27. April 1751.
Werdelin, Johannes Nicolai, 9. Septbr. 1812.
West, Andreas, 21. Oktbr. 1782.
Westken, Ulrich Anthon, 25. Juli 1740.
 — *Vilhelm Ludvig*, 3. Marts 1732.
Weybel, Jens, 19. Juli 1799.
Weye, Henrik, 5. Juni 1719.
Wiborg, Peter Bøg, 1. Mai 1775.
Wiel, Olaus Madsen, 7. Mai 1770.
Wienberg, Herman, 25. Septbr. 1678.
 — *Jens Herman(sen)*, 1. Juni 1744.
 — *Johan Herman*, 10. Mai 1728.
Willer, Claus, 10. Marts 1681.
Wilsbech, Hans Engelbret, 6. Juni 1768.
Winsløw, Jacob, 16. Juni 1794.
Winther, Frederik, 21. Februar 1800.
 — *Jens*, 17. Mai 1762.
 — *Marthin Hansen*, 14. April 1788.
 — *Mathias*, 6. Mai 1748.
Wittroch, Johan, 10. Decbr. 1691.
Witter, Jacob, 3. Decbr. 1806.
Wogelsang, Henrik Christian, 10. April 1769.
Wolff, Christian, 16. Januar 1699.
Wolstrup, Rasmus Nielsen, 14. Novbr. 1800.
Wærner, Henrik Peter, 19. Februar 1720.
Zahle, Abraham, 22. Septbr. 1755.
Zahn, Johan Georg, 17. Mai 1762.
Zimmer, Christopher, 27. Juni 1796.
Ølste, Niels, 17. Decbr. 1792.
Ørbech, Johan, 20 Juni 1803.
Ørslef, Frederik Jespersen, 21. April 1760.
Øst, Georg Adolph, 6. Juni 1768.

DIS-Danmark

1 0 5 4

SLÆGTSFORSKERNES

BIBLIOTEK